

COPRO

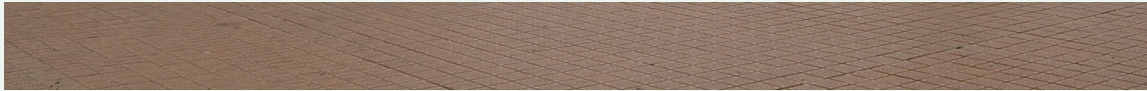
Onpartijdige instelling voor de Controle van Bouwproducten

JAARVERSLAG 2010

Inhoud

Organisatie

De voorzitter aan het woord	4
Voorwoord van de directeur	5
Algemene Vergadering	6
Raad van Bestuur	7
Organogram	8

Interne diensten

Voorblad	11
Kwaliteit	12
Notificatie	13
Beheer onderaanneming	14
IDPB	15
Informatica	16
Balans	17
Administratie en personeel dienst	18
Werkgerichte controles	19
Partijkeuringen	23

Betonsector

Geprefabriceerde betonproducten	25
Stortbeton	28
Gebakken straatstenen	29

Asfaltsector

Asfalt	31
Asfaltgranulaten	37
Gietasfalt	39

Bitumineuze mengsels	41
Oppervlaktebehandelingen	43
Bitumineuze bindmiddelen	45
Bitumen voor wegenbouw	48
PmB - Polymeergemodificeerd bitumen	49
Bitumenemulsies en vloeibitumen	51
Cellulosevezels	53
Voegvullingsproducten	54

Inerte materialen

Gerecycleerde granulaten	55
Natuurgranulaten	58
Waterbouwstenen (breukstenen)	61
Steenslag NL BSB	63
Behandelde grond	64
Vulstoffen voor asfalt	66
Fysico-chemisch behandelde granulaten	68
Hydraulisch gebonden mengsels	70

Metaalsector

Gietijzeren buizen	73
Rioleringsonderdelen in gietijzer	75
Schanskorven	78
Vangrails	79
Wapeningsnetten van metaal	83

Sector kunststoffen

Geotextiel	85
Geogrids	87
Gras-kunststofplaten	89

Sector diversen

Afdichtingsringen	93
Wegmarkeringen	94
Natuursteen	97
Waterdoorlatende bestratingen	99

De voorzitter aan het woord

Zoals uit de cijfers verder in dit jaarverslag valt af te leiden, was 2010 opnieuw een goed jaar voor COPRO.

De omzet blijft stijgen, waaruit blijkt dat onze klanten verder vertrouwen hebben in de toegevoegde waarde van COPRO voor het waarborgen van meer kwaliteit in de bouw.

De laatste maanden is de problematiek van het te laag kwaliteitsniveau van de transportinfrastructuur in ons land in vergelijking met de ons omringende landen, voorwerp van een maatschappelijk debat geworden.

Het is duidelijk dat de oorzaak in de eerste plaats moet gezocht worden bij de te beperkte financiële middelen die hiervoor voorzien worden.

Het is terzelfder tijd van groot belang dat de beschikbare middelen zo efficiënt mogelijk besteed worden, zodat we zeker zijn dat het risico op onvoldoende kwaliteit tot een minimum beperkt wordt.

COPRO kan hier een belangrijke rol in spelen.

Om deze rol verder te vervullen heeft de Raad van Bestuur van COPRO beslist om het directiekader te versterken, en onze aanwezigheid in alle gewesten van het land te verzekeren.

Het blijft echter in eerste instantie de verantwoordelijkheid van de opdrachtgever zelf om erover te waken dat enkel producten conform met de voorziene kwaliteitsnormen op de werven verwerkt worden.

COPRO biedt zich dan ook uitdrukkelijk aan als partner om deze doelstelling te realiseren.

Namens de Raad van Bestuur wil ik tot slot mijn dank uitdrukken aan al onze klanten voor het vertrouwen in onze organisatie, en aan de directie en personeel van COPRO voor hun gewaardeerde inzet in 2010.

Voorwoord van de directeur

2010, een blijvend gevecht voor KWALITEIT

Bouwheren, producenten, studiebureaus, labo's, plaatsers, aannemers, beleidsmakers, politici, ... allen schreeuwen ze om betere kwaliteit.

Betere wegen in het bijzonder, als men aan COPRO denkt.

En deze schreeuw is terecht!

Veel acteurs, veel goede wil maar ook vele individuele belangen maken het oh zo moeilijk om al deze energie te stroomlijnen op één kwaliteitslijn.

In 2010 heeft COPRO, nog meer dan in het verleden, gepoogd om hierop in te spelen:

Samen met de betrokken partners werd het technisch referentiekader van de gecertificeerde producten onder de loep genomen en tegelijk werd onderzocht hoe de controles beter, moderner en efficiënter kunnen uitgevoerd worden. In de hierna volgende boeiende artikels leest u hieromtrent alles.

Omdat echter het allerbeste product, dat mismeesterd wordt tijdens zijn verwerking eigenlijk een doodzonde is, gingen we, samen met een aantal dynamische bouwheren op zoek naar een verbeterd evaluatiesysteem voor uitvoering en plaatsing. We droomden daarbij van sterren en koksmutsen voor aannemers, en moesten hard opboksen tegen conservatieve juristen.

Ik wens al die betrokkenen, zowel van binnen als van buiten COPRO oprecht te danken voor al die koppig volgehouden inzet.

De COPRO medewerkers slaagden er al weer in, verwenst of niet, om het jaar op een positieve wijze af te sluiten. Positief op alle vlakken!

In de wetenschap dat onze Raad van Bestuur de beslissing nam om naar de toekomst, te investeren in personeel, kijk ik nu al uit naar 2011.

Algemene Vergadering

Effectieve leden

Openbare instellingen

Vlaams Gewest	Christian Caestecker wordt door Eva Van den Bossche vervangen Pieter De Winne Fernand Desmyter - Voorzitter
Waals Gewest	Christian Mauroit Paul-Henri Besem Guy Lefèbvre
Brussels Gewest	Jean-Claude Moureau Eric Ghilain wordt door Vincent Thibert vervangen

Aannemers

BFAW	Etienne Scherpereel - Ondervoorzitter
BFAW - Brussel	Yvo Derdaele
VlaWeBo - Antwerpen	Yves Ulens
VlaWeBo - Limburg	Erik Keijers
VlaWeBo - Oost-Vlaanderen	Romain Buys
VlaWeBo - Vlaams Brabant	Herman Dekempeneer
FWEV - Brabant wallon	William Haulotte
FWEV - Hainaut	Marc Delaby
FWEV - Liège	Jacques Matagne
FWEV - Luxembourg	Pol Hanoul
FWEV - Namur	Jean-Jacques Nonet
Bouwunie Infrastructuurwerken	Jerome Vanroye

Toegetreden leden

Befill	Luc Bertoux
Labo Laborex	Serge Vermeren
Labo OCB	Erik Willaert

Raad van Bestuur

Openbare instellingen

Vlaams Gewest
Vlaams Gewest

Christian Caestecker
Christian Caestecker
wordt door Eva Van den Bossche vervangen
Pieter De Winne
Fernand Desmyter - Voorzitter

Waals Gewest

Paul-Henri Besem
Guy Lefèbvre

Brussels Gewest

Jean-Claude Moureau

Aannemers

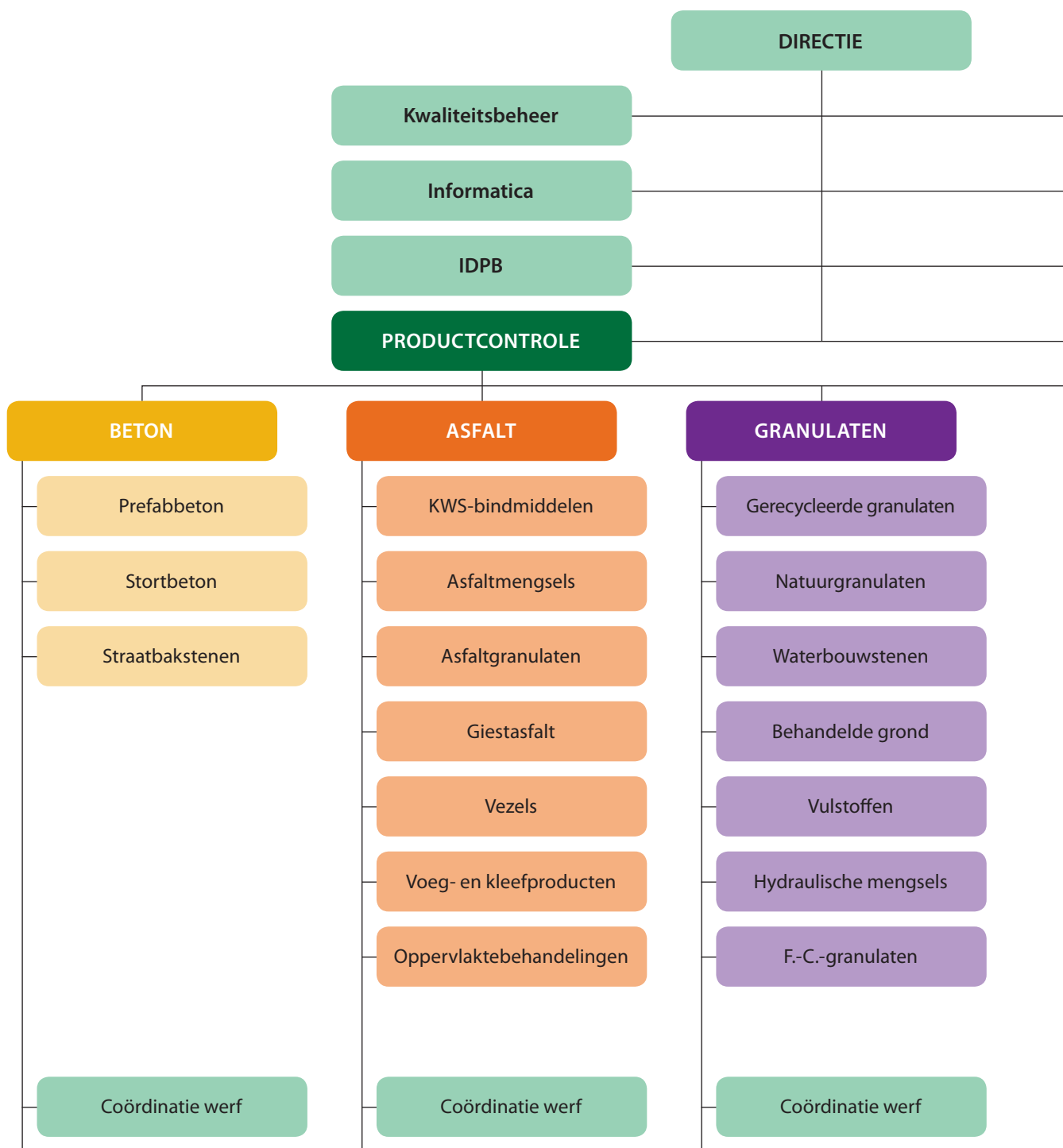
BFAW

Yvo Derdaele
Eli Desmedt
Etienne Jardinot
Jacques Matagne
Etienne Scherpereel - Ondervoorzitter
Yves Ulens

Organogram

Promotie en ontwikkeling

Administratie en personeel

Boekhouding

WERFBEGELEIDING

METAAL

Gietijzer

Schanskorven

Wapeningsnetten

Vangrails

Metalen deksels

Coördinatie werf

KUNSTSTOFFEN

Geotextiel

Geogrids

Ladders

Gras kunststofplaten

Coördinatie werf

DIVERSEN

Natuursteen

Wegmarkeringen

Rubber

Diverse partijkeuringen

Nieuwe producten

Coördinatie werf

Voorblad

De Directie

Erik Barbé - Directeur
erik.barbe@copro.eu

Het Secretariaat

Rita Burton - Management assistant
rita.burton@copro.eu

Marga De Bruyn - Secretaresse
marga.debruyn@copro.eu

Carine Walschaert - Secretaresse
carine.walschaert@copro.eu

De Algemene diensten

Kwaliteit

Toon De Ruyver

Onderaanneming

Toon De Ruyver

Interne Dienst voor Preventie en Bescherming

Renée Declerck

Informatica

Raf Pillaert
Marc Buffet (Osiatis)

Boekhouding

Myriam Sergeant (KPMG Vias)

Algemene administratie

Rita Burton

Personeelsadministratie

Rita Burton

Werfassistentie

Ruben Verbeke

Partijkeuringen

Renée Declerck

Promotie Wallonië - Brussel

Marc Van Brabant

KWALITEIT

Door **TOON DE RUYVER**, kwaliteitsverantwoordelijke

Door de jarenlange ervaring is bij het personeel een groot potentieel aan kennis en informatie opgebouwd. COPRO ziet het als een van zijn taken deze kennis te delen met alle partijen die gebruik maken van certificatie en keuring.

Dit kan op vele manieren gebeuren. Zo neemt het personeel deel aan technische werkgroepen op regionaal, nationaal en Europees niveau. COPRO heeft bijvoorbeeld in 2010 actief meegewerkt aan de nieuwe versie van het Standaard-bestek 250.

Een andere manier van kennis delen is opleidingen geven of meewerken aan studiedagen en workshops. In 2010 heeft COPRO onder meer meegewerkt aan de opleiding werftoezicht van VLARIO, aan workshops van het Onderzoekscentrum voor de wegenbouw, aan de opleiding certificatie en kwaliteitsbeheersing van stortklaar beton van de Belgische Betongroepering en aan studiedagen van de Belgische Groepering voor Grondmechanica en Geotechniek. Hoge scholen schakelen COPRO in voor lesprogramma's waar ingenieurs worden opgeleid.

Ook dat is een kwaliteitsaspect bij COPRO en een waar we best trots op kunnen zijn.

De werking, organisatie en het kwaliteitssysteem van COPRO wordt extern nagezien door BELAC (Belgische organisatie voor Accreditatie). In 2010 is een nieuwe accreditatiecyclus gestart wat concreet betekent dat COPRO door een nieuw team is geaudit. Als hoofdauditor hebben wij nu de heer Eric De Clercq, als technisch auditor de heer Jan Desmyter. Nieuwe meesters, nieuwe wetten is een gezegde en dat hebben we bij de eerste audit van bovenvermeld team wel gemerkt. Natuurlijk hebben zij geen nieuwe wetten of regels gemaakt maar toch hebben ze duidelijk andere accenten gelegd dan de voorgaande teams. Het gevolg is dat meer opmerkingen zijn gemaakt dan bij de vorige audits. Die

stijging van het aantal opmerkingen is misschien ook te verklaren doordat binnen de organisatie een zekere zelfgenoegzaamheid was binnengeslopen. Dat onze organisatie iets had van "och, we zijn al zo lang geaccrediteerd, het zal wel allemaal loslopen". En dat is natuurlijk nefast als je de lat hoog zou willen leggen. Dit toont het nut aan van een externe controle op onze werking.

Voor 2011 is een grondige herziening van het kwaliteitshandboek gepland. De aanzet daartoe was onder meer de hierboven vermelde externe audit maar ook het besef dat we het handboek moeten aanpassen aan nieuwe activiteiten en ontwikkelingen. Zo is het de bedoeling de procedures voor de activiteit werfondersteuning te verbeteren en te verduidelijken.

Geen nieuwe maar wel een vernieuwde activiteit is het gebeuren van de technische goedkeuring ATG. Het beheer daarvan ligt in handen van de organisatie BUtgb (Belgische Unie voor de technische goedkeuring in de bouw). In 2010 is de oude structuur die nog onder de vleugels van de FOD Economie zat, stopgezet en vervangen door een nieuwe organisatie. Van die nieuwe organisatie is COPRO een van de stichtende leden. We werken dan ook constructief mee bij de heropstart. In de nieuwe structuur is COPRO goedkeurings- en certificatie-operator voor lijnvormige wegelementen en voor natuursteen.

NOTIFICATIE

NOTIFIED BODY N° 1137

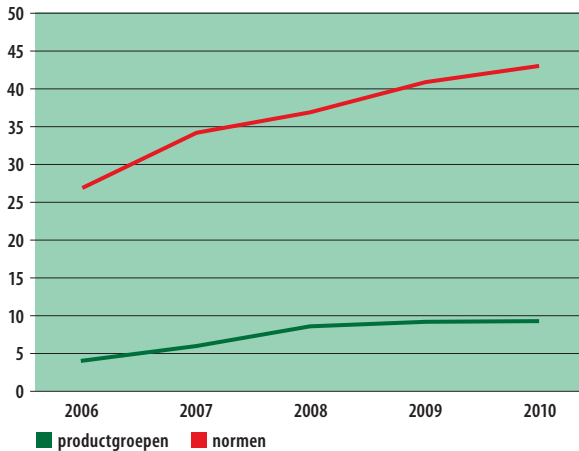
Ons actierrein voor CE-markering is verder uitgebreid. De scope als genotificeerde instelling is vorig jaar aangevuld met een norm voor oppervlaktebehandelingproducten, meer bepaald de slems, en een norm voor polymeer gemodificeerd bitumen.

De activiteit CE-markering behelst in 2010:

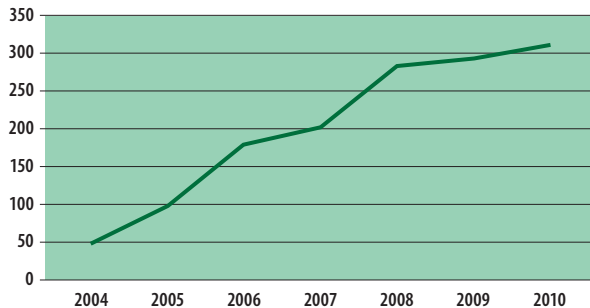
- 9 productgroepen
- 43 geharmoniseerde normen
- 310 certificaten

Een overzicht is weergegeven in volgende grafieken:

CE-MARKERING - EVOLUTIE AANTAL NORMEN EN PRODUCTGROEPEN

CE-MARKERING - EVOLUTIE AANTAL CERTIFICATEN

De CE-markering voor bouwproducten is er gekomen door het publiceren van de Bouwproductenrichtlijn 89/106/EEG (BPR) meer dan 20 jaar geleden. Europa vond de tijd dan ook rijp om een evaluatie te maken en te kijken op welke punten het systeem van CE-markering verbeterd kon worden.

Het vele werk heeft geleid tot de - even goed ademhalen - "Verordening van het Europese Parlement en de Raad tot vaststelling van geharmoniseerde voorwaarden voor het verhandelen van bouwproducten en tot intrekking van richtlijn 89/106/EEG van de Raad".

Deze Verordening (afgekort BPV in het Nederlands of CPR in het Engels) is bijna goedgekeurd. Bedoeling is dat de BPV in de loop van 2013 de oude richtlijn definitief vervangt.

Alle actoren zullen zich dus moeten voorbereiden. Belangrijk om weten is wel dat Europa geen volledige breuk met het verleden wil maken en de BPV een voortzetting is van de BPR. Het grootste verschil is wel dat we nu over een "verordening" spreken in plaats van over een "richtlijn". Dit betekent dat voor invoering de bepalingen niet meer in nationale wetgeving moeten worden omgezet. Dit sluit alvast uit dat bepaalde Europese lidstaten hun eigen interpretatie geven en bij voorbeeld beweren dat CE-markering in hun land niet van toepassing is.

CE-markering is en blijft een wettelijke verplichting en is dus niet onbelangrijk. Het is een basisvereiste om een bouwproduct op de markt te mogen brengen. Niettemin houdt ze geen rekening met de kwaliteitswensen en noden van de lokale bouwactoren. Die leemte wordt opgevuld door de vrijwillige kwaliteitsmerken zoals de merken COPRO, BENOR en ATG. De volgende figuur verduidelijkt dat de CE-markering slechts een deel is van de kwaliteitsvereisten in de bouw.

	Specifications for:	
Nature of the specifications:	Products	Works
REGULATORY	CE CE-marking	BR Building regulations
VOLUNTARY	QM Quality Marks COPRO/BENOR/ATG	CC Construction contracts

Kwaliteit in de bouw

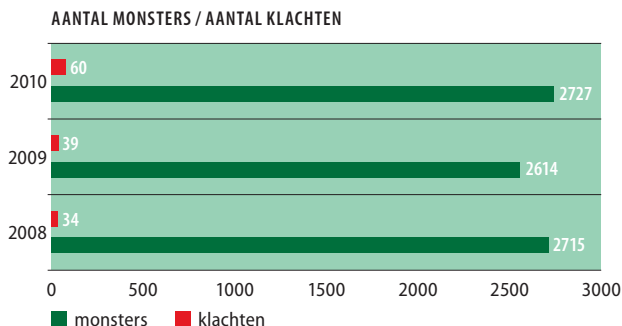
Onderaanneming

Door **TOON DE RUYVER**, kwaliteitsverantwoordelijke

Een belangrijk aspect van keuring en certificatie is de beproeving van een product. De beproeving is het sluitstuk van ons systeem om de conformiteit van een product na te gaan. COPRO neemt gedurende een jaar heel wat monsters: in productie, op voorraad bij de fabrikant, bij de verdeler of op de werf. Voor het uitvoeren van de proeven doet COPRO een beroep op geaccrediteerde laboratoria.

Om te weten welk labo welke proeven kan en mag uitvoeren beschikken wij over een databank. In een ideale wereld zijn de gegevens op de minuut actueel. Toch hebben wij vastgesteld dat er foutjes in onze databank waren geslopen. Daarom zijn vorig jaar alle laboratoria aangeschreven om hun proeven na te kijken. Op basis van de reacties hebben wij de databank gecorrigeerd. Op www.copro.eu zijn de actuele gegevens te raadplegen.

In 2010 hebben de keurders van COPRO een 2750 monsters genomen. Daarop zijn een veelvoud aan proeven uitgevoerd (Per monster worden gemiddeld een viertal proeven gevraagd).

Door de band genomen zijn wij tevreden over het werk dat de labo's voor ons uitvoeren. Toch heeft COPRO in 2010 60 klachten geregistreerd. Dit is een duidelijke stijging t.o.v. voorgaande jaren.

Ongeveer 50% van die klachten betreffen verslagen waar we niet het resultaat krijgen dat we zouden mogen verwachten. Als we hierbij nog de klachten voegen waarbij de opdracht niet volgens aanvraag werd uitgevoerd of waarbij er duidelijk foute gegevens op het verslag staan komen we zelf aan meer dan 80%.

Aard van de klacht	Aantal
Factuur: verkeerd bedrag	2
Factuur: verkeerde bestemming	3
Factuur: verkeerde gegevens	3
Opdracht: niet volgens contract uitgevoerd	6
Proef: fout resultaat / waarde	11
Proef: foute methode / norm	2
Proef: proefaanvraag niet gerespecteerd	7
Proef: proefmethode niet gevolgd	9
Proef: reproduceerbaarheid niet conform	3
Verslag: accreditatie ontbreekt	1
Verslag: foute gegevens	11
Verslag: onvolledig	4
Verslag: termijn niet gerespecteerd	2

Aard van de klachten

We zullen dit verder opvolgen en, als het aantal klachten verder toeneemt, strenger moeten optreden naar de labo's.

Preventie en Bescherming

De keurders moeten zich, bij het uitvoeren van hun certificatie- of keuringstaken, houden aan de veiligheidsregels die van toepassing zijn bij de fabrikant of op de werf.

Maar wat kan er allemaal misgaan in een kantoorgebouw? Zeker nu COPRO in 2009 haar intrek nam in een nieuw gebouw.

Een veilige werkplek is een collectieve doelstelling. Begin dus te borstelen voor je eigen deur - of beter je eigen bureau - maar denk ook wat ruimer. Elke werknemer moet onveilige situaties signaleren en bijdragen tot een oplossing.

Niet alleen ik, Renée Declerck - IDPB-verantwoordelijke, maar elke keurder, elk administratief personeelslid en zelfs de directeur, iedereen heeft zijn verantwoordelijkheid en moet meewerken aan de veiligheid en gezondheid van COPRO!

Activiteiten in 2010

- Iedereen heeft wel eens behoefte aan ontspanning. Drinken en roken kan, zolang het met mate gebeurt en op het juiste moment. Daarom werd vanaf 1 april 2010 het preventief alcohol- en drugsbeleid ingevoerd. De bedoeling hiervan is: de veiligheid, de productiviteit en het imago van COPRO verbeteren.
- We hebben veel aan onze werkgever te danken, zoals ons maandelijks wedde, extralegale voordelen en sociale contacten. Dit vraagt natuurlijk om een inspanning van elke werknemer: iedere dag gezond en wel op het werk verschijnen is

het minste waar we kunnen naar streven. Daarom heeft COPRO in 2010 een medisch onderzoek georganiseerd. Hierbij werden de keurders getest op functionele ademhalingsproeven door risico of stofvormige silicaten. Alle PC-gebruikers kregen een orthopedisch onderzoek door risico of fysieke en mentale belasting door beeldschermwerk. Iedereen is geschikt gevonden voor de job.

- De eerste risico's waar we aan denken bij kantoorwerk hebben te maken met het gebruik van beeldschermwerk (rugpijn, vermoeide ogen,...). Daarom werden er in 2010 aparte beeldschermen aangekocht voor de laptop-gebruikers en voetsteunen voor het administratief personeel.
- COPRO is geboeid door wat reilt en zeilt binnen het domein van de 'preventie en bescherming'. We zijn geabonneerd op vakliteratuur en laten ons bijstaan door de deskundigen van onze Externe Dienst Adhesia.

Daarom laat COPRO zijn personeel ook regelmatig een cursus volgen, om zo een antwoord te krijgen om de vragen die een heet hangijzer vormen. De gevolgde cursussen in 2010 zijn:

- Nieuwe indeling en etikettering van gevaarlijke stoffen;
- CAO 100 - Alcohol en drugsbeleid - 2^e fase;
- Draaiboek bedrijfsnoodplan;
- Bijscholingscursus EHBO.

Een gezonde geest in een gezond lichaam, dat is de leuze van COPRO! En zelfs de Romeinen wisten dit al.

Informatica

Algemeen:

Dankzij de deskundige hulp van Marc Buffet (Osiatis) en Stijn Smets (Next Application) slaagde Raf er in om het jaar door te komen zonder al te veel noemenswaardige informatica-problemen.

Migratie servers:

In de loop van 2010 werden verschillende oude servers vervangen door 1 grote server, waardoor we de mogelijkheid hebben om te werken met virtuele servers. Hierdoor kunnen we sneller zaken testen en doorvoeren.

Eveneens werden enkele oude laptops vervangen door nieuwere en vooral snellere modellen, waardoor de betrokken werknemers een grotere werktevredenheid ervaren.

Ook werden voor iedereen met een laptop externe schermen voor bureauwerk voorzien. Dit bevordert eveneens de algemene werktevredenheid.

Website:

De site www.copro.eu werd zo goed als mogelijk up-to-date gehouden. Dit gaat via een koppeling naar onze database waarin wij al de informatie betreffende certificaten, technische fiches e.d. centraliseren.

Wil je op de hoogte blijven van nieuws-items op de site kun je je steeds abonneren op de feeds van www.copro.eu. Klik hiervoor op het RSS-logo op de site voor meer info.

Indien u graag bijkomende zaken op onze site zou willen zien kan je steeds contact opnemen met de webmaster (webmaster@copro.eu)

Verantwoordelijken:

Marc Buffet van Osiatis, Stijn Smets van Next-application en Raf Pillaert van Copro.

Perspectieven 2011:

In de loop van 2011 zal het raadplegen van de technische fiches via onze website serieus herzien worden. Later meer hierover.

Eveneens zal er in 2011 werk gemaakt worden van een restyling van onze website. Want stilstaan is achteruitgaan.

Eveneens in 2011 zullen we gaan werken met een soort van ticketsysteem voor informaticaproblemen. Hierdoor zal er een opvolging zijn van mogelijke problemen met hun oplossingen. Eveneens kunnen er statistieken gehaald worden uit de database, waardoor we weerkerende problemen beter zullen kunnen voorkomen door aanpassingen in de achterliggende programatiecode.

Balans

ACTIVA	31.12.2010
A. VASTLIGGEND	3 227 934,80
A1. Website & Logo	13 375,00
A2. Terreinen	
A3. Bebouwde terreinen (aanschaffingswaarde)	3 019 071,57
A4. Installatie, uitrusting (aanschaffingswaarde)	1 018 641,98
A5. Mat., meubilair, roll. (aanschaffingswaarde)	504 759,03
A6. Software	106 404,33
A7. Afschrijvingen	-1 451 006,09
A8. Waarborgen	16 688,98
B. REALISEERBAAR	1 984 160,84
B1. Klanten	1 166 433,43
B2. Op te stellen facturen en credietnota's	101 668,77
B3. Te ontvangen creditnota's	131 430,06
B4. Overlopende rekeningen	584 628,58
C. BESCHIKBAAR	3 341 437,21
C1. Vastrentende effecten	2 017 743,14
Geboekte waardeverminderingen	-5 534,14
C2. Spaarrekening	893 732,91
C3. Bank	434 075,73
C4. Kas	1 419,57
TOTAAL	8 553 532,85

PASSIVA	31.12.2010
A. EIGEN VERMOGEN	287 556,49
A1. Beginvermogen	287 556,49
A2. Resultaat van het boekjaar	
B. BESTEMDE FONDSSEN	7 561 540,86
B1. Fondsen bestemd voor sociaal passief	3 418 105,04
B2. Fondsen bestemd voor investeringen	2 287 965,10
B3. Andere bestemde fondsen	1 855 470,72
C. VOORZIENING RISICO'S & LASTEN	74 368,06
C1. Voorziening voor sociaal passief	0,00
C2. Voorziening voor risico's	74 368,06
D. SCHULDEN KORTE TERMIJN	630 067,44
D1. Leveranciers	299 743,21
D2. Te ontvangen facturen	62 752,05
D3. Te betalen vakantiegeld	257 593,85
D1. Te betalen BTW	7 534,58
D1. Te betalen bedrijfs- voorheffing en wedden	-1 594,82
D6. Overlopende rekening	4 038,57
TOTAAL	8 553 532,85

Administratie en personeeldienst

De tijd vliegt snel: hier zijn wij dus al meer dan één jaar geïnstalleerd ... in onze, nog steeds "nieuwe" gebouwen te Zellik!

Aan onze lokalen wordt geleidelijk aan een persoonlijk karakter gegeven: de foto's, de kaders, de schilderijen hangen aan de muren en geven zo het interieur een nieuw leven.

Dit belet sommige rotaties van het personeel, wat onvermijdelijk is binnen een bedrijf, niet. Drie personen verlieten COPRO gedurende het jaar 2010:

- Elfver Vandenbraembussche, productverantwoordelijke van fysico-chemisch behandelde granulaten en alles wat de bodem omvat, heeft ons eind mei 2010 verlaten.
- Hilde Bellemans, administratieve hulp, ging weer aan het werk in haar vakgebied, het onderwijs.
- En tenslotte Matti Feyaerts, hulp in de sector van de granulaten, is gestart in juni om ons enkele maanden later te verlaten.

Ondertussen zijn er ook twee personen geïntegreerd in onze teams, waarover wij ons verheugen:

- Carine Walschaert, administratief bediende, heeft het begin van het schooljaar mogen vieren samen met haar aankomst op 1 september 2010.
- Cindy Henderick heeft het team van de granulaten versterkt.

Zoals elk jaar, waren er in 2010 ook blijde gebeurtenissen: Dorien Desmet is mama geworden van een flinke dochter in februari en in september was het de beurt aan Luc Verbustel om papa te mogen zijn van een dochter.

Werfgerichte controles

Werkfondersteunende controles:

Ook in 2010 deden uiteenlopende besturen beroep op COPRO voor bijkomende controles op een aantal producten die gebruikt werden op hun infrastructuurproject.

Op het eerste zicht lijkt het vreemd dat er extra controles gebeuren op producten die gecertificeerd zijn. Als we nader bekijken wat certificatie betekent dan komen we tot de conclusie dat voor een aantal projecten het zeer nuttig kan zijn om een aantal extra controles uit te voeren.

Huidige situatie:

Nagenoeg alle producten die toegepast worden in de wegenbouw zijn gecertificeerd. **Certificatie** betekent dat de producent zijn productieproces en eindproducten aan zelfcontrole onderwerpt. Deze zelfcontrole wordt aan de hand van een aantal **steekproeven** gecontroleerd door een **extern keu-**

ringsorganisme. Indien er voldoende mate van vertrouwen is in de zelfcontrole van de producent dan wordt er een certificaat voor dat product afgeleverd door de certificatie-instelling.

De zelfcontrole voldoet aan de Europese normen en de regels vastgelegd in toepassingsreglementen opgesteld door adviesraden met vertegenwoordigers van o.a. de sector en de overheid.

Vaststellingen:

Gezien certificatie bestaat uit een steekproefsgewijze controle bestaat er **geen zekerheid** dat producten voor een zekere werf aan een externe controle worden onderworpen. Tijdens controles in het kader van certificatie gebeurt er meestal **geen controle** naar conformiteit met bepalingen in het **bijzonder bestek**. Meestal wordt er gerefereerd naar het standaardbestek. Er is **geen** rechtstreekse **communicatie** naar de bouwheer van de werf

betreffende de vaststellingen die tijdens een keuringsbezoek worden gedaan. Er is **geen opvolging** naar de werf van de geproduceerde goederen.

De verschillende partijen betrokken bij het certificatie- en bouwproces zijn zich bewust van deze opmerkingen. Sinds enkele jaren biedt COPRO de mogelijkheid aan de bouwheer om bijkomende controles uit te voeren op de producten bestemd voor zijn werf. Dit gebeurde reeds meerdere malen met bevredigende resultaten tot gevolg.

De controles die in deze context gebeuren zijn **aanvullend** op de certificatiecontroles.

1. Er gebeuren controles naar de **conformiteit met het bijzonder bestek** voor deze werf.
2. De **frequentie** van de externe controles is hoger en deze gebeuren **specifiek** voor de gevraagde werf.
3. Er is voorzien in **communicatie** tussen keuringsinstelling en bouwheer zodat onmiddellijk gepast gereageerd kan worden op mogelijke vaststellingen op de productieplaats. Hierdoor sluit de certificatiecontrole aan op de werfcontrole en worden deze **controles sluitend**.

Het spreekt voor zich dat deze controles een verlengstuk zijn op de bestaande certificatie en dan ook enkel doeltreffend kunnen uitgevoerd worden door de keuringsinstelling die de standaard certificatiecontroles uitvoert.

Controle van het geleverde product op de werf:

Vooraleer de bouwheer zeker kan zijn dat het gecertificeerde product ook het gevraagde product is voor zijn werf dient hij nog enkele zaken **te controleren**.

Allereerst dienen de specificaties op de **technische fiche** van het product nagezien te worden op conformiteit met de bepalingen van zijn bijzonder bestek. Een geldige technische fiche kan bovendien herkend worden aan het waarmede van de certificatie-instelling en de geldigheidsdatum. Bij twijfel kan hierover steeds contact genomen worden met COPRO.

Bij ieder geleverd product hoort een **leveringsbon**. Daarop staat een code die verwijst naar de technische fiche van het product.

Ten slotte staat in veel gevallen ook op het product een **identificatie**, die moet vanzelfsprekend overeenstemmen met de leveringsbon en de technische fiche.

Het vraagt natuurlijk heel wat tijd en kennis om al deze zaken na te zien. Daarom bieden wij ook hiervoor de mogelijkheid om beroep te doen op COPRO. Een ervaren keurder controleert ter plaatse de leveringsbonnen en de geleverde producten. Daarenboven controleert hij al dan niet in samenwerking met de productverantwoordelijke van het betreffende product het certificaat en de technische fiche.

Controle van de plaatsing/uitvoering:

Na de productiecontrole en het nazicht bij levering mag de **controle van de uitvoering/plaatsing** niet uit het oog verloren worden. Ook met een kwaliteitsvol product, dat beantwoordt aan het bijzonder bestek, kan een slechte weg gebouwd worden. Hierbij is de keuze van de geschikte aannemer van cruciaal belang. Beschikt deze over het nodige materieel, de juiste machines, voldoende en gekwalificeerd personeel en de goede ingesteldheid om het werk tot een goed einde te brengen.

De huidige manier van aanbesteden waarbij de laagste conforme indiener de opdracht binnenhaalt, noodzaakt het bestuur tot voldoende controles tijdens de uitvoering van de werken.

Werven 2010:

In de loop van het jaar hebben we verschillende werven gehad waarbij voor één of meerdere van bovenstaande controletaken een beroep werd gedaan op COPRO. Hieronder een greep uit de werven die het voorbij jaar plaatsvonden.

W07/10 Diabolo

Ook gedurende heel het jaar 2010 voerde een controleur van COPRO controles uit van de materialen en de uitvoering in opdracht van AWV Vlaams-Brabant.

W10/01 E17 Deinze-Kruishoutem

Hierbij werd de mobiele betoncentrale voor deze werken gecertificeerd door OCCN. COPRO trad hier-

bij op als keuringsinstelling. Het beton werd gebruikt voor de wegverharding en de ter plaatse gestorte New Jerseys. Het opdrachtgevend bestuur was AWV Oost-Vlaanderen. De resultaten werden tijdens de werfvergaderingen besproken met de bouwheer en de verschillende betrokken partijen.

Daarnaast bood COPRO ook ondersteuning bij het werftoezicht dat gebeurde tijdens de werken. Er werd hier samengewerkt met enkele werftoezichers van ervaren studiebureaus.

W10/02 E40 Sterrebeek Bertem

Ook hier trad COPRO op als keuringsinstelling van de gecertificeerde mobiele centrale. Hier was de toepassing van het beton de doorgaand gewapende verharding en de ter plaatse gestorte veiligheidsstootbanden. De werken gebeurden in opdracht van AWV Vlaams-Brabant.

Ook hier werkte COPRO mee aan de ondersteuning van het werftoezicht op de heraanleg van de autosnelweg.

W10/04 Vervolg renovatie INN6-7 OUT6-7 en de taxi-wegen C2/F2

Deze werken omvatten de renovatie van de asfaltlagen van bovenvernoemde zones op de luchthaven. Hiervoor zag COPRO de conformiteit van het bestek na met de nieuwe Europese normen. De registratie en de technische fiche van het mengsel werd nagezien. Tijdens de werken werd de productie van het asfalt extra gecontroleerd.

W10/05 Renovatie Apron 3 fase 3

Deze werken omvatten de renovatie van het beton platform Apron 3 op de luchthaven voor The Brussels Airport Company. COPRO controleerde de samenstelling en de grondstoffen van het gebruikte beton. Daarna werd de kalibratie van de mobiele betoncentrale bijgewoond en nagezien. Tijdens de uitvoering gebeurden verschillende controlebezoeken waarbij het geproduceerde beton bemonsterd werd en op verschillende eigenschappen getest werd door een extern labo.

Partijkeuringen

Algemene procedure

Waar certificatie niet mogelijk is of nog niet gerealiseerd, voert COPRO op aanvraag partijkeuringen uit.

Het COPRO-partijkeuringsreglement PKRL versie 3.0 dd. 2004-08-31 legt de eisen en procedures vast waaraan de aanvraag, de uitvoering en de afhandeling van een partijkeuring moet voldoen.

Op het einde van de partijkeuringsprocedure wordt een 'Attest van Overeenkomstigheid' afgeleverd aan een partij producten als na keuring is gebleken dat de producten voldoen aan de vooraf bepaalde specificaties.

Het is de taak van de werftoezichter om na te gaan of de geleverde producten op zijn werf wel degelijk overeenstemt met wat beschreven staat in het bijzonder bestek. Het is inderdaad niet zo dat een product, omdat het gekeurd is, ook geschikt is voor deze bepaalde werf.

Bij een partijkeuring moeten 2 zaken beschikbaar zijn:

- de identificatie op het product;
- het attest van overeenkomstigheid.

Elk partijgekeurd product (of de verpakkingseenheid) is geïdentificeerd. Deze identificatie bestaat uit het COPRO- of PROBETON-logo (deze laatste in het geval van betonproducten) en een uniek partijnummer.

Het attest van overeenkomstigheid vermeldt:

- het partijnummer dat uniek is voor deze partijkeuring;
- het keuringsdocument waarin de specificaties van het product opgenomen zijn;
- de beschrijving van het gekeurde product zelf;
- de fabrikant of leverancier;
- de gegevens betreffende de bouwplaats, bouwheer en aannemer;
- de datum van afgifte.

Een attest van overeenkomstigheid is enkel geldig als het om het origineel exemplaar gaat voorzien van een blauwe stempel en handtekening. Een attest is ook maar één jaar geldig.

Uiteraard moeten de gegevens van het attest van overeenkomstigheid en van de identificatie op het product overeenstemmen.

Partijgekeurde producten in 2010

Nadat de aanvraag tot partijkeuring bij COPRO gearriveerd is, stuurt COPRO zijn specialist ter zake uit. Deze keurder staat met zijn/haar ervaring en expertise borg voor een correcte uitvoering van de partijkeuringen. Tijdens de partijkeuringsbezoeken wordt de partij afgebakend, worden proeven i.a.v. COPRO uitgevoerd of worden monsters genomen voor beproeving in een geaccrediteerd laboratorium.

De administratieve opvolging, ondersteuning en afhandeling van de partijkeuringen wordt in goede banen geleid door Renée Declerck.

Volgende producten werden ter partijkeuring aangeboden in 2010:

Sector	Product	Aantal partijen
Inert	Puinggranulaten	5
	Waterbouwsteen	19
	Hydraulisch gebonden mengsels	1
	Teerhoudend asfaltgranulaat in asfaltgranulaatcement	8
Asfalt	Gietasfalt	14
Metaal	Vangrails	2
Kunststof	Buizen	11
	Draineerbuizen van PVC-U	3
	Aansluitstukken	14
	Geotextiel	25
	Glasgrid	4
Andere	Natuursteen	20
	Polymeerbetonbuizen	3
	Bekledingen	2
TOTAAL		131

Dit is voor het eerst sinds jaren een spectaculaire stijging! In 2009 werden slechts 83 partijkeuringen uitgevoerd.

BETONSECTOR

Geprefabriceerde Betonproducten

Sector- en productverantwoordelijke:

Staf Devalck

Personeel: het personeel belast met de controle taken voor geprefabriceerde betonproducten wijzigde niet.

De keurders zijn: Renée Declerck, Gaëtan Pluym, Luc Verbustel en Christophe Bruylants.

Taken

Naast de periodieke controlebezoeken voor nazicht van de kwaliteitscontrole van de productieprocessen en de kwaliteit van de producten, welke nauwelijks wijzigden ten opzichte van vorig jaar, komen er steeds meer audittaken bij ter controle van de kwaliteitssystemen.

Zo zijn er de IZC-audits in het kader van de BENOR-certificatie van de prefabbetonproducten en de CE 2+-audits voor de metselstenen.

Het systeem van industriële zelfcontrolesysteem, kortweg IZC-systeem genoemd, is gebaseerd op de eisen die gesteld worden aan een kwaliteitsborgingssysteem waarover elke fabrikant dient te beschikken om het CE-label te mogen aanbrengen.

Bij de bovenvermelde audits komen vanaf 2011 nog de CE 1+-audits bij voor de veiligheidsstootbanden en de CE 2+-audits voor de keermuren en de koker-elementen.

Voor de controles voor KIWA nv werden geen afzonderlijke bezoeken voor het bouwstoffenbesluit (NL-BSB) meer uitgevoerd nadat deze omgezet

werd naar het Besluit Bodemkwaliteit, kortweg BBK genoemd, welke volledig afgedekt wordt door het KOMO-merk.

Wel bleef het totaal aantal uitgevoerde bezoeken hetzelfde als vorig jaar.

De partijkeuringen in 2010 waren heel zwak, er werden slechts 25 partijen gekeurd.

Vooruitzichten

2011 zal het jaar worden van de certificatie van betonnen veiligheidsstootbanden en hoge schampkanten.

De certificatie bestaat vooreerst in de verplichte CE-certificatie niveau 1+ voor de permanente afschermende constructies en de vrijwillige BENOR-certificatie volgens PTV 124 voor zowel de permanente als de tijdelijke constructies.

BENOR biedt hier de extra controle naar omgevingsklassen en duurzaamheid van de elementen en de controle op de mechanische sterkte van de elementen ten aanzien van de belastingen ten gevolge van opslag, behandeling, vervoer en plaatsing.

Voor wat betreft het behoud van certificatie naar een tweede en meerdere malen gebruik dienen nog de nodige regels opgesteld te worden.

De taken in cijfers

Controletaken in 2010 voor de BENOR-certificatie

Inspectie type	Aantal controles
Inleiding tot toekenning van de machtiging	44
Periodieke controles	666
Voortzetting periodieke controle	1
Bezoek aan bouwplaats of producent wegens klacht	5
Sanctioneel bezoek	5
Audits IZC	30
Bezoeken op vraag van de fabrikant	23
Diverse	1

Controletaken in 2010 voor de CE 2+-certificatie

Bij 9 fabrikanten werden 18 CE 2+ audits uitgevoerd.

Controletaken in 2010 voor de KOMO-certificatie

Bij de drie overblijvende fabrikanten werden 18 controlebezoeken uitgevoerd.

Partijkeuringen

In 2010 werden 30 controles uitgevoerd om 25 partijen te keuren.

Product	Normatief document	Aantal partijen
Boor- of staalvezel- versterkte buizen	NBN B21-106	6
Gekliefde stenen	Ontwerp PTV 125	3
Kokerelementen	PTV 102	2
Infrastructuur	PTV 100	3
Allerlei		11

Stortbeton 2010

Certificatie: BENOR Controles | **Productverantwoordelijke:** Luc Verbustel | **Keurder:** Gaëtan Pluym

In het kader van de rotatie van de keuringsinstellingen, gemandateerd door de certificatie-instelling van het OCCN gebeurde begin 2010 een wisseling van de centrales.

Dit betekent dat COPRO 9 nieuwe centrales toevertrouwd kreeg voor het uitvoeren van de periodieke controlebezoeken en audits.

Het aantal bezoeken die in deze vestigingen in 2010 werden uitgevoerd bedroeg 55 technische bezoeken (waarvan 1 extra bezoek naar aanleiding van sancties betekend door CRIC) en 9 audits. Het aantal gecontroleerde centrales daalde door contractuele verplichtingen van 10 naar 9.

Eén van de belangrijkste reglementswijzigingen waarmee de fabrikanten rekening dienden te houden waren de bepalingen met betrekking tot het gebruik van vliegias.

Zo dienen vliegassen, waarvan de gebruiksgeschiktheid is aangetoond voor gebruik in beton, steeds te beschikken over een CE-certificaat categorie A of B.

Van de nieuwe bepalingen is het basisidee dat ook de 'specifieke gebruiksgeschiktheid' van vliegias, voortkomend uit een proces waarin bijstookproducten gebruikt worden, moet aangetoond worden voor het BENOR-beton waarin het wordt gebruikt. Het aantonen van de specifieke gebruiksgeschiktheid kan volgens duurzaamheidsproeven beschreven in de NBN B15-100 (o.a. carbonatatie, vorstweerstand voor beton t/m EE3, in EE4 dient bijkomend de weerstand tegen doozouten onderzocht te worden). Het aantonen dient door de betoncentrales te worden verzekerd.

Wanneer het gebruik van deze vliegassen echter beperkt is tot de klassen E0, E1 t/m EE4 is de specifieke gebruiksgeschiktheid van de vliegassen aangetoond indien ze drager zijn van het BENOR-merk en wanneer kan worden aangetoond dat er bij de productie ervan geen bijstookproducten worden gebruikt, in dit geval dienen bovenvermelde duurzaamheidsproeven niet te worden uitgevoerd.

Bij gebruik van vliegassen in de andere klassen (ES en EA beton) dient steeds de 'specifieke gebruiksgeschiktheid' aangetoond te worden volgens bovenvermelde norm.

Deze bepalingen werden van toepassing gesteld vanaf oktober 2010. Om de centrales in staat te stellen zich hieraan te conformeren worden vastgestelde tekortkomingen pas gesanctioneerd vanaf 2011.

Gelijke interpretatie van de reglementen

Het lijkt vanzelfsprekend dat de keurders de centrales op een objectieve en op een gelijke manier controleren. Achter de schermen hadden er ook heel wat coördinatievergaderingen plaats met het certificatieorganisme (CRIC) en met de andere controleorganismen om de interpretatie van het reglement op elkaar af te stemmen en eventuele discussiepunten binnen het reglement uit te klaren.

Zo werd ook het huidig bezoekverslag in consensus met de verschillende keuringsorganismen opgesteld.

Gebakken straatstenen

Certificatie: BENOR | **Productverantwoordelijke:** Gaëtan Pluym | **Keurder:** Gaëtan Pluym

Algemeen:

Straatbakstenen blijven ten onrechte ondergewaardeerd als product. Het grootste struikelblok vormt de kostprijs in vergelijking met bijvoorbeeld betonstraatstenen.

Ondanks de hoogwaardige kwaliteit en de goede technische eigenschappen (o.a. kleurvastheid, lage wateropslorping en hoge breuksterkte) bleef het aantal leveringen naar België in vergelijking met voorgaande jaren gelijk. Het zijn voornamelijk de kustgemeenten die optimaal de kwaliteiten van gebakken straatstenen kennen en gebruiken.

Technische Controlebezoeken en FPC-audits:

In 2010 werden de bezoeken voor het product straatbakstenen voortgezet volgens PTV 910 (2007) en TR BB-204 (2007). De producenten die door COPRO gecontroleerd worden, bevinden zich in Nederland en Duitsland en hebben allen dezelfde invoerder in België. Overeenkomstig TR BB-204 worden standaard 4 "Technische Controlebezoeken" uitgevoerd bij de invoerder en wordt 1 FPC-audit (Factory Production Control) uitgevoerd bij de producent ter plaatse.

Naar aanleiding van door COPRO gemaakte opmerkingen betreffende de onvolledigheid van de voorgelegde gegevens bij de uitvoering van de Technische Controlebezoeken, werd door BCCA de opdracht gegeven om 1 Technisch Controlebezoek uit te voeren bij de producent zelf. Tijdens deze bezoeken werd dan opnieuw de aandacht gevestigd op de data en gegevens die minstens beschikbaar dienen gesteld te worden. Aan de hand van de

voorgelegde gegevens en data dient de producent immers de conformiteit van zijn producten met PTV 910 aan te tonen. Uit de voorgelegde gegevens en data wordt dan ook verder afgeleid in welke mate de producent zijn productie beheerst.

De onvolledigheid van de gegevens die werden voorgelegd heeft als grootste oorzaak het beperkt aantal leveringen naar België op jaarbasis. De nadruk ligt voor de verschillende producenten dan ook op de eigen markt. Zo worden bijvoorbeeld bij de producenten in Nederland alle geproduceerde straatbakstenen onderworpen aan een partijkeuring. Bijgevolg is men, mede door het beperkt aantal leveringen, niet voldoende vertrouwd met de manier van werken volgens TR BB-204.

In 2010 werden in totaal 14 Technische Controlebezoeken (11 bij de invoerder en 3 bij de betreffende producenten ter plaatse) en 3 FPC-audits uitgevoerd bij de verschillende producenten.

Uitgevoerde monsternemingen

Zowel bij de uitvoering van de Technische Controlebezoeken en de FPC-audits bij de producent ter plaatse, werd een monsterneming uitgevoerd. Zo werden in 2010 in totaal 6 monsternemingen uitgevoerd.

De conformiteit met de norm NBN EN 1344 en met de (door de producent) verklaarde klassen volgens PTV 910 werden hierbij nagegaan in erkende en geaccrediteerde laboratoria in België. Er werden hierbij geen inbreuken vastgesteld.

Gecontroleerde producenten:

Joosten Wesseem (NI)

De Bylandt (NI)

AKA Stradalit (D)

AKA Oberlausitz (D)

Ten gevolge van een interne reorganisatie bij de CRH-groep werd het BENOR-merk voor de vestiging Joosten Kessel opgezegd.

ASFALTSECTOR

Asfalt

Certificatie: COPRO

Personeel

In 2010 waren er geen wijzigingen bij het personeel van de asfaltsector.

Reglement

Ondanks het feit dat de reglementen nog maar pas werden herzien (in 2009, van toepassing vanaf 2010), kwam begin 2010 opnieuw de vraag voor een aanpassing.

BVA introduceerde het voorstel om meer controlebezoeken te doen, waarbij de nadruk veel meer moest liggen op het bijwonen van proeven. Daarentegen zouden de controlebezoeken minder lang mogen duren en zou er bijgevolg minder tijd gependend mogen worden aan het nakijken van de verschillende controleregisters.

Dit voorstel werd door AWV positief onthaald, besproken en goedgekeurd door de Adviesraad Asfalt op 11 mei 2010 en vervolgens toegepast vanaf 1 augustus 2010.

Deze aanpassing werd officieel gemaakt door middel van een rondzendbrief, waardoor de geldende reglementen dezelfde bleven:

- TRA 64** versie 4.0 Toepassingsreglement voor asfaltmengsels voor de wegenbouw of voor de waterbouw
- RNR 01** versie 4.0 Reglementaire Nota voor technische fiches, verantwoordingsnota's en voorstudies
- RNR 02** versie 4.0 Reglementaire Nota voor ijking, kalibratie en controle

Fabrikanten

In 2010 werd er één productie-eenheid gesloten en werd er één certificaat door de fabrikant zelf opgeschort. Er was ook één asfaltcentrale die in 2010 de toelatingsperiode heeft gestart en ook het COPRO-certificaat heeft behaald. Eind 2010 waren er in totaal 23 COPRO-gecertificeerde productie-eenheden.

Van de 23 gecertificeerde productie-eenheden zijn er momenteel nog maar 2 die geen gebruik maken van asfaltgranulaat. Dit aantal daalt jaar na jaar.

Gemiddelde productie per productie-eenheid	135.250 ton
Productie-eenheid met meest productie	319.000 ton
Productie-eenheid met minst productie	14.500 ton

Gecertificeerde asfaltmengsels

Volgens norm	Aantal gewaarmerkte technische fiches		
	Februari 2011	Februari 2010	Februari 2009
EN 13108-1 asfaltbeton	1023	912	763
EN 13108-2 asfaltbeton voor zeer dunne lagen	25	23	15
EN 13108-4 warm gewalst asfalt	3	3	2
EN 13108-5 steenmestiekasfalt	227	191	156
EN 13108-7 zeer open asfaltbeton	79	64	47
geen (niet-genormaliseerd mengsel)	643	472	352
Totaal	2000	1665	1335

Ten opzichte van begin 2010 nam het aantal technische fiches opnieuw toe. Met exact 2000 verschillende mengsels zitten we halverwege tussen het aantal in 2009 en de piek van 2007 (toen 2300 mengsels).

Tot de niet-genormaliseerde mengsels behoren zand-asfalt, asfaltmestiek en GOSA (voor waterwegen) of klassieke mengsels die om een of andere reden niet onder het toepassingsgebied van een norm vallen.

Volgens norm	Aantal gewaarmerkte technische fiches		
	Februari 2011	Februari 2010	Februari 2009
SB 250 2.1	699	631	468
CCT-RW99 2009	92	19	0
TB 2000	0	0	0
SB 230 1.0	3	3	2
bijzonder bestek	106	69	40
geen (niet-gespecificeerd mengsel)	1100	943	825
Totaal	2000	1665	1335

Bij de meeste normatieve documenten zien we een toename van het aantal gewaarmerkte technische fiches. De toename bij het aantal technische fiches volgens een bijzonder bestek is o.a. te wijten aan een reeks AVS-mengsels volgens specifieke voor-

schriften (vb. met recyclage).

Volgens TB 2000 is nog steeds geen enkele technische fiche gewaarmerkt. Een van de redenen hiervoor is dat Brussel mengsels volgens SB 250 of CCT-RW99 aanvaardt.

Asfaltproductie in ton

Type asfaltmengsel	Zonder asfaltgranulaat	Met asfaltgranulaat	Totaal
Asfaltbeton:	791.357	1.748.504	2.539.861
'type 1'	39.028	24.046	63.074
'type 3'	94.609	917.755	1.012.364
'type 4'	262.344	265.109	527.453
'type 5'	55.877	0	55.877
tussenlaag voor beton (ABT)	36.007	0	36.007
asfalt met verhoogde stijfheid (AVS, EME)	23.133	24.588	47.721
'type 8'	0	0	0
asfalt voor fundering (GB)	0	11.762	11.762
niet-gespecificeerd ('privé')	280.359	505.244	785.603
Asfaltbeton voor zeer dunne lagen:	25.244	0	25.244
asfalt voor zeer dunne lagen (RMD)	3.716	0	3.716
niet-gespecificeerd ('privé')	21.528	0	21.528
Warm gewalst asfalt:	0	0	0
'type 2'	0	0	0
niet-gespecificeerd ('privé')	0	0	0
Steenmestiekasfalt:	500.588	0	500.588
SMA	462.161	0	462.161
niet-gespecificeerd ('privé')	38.427	0	38.427
Zeer open asfaltbeton:	24.500	0	24.500
ZOA	6.388	0	6.388
RMTO	0	0	0
niet-gespecificeerd ('privé')	18.112	0	18.112
Asfaltbeton voor ultra dunne lagen:	44	0	44
RUMG	0	0	0
SME	0	0	0
niet-gespecificeerd ('privé')	44	0	44
Diversen:	20.530	0	20.530
open steenasfalt (GOSA)	10.987	0	10.987
zandasfalt	9.543	0	9.543
grindzandasfalt	0	0	0
asfaltmestiek	0	0	0
Totaal	1.362.263	1.748.504	3.110.767

Ten opzichte van 2009, werd er in 2010 iets minder asfalt geproduceerd (3.218.627 ton in 2009).

Opvallend is het volledig verdwijnen van AB-2. Ondertussen werd het type ook geschrapt in SB 250 versie 2.2. Ons "Belgisch" mengsel beantwoordde trouwens niet meer aan de Europese norm EN 13108-4.

Volgens onze gegevens werd er bijna geen asfalt voor ultra dunne lagen geproduceerd.

Nieuw in deze tabel is ook AVS mét recyclage. Vorig jaar nog verboden, nu goed voor de helft van het AVS.

In 2010 werd 56% van de asfaltmengsels geprodu-

ceerd met asfaltgranulaat. Ten opzichte van 2009 is dit een kleine stijging (54% in 2009). Dit blijft een zeer hoog percentage.

Wanneer we kijken naar de onderlagen van het 'type 3', komen we tot de vaststelling dat er in ongeveer 91% van de onderlagen gebruik wordt gemaakt van asfaltgranulaat. In 2009 was dit gelijkaardig.

Voor de bovenlagen 'type 4' bedraagt dit percentage 50%. Dit is plots veel minder dan in 2009 (toen nog 63%).

Het gemiddelde percentage asfaltgranulaat dat in asfaltmengsels met recyclage wordt gedoseerd, is ongeveer gelijk gebleven, maar daalde toch lichtjes:

	2010	2009
Verbruik van asfaltgranulaat (ton)	686.067	710.000
Productie van asfalt met asfaltgranulaat (ton)	1.748.504	1.750.691
Percentage asfaltgranulaat in mengsels met herbruik (%)	39 %	41 %

Type asfaltmengsel	Zonder asfaltgranulaat	Met asfaltgranulaat	Totaal
Gespecificeerd (volgens een bestek)	1.001.074	1.243.260	2.244.334
Niet-gespecificeerd ('privé')	361.189	505.244	866.433

Het aandeel van de niet-gespecificeerde samenstellingen ("privé-mengsels") gaat opnieuw naar omlaag (866.433 ton tegenover 956.734 ton in 2009).

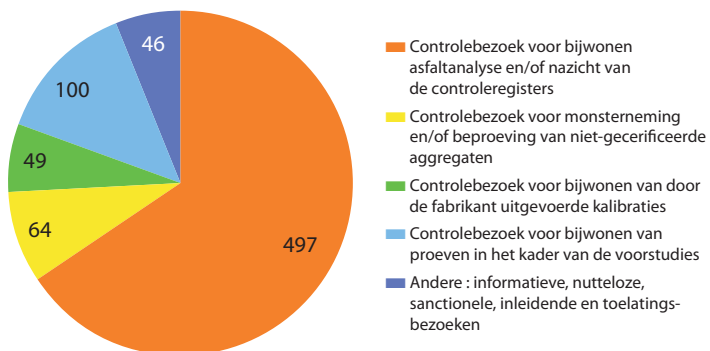
Uit bovenstaande tabel blijkt dat er nog steeds meer mengsels worden geproduceerd volgens een bestek dan privé-mengsels. De verhouding is ongeveer 72% mengsels volgens bestek en 28% privé-mengsels.

Deze verhouding bleef ten opzichte van 2009 ongeveer gelijk.

Vorig jaar stelden we vast dat er veel meer werd gerecycleerd in privé-mengsels dan in bestek-mengsels. Nu blijkt de verhouding opnieuw ongeveer gelijk: er wordt in 55% van de bestek-mengsels en in 58% van de privé-mengsels gerecycleerd.

Controlebezoeken

In 2010 voerden onze keurders 756 controlebezoeken uit bij de asfaltfabrikanten:

Tijdens deze bezoeken werden de volgende monsters genomen:

Bemonsterd product	
asfaltmengsels	338
niet-BENOR-gecertificeerde aggregaten:	
- voor bijwonen korrelverdeling	103
- voor controle van andere kenmerken (vlakheidsindex, MDE, LA, VPC,Ecs, ...)	83

Evoluties

Nieuw voor veel asfaltfabrikanten was het verdichten van proefstukken met de gyrator. Zelfs de meest ervaren laboranten (en COPRO-keurders) voelden zich onwennig bij het aanschouwen van de eerste gyratorproefstukken, die er toch helemaal anders uitzien dan de klassieke Marshallproefstukken. Het zal nog een tijdje duren om hier opnieuw feeling mee te krijgen.

De controle en kalibratie van de gyratoroestellen conform EN 12697-31 bleek niet evident.

In 2011 staat nog meer te gebeuren, met de invoering van SB 250 versie 2.2, waarin o.a. nieuwe prestatieproeven voorzien zijn.

Adviesraad

Voorzitter: Ann Vanelstraete

Ondervoorzitter: Noël Vanhollenbeke

Secretaris: Koen Van Daele

Leden: Erik Barbé, Joseph Berger, Frank Huyghe, Erik Keijers, Philippe Keppens, Guy Lefèbvre, Fabrice Louis, Jean-Louis Marchal, Pierre-Paul Modde, Vincent Reeners, Jacques Saelens, Jan Soers, Hans Suffeleers, Rob Tison, Johan Trigallez, Guido Van Geem, Johan Vanhollenbeke en Ann Van Gucht

De Adviesraad Asphalt vergaderde één keer in 2010 om de certificatie van asfaltmengsels te bespreken. Zoals hiervoor reeds vermeld was de vergadering hoofdzakelijk gewijd aan het bespreken van het voorstel van BVA om de inhoud van de controlebezoeken aan te passen.

Certificatiecomité

In het Certificatiecomité onderscheiden we twee niveaus. Het gewone Certificatiecomité bestaat uit de product- of sectorverantwoordelijke en de directeur. Zij bespreken zeer regelmatig de belangrijkste vastgestelde tekortkomingen. Dit Certificatiecomité wordt om de 3 à 4 maand uitgebreid met vertegenwoordigers van MOW (ir. Pieter De Winne en ir. Philippe Keppens) en SPW (ir. Guy Lefèbvre en ing. Joseph Berger). Een 'uitgebreid' Certificatiecomité behandelt enkel de grote tekortkomingen en bespreekt de door COPRO toegekende of toe te kennen sancties.

Werkgroepen

COPRO is vertegenwoordigd in deze Belgische werkgroepen:

- Commissie Kwaliteit van Bitumineuze verhardingen - afdeling Wegenbouwkunde
- Werkgroep MOW - BVA - Vlawebo
- Technisch Comité 'Asfaltwegen en andere bitumineuze toepassingen' TC4 - OCW

- Werkgroep GT4, herziening hoofdstuk asfaltverhardingen CCT RW99 - SPW
- Werkgroep SB250/werkgroep 6 - Herziening SB 250 hoofdstuk 6 - AWW
- Werkgroep SB250/werkgroep 12 - Herziening SB 250 hoofdstuk 12 - AWW
- Werkgroep BAC-2 - Eigenschappen van vulstoffen - OCW
- Task-Force Asfalt bij Verlaagde Temperaturen - afdeling Wegenbouwkunde
- Werkgroep E227 - Belgisch spiegelcomité 'Road Materials' - OCW
- Werkgroep TC227/WG 1 – Belgisch spiegelcomité Asfalt
- Werkgroep Europese proefmethodes - OCW

Dirk Lacaeyse is een van de Belgische vertegenwoordigers in de Europese werkgroep voor de normen voor bitumineuze mengsels CEN/TC227/WG1 en de taakgroep voor de ITT en FPC normen CEN/TC227/WG1/TG4.

Asfaltgranulaten

Certificatie: COPRO

Personeel

De controlebezoeken in het kader van de certificatie van asfaltgranulaten worden uitgevoerd door de personeelsleden van het asfaltteam. In 2010 onderging het team geen wijzigingen.

Reglement

In 2010 werd het reglement aangevuld met de rondzendbrief 13/2010/02. Er werd een nieuwe klasse HW geïntroduceerd.

Fabrikanten

Eind 2010 waren er in totaal 21 vergunninghouders. 1 asfaltfabrikant heeft in 2010 het certificaat voor asfaltgranulaten behaald. Alle vergunninghouders waren tevens houders van het COPRO-certificaat voor asfaltmengsels.

Productie en verbruik asfaltgranulaat

In 2010 werd er ongeveer 720.000 ton asfaltgranulaat geproduceerd. Ten opzichte van 2009 is dit een lichte daling met ongeveer 4%. De grootste producent van asfaltgranulaat produceerde 77.000 ton in 2010.

Het verbruik van asfaltgranulaat in asfaltmengsels bedroeg ongeveer 690.000 ton in 2010. Ten opzichte van 2009 is dit een lichte daling met ongeveer 3%. De fabrikant met het hoogste verbruik in 2010, verbruikte maar liefst 82.000 ton asfaltgranulaat.

De iets lagere cijfers van productie en verbruik van asfaltgranulaat volgen logischerwijs uit de iets

lagere productie van asfaltmengsels. Toch is 2010 het op twee na succesvolste jaar in de korte geschiedenis van de gecertificeerde asfaltgranulaten voor hergebruik in bitumineuze mengsels.

Controlebezoeken

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de uitgevoerde controlebezoeken:

Type controlebezoek	Aantal bezoeken
Inleidende controlebezoeken	2
Controlebezoeken in toelatingsperiode	9
Uitgebreide controlebezoeken voor de controle van asfaltgranulaten (T1)	90
Controlebezoeken voor het bijwonen van proeven op asfaltgranulaten (T2)	58
Andere controlebezoeken	42
Totaal	201

Tijdens deze controlebezoeken werden er 95 monsters genomen van het geproduceerde asfaltgranulaat.

Adviesraad

De Adviesraad Asfaltgranulaten kwam in 2010 niet samen. Via correspondentie werd wel de rondzendbrief 13/2010/02 goedgekeurd.

Leden van de adviesraad:

Ann Vanelstraete (voorzitster), Anja Lahousse

(ondervoorzitster), Philippe Keppens, Joseph Berger, Joëlle De Visscher, Chantal Flémal, Frank Huyghe, Pierre-Paul Modde, Robert Tison, Johan Vanhollebeke, Noël Vanhollebeke, Hans Van de Craen, Jacques Saelens, Bart Vandroogenbroek, Erik van de Velde, Karel Vermeren, Erik Barbé en Nico Torck (secretaris).

Certificatiecomité

Het Certificatiecomité bespreekt de belangrijkste tekortkomingen die tijdens controlebezoeken worden vastgesteld. Het Certificatiecomité Asfaltgranulaat bestaat uit de directeur van COPRO en de productverantwoordelijke asfaltgranulaat en/of de sectorverantwoordelijke bitumineuze mengsels.

Eén keer per trimester werd dit certificatiecomité uitgebreid met de heren ir. Pieter De Winne (MOW), ir. Philippe Keppens (MOW), ir. Guy Lefèbvre (SPW) en ing. Joseph Berger (SPW).

Toekomst

Een aanvulling op het Standaardbestek 250 versie 2.2 zal bijkomende eisen opleggen voor het asfaltgranulaat bestemd voor gebruik in de zogenaamde prestatiemengsels, zijnde AVS en APO.

Om deze nieuwe eisen in de praktijk toe te kunnen passen zullen de bestaande klassen asfaltgranulaat worden herbekeken en aangevuld.

Hier wordt momenteel aan gewerkt door de adviesraad asfaltgranulaten.

Gietasfalt

Certificatie: COPRO

Personeel

Productverantwoordelijke: Andie Dedoncker
De monsters worden op de werven genomen door de keurders van de asfaltsector.

Reglement

In 2010 werd de certificatie georganiseerd op basis van de onderstaande reglementen:

- Toepassingsreglement voor het gebruik en de controle van het COPRO-merk voor gietasfalt
TRA 65 versie 5.0 van 2009-12-01
- Reglementaire Nota voor technische fiches, verantwoordingsnota's en voorstudies
RNR 01 versie 4.0 van 2009-08-13
- Reglementaire Nota voor ijking, kalibratie en controle
RNR 02 versie 4.0 van 2009-08-13

Fabrikanten en productie

In 2010 waren er 3 fabrikanten met een COPRO-certificaat voor gietasfalt. Een daarvan had in 2010 geen productie van gietasfalt.

Eind 2010 werd er één certificaat door de fabrikant zelf opgeschort.

In 2010 waren er in totaal 46 gecertificeerde technische fiches. Geen enkele van deze technische fiches beantwoordt aan een type- of standaardbestek.

Volgens norm	Aantal gewaarmerkte technische fiches eind 2010	Aantal gewaarmerkte technische fiches eind 2009
EN 13108-6 gietasfalt	37	37
Niet-genormaliseerd mengsel	9	14
Totaal	46	51

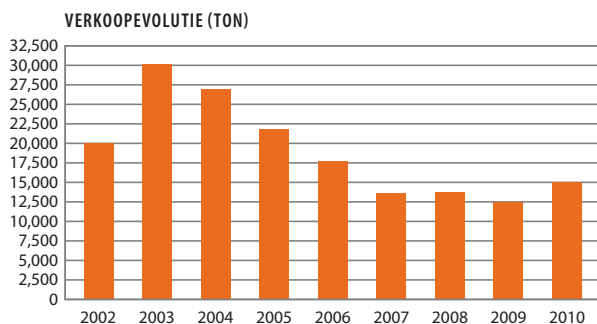
We zien dus een lichte daling van het totaal aantal technische fiches en dit te wijten aan het dalend aantal niet-genormaliseerde mengsels (privémengsels die niet voldoen aan een Europese norm). Deze daling is enkel te wijten aan het feit dat een aantal mengsels door de fabrikant werden geschrapt uit hun gamma.

Tot op heden werden er door de fabrikanten nog steeds geen studies ingediend die voldoen aan de aangepaste bestekvoorschriften. Het Standaardbestek SB250 versie 2.2 is van toepassing vanaf 1 april 2011. De tijd begint dus te dringen.

De 3 gecertificeerde gietasfaltfabrikanten waren in 2010 goed voor een verkoop van 14.839 ton. Dit is een stijging met ongeveer 2000 ton t.o.v. 2009.

De volgende grafiek geeft de verkoopevolutie weer voor de periode 2002-2010.

Echter, COPRO stelt momenteel samen met de gecertificeerde gietasfaltfabrikanten vast dat er nog héél veel beroep wordt gedaan op niet gecertificeerde (buitenlandse) productie-eenheden en dit voor openbare werken zowel in Vlaanderen als Wallonië.

Het SB250 eist dat er in dit geval partijkeuringen worden uitgevoerd. In 2010 werd dit maar een enkele keer aangevraagd.

Bij deze dan ook een oproep aan de besturen om hier strikt op toe te zien.

Controlebezoeken

In 2010 werden er in totaal 57 controlebezoeken uitgevoerd bij de gecertificeerde gietasfaltfabrikanten.

Type controlebezoek	Aantal
Monsternemingen op de werf	32
Nazicht van de registers + bijwonen van proeven op gietasfalt	25

Adviesraad

De Adviesraad Gietasfalt werd niet samengeroepen in 2010.

Voorzitter: Guy Lefèbvre

Ondervoorzitter: Tony De Jonghe

Secretaris: Andie Dedoncker

Leden: Michel Buvé, Claude De Backer, Frank Huyghe, Chantal Jacobs, Philippe Keppens, Daniel Nonckreman, Alain Quinet, Vincent Reeners, Ramon Roman, Paul Scheers, Jan Soers, Paul Steenmans, Karel Vermeren, Piet Vitse en Jean Wiertz.

Werkgroepen

Copro is vertegenwoordigd in de volgende werkgroepen:

- Belgisch spiegelcomité van CEN/TC227/WG1/Gietasfalt
- BAC-3 van het OCW: Deze werkgroep en haar subwerkgroepen werken aan de herziening van de 'Handleiding voor het ontwerpen en aanbrengen van bedekkingen op betonnen brugdekken (A60/87)' van het OCW. Momenteel wordt de laatste hand gelegd aan dit document.

Toekomst

Het Standaardbestek SB250 versie 2.2 is van toepassing vanaf 1 april 2011.

Men mag dus hopen dat de fabrikanten de nodige inspanningen zullen doen om studies op te maken volgens dit bestek.

Verder mogen we er ook van uitgaan dat er meer gecertificeerd gietasfalt zal worden voorgeschreven voor openbare werken en dat de besturen er zullen op toezien dat enkel dit gecertificeerd gietasfalt wordt geplaatst voor hun werken.

Bitumineuze mengsels

Certificatie: CE

Personeel

De FPC-audits voor bitumineuze mengsels worden uitgevoerd door Dirk Lacaeyse, die in de loop van 2011 zal worden bijgestaan door Andi Crombez.

Reglement

Het reglement voor de attestering van het FPC-systeem wijzigde niet.

Reglement voor de attestering in het kader van de CE-markering voor bitumineuze mengsels
Attesteringsniveau 2+: R/CE2+ 64-65 versie 1.0 van 2006-11-16

Fabrikanten

In 2010 werd één FPC-certificaat beëindigd aangezien de productie-eenheid werd stopgezet. De nieuwe productie-eenheid die in de plaats kwam, behaalde een nieuw FPC-certificaat. Het totale aantal fabrikanten met een FPC-certificaat van COPRO bedraagt dus nog steeds 27.

Bitumineuze mengsels

Het FPC-systeem wordt toegepast bij de productie van bitumineuze mengsels volgens de volgende Europese normen:

- EN 13108-1** Bitumineuze mengsels
Materiaalspecificaties
Deel 1: Asfaltbeton
- EN 13108-2** Bitumineuze mengsels
Materiaalspecificaties
Deel 2: Asfaltbeton voor zeer dunne lagen
- EN 13108-4** Bitumineuze mengsels
Materiaalspecificaties
Deel 4: Warmgewalst asfalt
- EN 13108-5** Bitumineuze mengsels
Materiaalspecificaties
Deel 5: Steenmastiekasfalt
- EN 13108-6** Bitumineuze mengsels
Materiaalspecificaties
Deel 6: Gietasfalt
- EN 13108-7** Bitumineuze mengsels
Materiaalspecificaties
Deel 7: Zeer open asfaltbeton

In België wordt geen asfalt geproduceerd volgens:

- EN 13108-3** Bitumineuze mengsels
Materiaalspecificaties
Deel 3: Zacht asfalt

Bezoeken en audits

In 2010 voerde ons auditteam 34 audits uit:

Type	Aantal 2010
informatieve bezoeken	5
initiële audits of evaluatie-audits	18
evaluatie-audits (andere productie-eenheid, zelfde FPC-systeem)	7
vervolgaudits of extra audits	4
Totaal	34

Evoluties

In 2010 werd een tweede reeks 'evaluatieaudits' bij de asfaltfabrikanten uitgevoerd. Net als vorig jaar stelden we vast dat de ene asfaltfabrikant meer gelooft in het toepassen van een kwaliteitssysteem dan de andere. Bij de meerderheid is duidelijk te merken dat het FPC-systeem 'leeft'.

De asfaltfabrikanten die hun FPC-systeem effectief toepassen merken op dat dit naast enkele nadelen (veel papier, inspanning qua tijd) toch ook een reeks voordelen oplevert:

- gestructureerd documentenbeheer,
- traceerbaarheid van gegevens,
- opvolging en overzicht van tekortkomingen,
- overleg met de directie over de kwaliteit en het kwaliteitssysteem,
- duidelijke afspraken met medewerkers, leveranciers en labo's,
- duidelijk controle- en proevenplan,
- vastleggen van werkwijzen, bevoegdheden, verantwoordelijkheden,
- vastleggen van opleidingen.

Werkgroepen

COPRO is vertegenwoordigd in de volgende Belgische werkgroepen:

- Werkgroep E227 - Belgisch spiegelcomité 'Road Materials' - OCW
- Werkgroep TC227/WG 1 - Belgisch spiegelcomité Asfalt
- Werkgroep Europese proefmethodes - OCW

In de Europese werkgroep CEN/TC227/WG1 worden de normen voor bitumineuze mengsels behandeld. In deze werkgroep wordt België vertegenwoordigd door Ann Vanelstraete (OCW), Eric Van den Kerckhof (Colas) en Dirk Lacaeyse (COPRO).

Oppervlaktebehandelingen

Certificatie: CE

Personeel

Andie Dedoncker en Dirk Lacaeyse vormen samen het auditteam in het kader van de attestering van het FPC-systeem.

Reglement

De attestering van het FPC-systeem gebeurt volgens het volgende reglement:

Reglement voor de attestering in het kader van de CE-markering voor oppervlaktebehandelingen
Attesteringsniveau 2+: R/CE2+ 62 versie 1.0 van 2008-08-04

Fabrikanten

In 2010 hebben twee uitvoerders van bestrijkingen en/of slemlagen de attestering van hun FPC-systeem bekomen, wat het totale aantal op (amper) drie brengt.

Oppervlaktebehandelingen

De CE-markering van oppervlaktebehandelingen kan gebeuren volgens een van deze Europese normen:

EN 12271 Oppervlaktebehandeling van verhardingsoppervlakken - Eisen

EN 12273 Slems - Voorschriften

De eerste norm gaat over bestrijkingen, de tweede over slemlagen.

Bezoeken en audits

In 2010 werden 7 informatieve bezoeken uitgevoerd, 4 audits en 1 vervolgaudit (om een audit verder te zetten).

CE-markering verplicht!

De invoering van de CE-markering voor bestrijkingen en slemlagen werd de afgelopen jaren meermaals uitgesteld. De sector had dit uitstel bij 'Europa' bekomen, met als argument dat de overgangperiode voldoende lang moest zijn; een terechte vraag trouwens. Maar sinds januari 2011 was het dan eindelijk toch zover: De CE-markering werd verplicht.

Na de veel te kalme jaren 2008 en 2009 hadden wij ons in 2010 dan ook aan een stormloop verwacht vanwege de plaatsers van bestrijkingen en slems. Die toestroom bleef echter uit. Eind 2010 waren er nog steeds maar 3 aannemers die bij COPRO hun attestering hadden bekomen. 5 andere aannemers hebben bij ons een dossier lopen. Nochtans zijn er veel meer aannemers actief in deze sector. Blijkbaar zijn zij niet op de hoogte of wachten zij liever op sancties vanwege de FOD Economie, alvorens actie te ondernemen. Zowel OCW als COPRO hebben pogingen ondernomen om de sector in beweging te krijgen.

Bij de attestering van het FPC-systeem komt heel wat kijken:

Stap 1 is dat de aannemer een FPC-handboek opstelt, waarin gans zijn kwaliteitssysteem wordt beschreven. Hier zien we dat de meeste aannemers een beroep doen op een externe consultant, omdat men intern de know-how ontbreekt voor deze zeer specifieke, administratieve materie. Bestrijkers en slemmers staan allemaal liever op de werf, dan dat

ze zich op kantoor met 'papieren' moeten bezig houden.

Stap 2 is dat de aannemer dit FPC-systeem ook in de praktijk toepast. Dit lijkt vanzelfsprekend, maar is het meestal niet. In deze sector is kwaliteit nog voornamelijk gelinkt aan ervaring en klantentevredenheid. Conformiteit met de normen en bestekken kwam hier tot nu toe weinig of niet aan te pas. *"Maar mijnheer, wij gebruiken die stenen al jaren en niemand was daar tot nu toe ontevreden over"* is een vaak gehoorde reactie bij het vaststellen van een niet-conformiteit.

Stap 3 is dat de aannemer de vereiste proefvakken (TAIT's) aanlegt en een jaar later evalueert. Dit is de stap waar men het meest schrik van heeft. Nochtans valt dit allemaal wel mee. Men moet uiteindelijk gewoon een oppervlaktebehandeling uitvoeren zoals anders, met dat verschil dat er wat extra controles moeten gebeuren en dat er na een jaar een grondige beoordeling moet gebeuren ter plaatse. Ook hiervoor wordt soms beroep gedaan

op externe experts, zoals het OCW, waar de heer Bart Beaumesnil dan optreedt als *'reddende engel'*.

Een vraag die dikwijls wordt gesteld is of de CE-markering de kwaliteit van de oppervlaktebehandelingen nu zal verbeteren. Wij durven dit te betwijfelen. Het invoeren van een FPC-systeem is zeker een positieve evolutie en de conformiteit zal hier zeker wel bij varen. Zeker in combinatie met de stielkennis die in deze sector absoluut aanwezig is. Maar de zeer vrije, prestatiegerichte aanpak van de Europese normen houdt heel wat risico's in. Dit zal zeker van nabij moeten worden opgevolgd.

Werkgroepen

COPRO is lid van de volgende Belgische werkgroepen:

- Werkgroep E227 - Belgisch spiegelcomité 'Road Materials' - OCW
- Werkgroep TC227/WG 2 - Belgisch spiegelcomité Bestrijkingen en slemlagen

Bitumineuze bindmiddelen

Personeel

Productverantwoordelijke:

Philippe du Bus de Warnaffe

Toeziethouders:

Stéphane Baguet

Philippe du Bus de Warnaffe

Cindy Henderick

Begin 2011 is Cindy Henderick een opleiding begonnen om toe te treden tot het team van de bitumineuze bindmiddelen.

Toenemende hoeveelheden van gemodificeerd bitumen en emulsie, gecombineerd met de CE-markering voor de bindmiddelen resulteert in een stijging van onze activiteiten in de sector van de bindmiddelen.

Werkgroepen

Voor de bitumineuze bindmiddelen neemt COPRO deel aan volgende werkgroepen:

- spiegelgroep van het technisch comité CEN TC 336: de "SCM 336". Deze werkgroep bespreekt de voortgang der werkzaamheden van de werkgroepen van CEN TC 336 evenals de door deze groepen opgestelde documenten (onder andere het ontwerp van de normen). Bijkomend is dit tevens het forum waar besturen (AWV en SPW) en de sector de voorschriften bespreken van de bitumineuze bindmiddelen.
- de "Sector Group" van de genotificeerde instanties, "Group of Notified Bodies GNB", die handelt over de door CEN TC 336 opgestelde geharmoniseerde normen, namelijk de SG15.

De sub-werkgroep voor de bitumineuze middelen vergaderde niet in 2010.

Hierdoor blijven wij op de hoogte van de ontwikkelingen in de sector.

CE-markering van bitumen en bitumineuze bindmiddelen

De CE-markering van wegebouwbitumen en bitumenemulsies is verplicht sinds begin 2011 en de CE-markering van vloeibitumen zal het zijn vanaf juli van hetzelfde jaar.

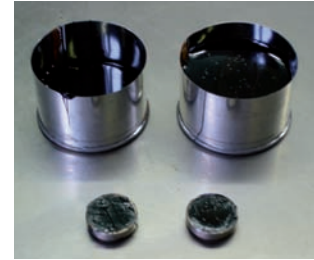
Voor het polymeergemodificeerd bitumen zal deze verplichting begin 2012 volgen.

Het attesteringsniveau van CE-conformiteitsverklaring voor de producten van voormelde normen, is het systeem 2+. Dit houdt in dat een genotificeerde instantie ("Notified Body") betrokken is bij de toekenning van de conformiteitsverklaring van de controle van de productie in de fabriek (Factory Production Control of FPC), die essentieel is voor de fabrikant om de CE-markering te mogen aanbrengen op hun producten. De taken van deze instantie omvatten:

- de initiële inspectie van de fabriek en de controle van de FPC,
- de permanente bewaking, beoordeling en aanvaarding van de FPC.

COPRO werd genotificeerd door de Belgische Staat en is dus bevoegd om bij de fabrikanten van bitumineuze bindmiddelen het certificaat van FPC te leveren, noodzakelijk voor het aanbrengen van de CE-markering.

In totaal hebben 14 fabrikanten van bitumineuze bindmiddelen reeds beroep gedaan op COPRO voor de certificatie van hun FPC, 7 fabrikanten van bitumen en 7 fabrikanten van emulsies. Wij zijn klaar om het nodige te doen voor de certificatie van FPC van fabrikanten van polymeerbitumen.

Bitumen voor de wegenbouw

Certificatie: COPRO

Adviesraad

Voorzitter: Stefan Vansteenkiste

Ondervoorzitter: Philippe Keppens

Secretaris: Philippe du Bus de Warnaffe

Leden: Peggy Aerts, Jeroen Besamusca, Erik Barbé, Joseph Berger, Tony De Jonghe, Jo De Roover, Chantal Flemal, Frank Huyghe, Pierre Joly, Guy Lefèbvre, Karel Poncelet, Pierre-Paul Modde, Vincent Reeners, Jan Soers, Tine Tanghe, Jan Theuwissen.

Gecertificeerde bitumen volgens Toepassingsreglement TRA 54 zijn:

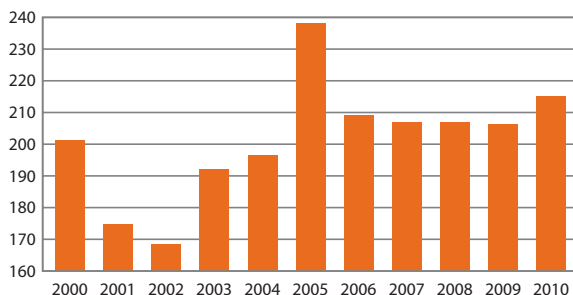
- wegenbitumen volgens NBN EN 12591,
- hard bitumen volgens NBN EN 13924,
- pigmenteerbaar bitumen,
- bitumen met positieve penetratie-index,
- "emulgeerbaar" bitumen,

In 2010 hebben 6 leveranciers COPRO-gecertificeerd bitumen geleverd, afkomstig van 9 productiesites: 3 in België, 2 in Nederland, 3 in Frankrijk en 1 site in Duitsland.

De COPRO-certificatie van bitumen gebeurt volgens het toepassingsreglement TRA 54 voor bitumen voor de wegenbouw. De fabrikanten verbinden zich ertoe om hun producten te controleren volgens de in dit reglement afgesproken regels en COPRO houdt hier toezicht op door geregelde inspectie-bezoeken en monsternemingen voor externe controle. In februari 2010 werd een nieuwe versie van dit reglement goedgekeurd door de adviesraad. De voornaamste wijziging is de invoering van een controlefrequentie van de rheologische proeven (DSR en BBR) voor de bitumina waar de fabrikant deze karakteristieken wenst te certificeren. De bestekken vereisen meer en meer dat de fabrikant info geeft over deze karakteristieken in het geval van gebruik in AVS (asfalt met verhoogde stijfheid) of EME.

In 2010 werd bij één fabrikant de procedure voor bemonstering van in-line blending zonder tussenopslag aangepast om de representativiteit van de monsters te borgen. De problemen die er in 2009 bij één fabrikant waren rond reproduceerbaarheid van de indringingsproef zijn in 2010 opgelost

EVOLUTIE COPRO GECERTIFICEERD BITUMEN 2000-2010

Gemodificeerd bitumen - PmB

Certificatie: COPRO

Adviesraad

Voorzitter: Stefan Vansteenkiste

Ondervoorzitter: Karel Poncelet

Secretaris: Philippe du Bus de Warnaffe

Leden: Joseph Berger, Hendrik Cosemans, Tony De Jonghe, Chantal Flemal, Hans Hendrickx, Frank Huyghe, Pierre Joly, Philippe Keppens, Guy Lefèbvre, Pierre-Paul Modde, Christian Rase, Vincent Reeners, Pierre Schloesser, Jan Soers, Christian Stassen, Hans Suffeleers, Johan Trigallez.

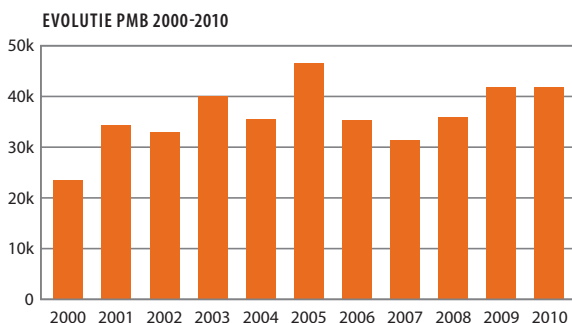
Het polymeergemodificeerd bitumen (PmB) opgenomen in de bestekken type RW 99 en SB 250 zijn:

- PmB 45/80-50
- PmB 45/80-65
- PmB 75/130-75

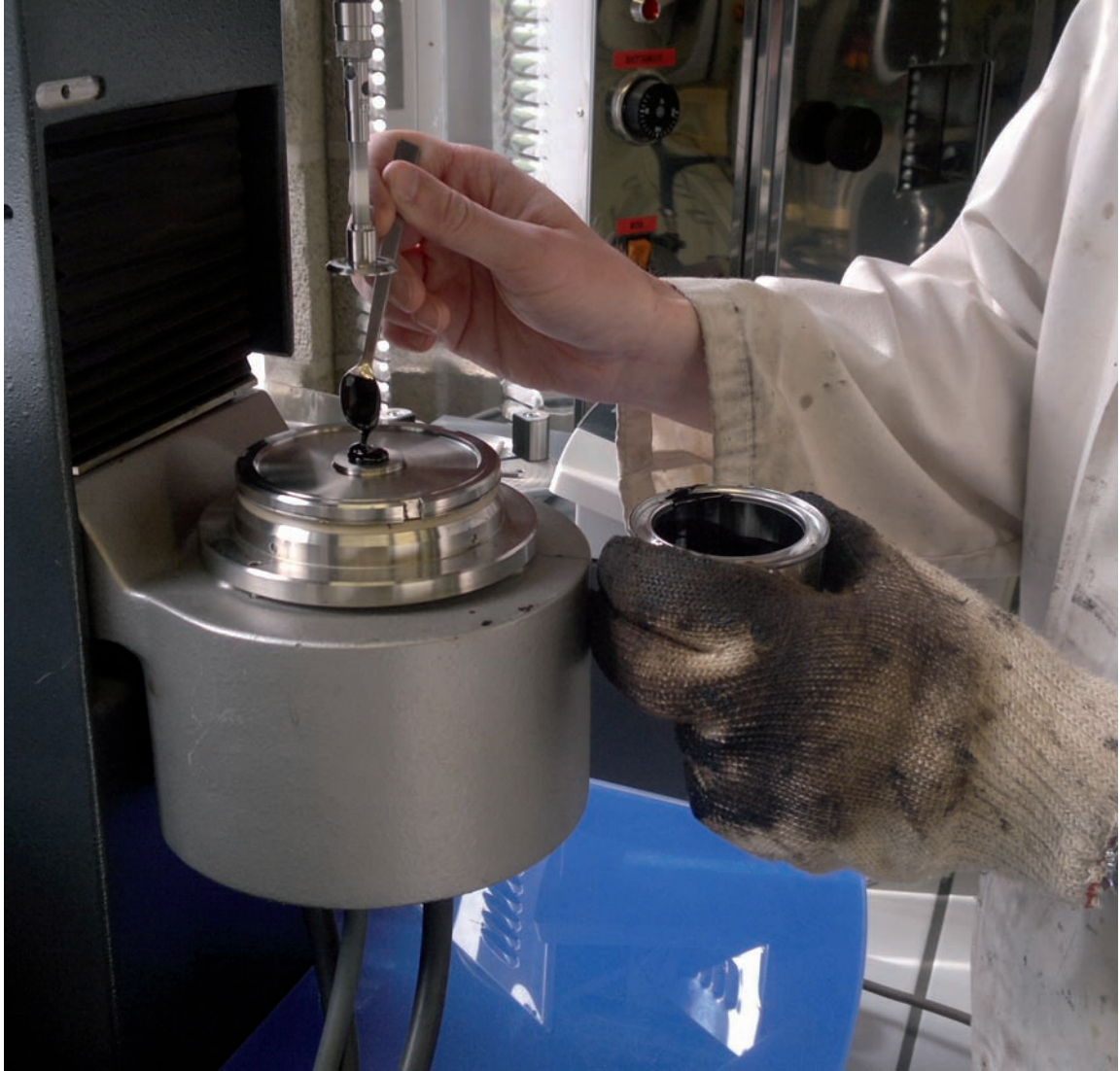
Deze specificaties houden rekening met de klassen voorzien in de norm NBN EN 14023. Er zijn een aantal gemodificeerde bitumina (specialiteiten) die gecertificeerd zijn volgens de voorschriften van de fabrikant, vastgesteld volgens de norm NBN EN 14023. De technische fiches van het product vermelden duidelijk wat er gecertificeerd is.

Het aantal gecertificeerde fabrikanten in 2010 bedraagt 8.

In 2010 werd er één niet-overeenkomstigheid vastgesteld voor de rekbaarheid. Dit kenmerk wordt voortaan gecontroleerd bij elk controlebezoek bij de betrokken fabrikant teneinde aan te tonen dat dit kenmerk inderdaad onder controle is en conform de bestekken is.

De grafiek toont een stijging in het gebruik van polymeerbitumen.

Bitumenemulsies en vloeibitumen

Certificatie: COPRO

Adviesraad

Voorzitter: Stefan Vansteenkiste

Ondervoorzitter: Philippe Keppens

Secretaris: Philippe du Bus de Warnaffe

Leden: Norbert Alexandre, Joseph Berger, Tony De Jonghe, Chantal Flemal, Frank Huyghe, Pierre Joly, Guy Lefèbvre, Christian Rase, Vincent Reeners, Pierre Schloesser, Jan Soers.

De gecertificeerde bitumenemulsies zijn de emulsies die opgenomen zijn in de typebestekken. Deze werden door de besturen in samenspraak met de fabrikanten geselecteerd op basis van de norm NBN EN 13808. Voor bepaalde kenmerken zoals de breedindex kunnen de fabrikanten de klasse (range) zelf bepalen om het product dat meest geschikt is voor

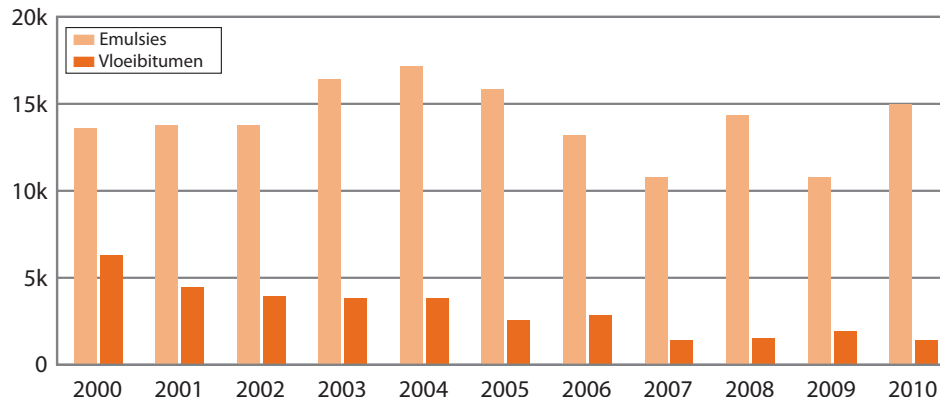
de behoeften van hun klanten te kunnen leveren. Zij moeten echter duidelijk de keuze van de klasse vermelden op de technische fiche.

Voor vloeibitumen dienden de specificaties te worden gewijzigd vermits de tot op heden gebruikte specificaties niet meer overeenkwamen met de kenmerken van de NBN EN 15322:2010.

De gecertificeerde specificaties zijn opgenomen op de technische fiches van de gecertificeerde producten.

Er zijn 4 COPRO-gecertificeerde fabrikanten van emulsies en 2 COPRO-gecertificeerde fabrikanten van vloeibitumen, allen gevestigd in België.

EVOLUTIE COPRO-GECERTIFICEERDE EMULSIES EN VLOEIBITUMEN 2000-2010

Vezels

Certificatie: COPRO

Personeel

Productverantwoordelijke: Andie Dedoncker

De keurders van de asfaltsector staan in voor monsternemingen van de vezels, die gebeuren bij de gecertificeerde asfaltfabrikanten.

Reglement

De certificatie is nog steeds georganiseerd volgens hetzelfde toepassingsreglement voor vezels:

TRA 63 versie 2.0 van 2004-02-09

Fabrikanten in 2010

In 2010 waren er 2 fabrikanten die een COPRO-certificaat hebben nl. Rettenmaier en Excel.

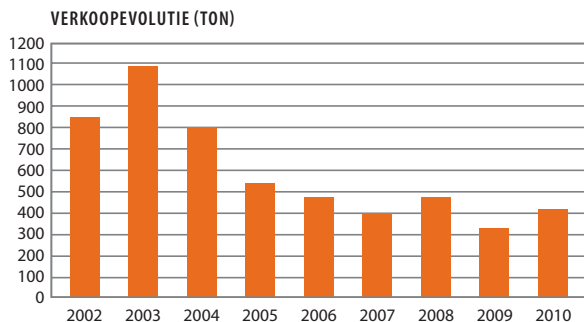
De vezels van Rettenmaier worden geproduceerd in Calenberger Mühle (Duitsland).

Excel produceert vanuit Gwent (Groot-Brittannië).

Productie

In 2010 werd er t.o.v. 2009 een vergelijkbare hoeveelheid gecertificeerde vezels op de Belgische markt gebracht.

Onderstaande grafiek geeft de evolutie van de vezelverkoop terug voor de periode 2002-2010.

Het aandeel van de vooromhulde of samengeperste vezel in de totale vezelverkoop in België blijft jaar na jaar stijgen en bedroeg bijna 90% in 2010.

Controlebezoeken

In 2010 werden er 7 controlebezoeken uitgevoerd. Hierbij werden er in totaal 8 monsters genomen en 2 uitgebreide bezoeken uitgevoerd op de productie-eenheid ter controle van de registers en voor het bijwonen van proeven.

Adviesraad

In 2010 werd er geen Adviesraad Vezels georganiseerd.

De Adviesraad Vezels bestaat uit volgende leden:

Voorzitter: Stefan Vansteenkiste

Ondervoorzitter: Rob Hoogland

Secretaris: Andie Dedoncker

Leden: Daniël Pereira, Johan Trigallez, Marc Delaby, André Meurrens, Christophe Van Vaerenbergh en René Reynaert

Voegvullingsproducten

Certificatie: COPRO

Algemeen

Zowel op het vlak van normering als op het vlak van reglementering zijn er geen wijzigingen doorgevoerd in 2010. Dit wil zeggen dat nog steeds het **TRA 46 versie 3.0 van 2007-09-25** en bijbehorende documenten van toepassing is.

Momenteel worden vooral voorgevormde bitumineuze voegbanden, massa voor het ter plaatse vormen van bitumineuze voegbanden en warm gegoten voegvullingsproducten gecertificeerd.

Toch kan er voor alle voegvullingsproducten, beschreven in de bestekken, de certificatie aangevraagd worden.

Geografie

In 2010 was er 1 nieuwe fabrikant die het COPRO-certificaat behaalde voor voegvullingsproducten. Dit brengt het totaal gecertificeerde fabrikanten op 7, 4 voor warm gegoten voegvullingsproducten en 3 voor voegbanden.

De warm gegoten voegvullingsproducten worden voor de helft in België geproduceerd en voor de helft in Duitsland. De producten voor voegbanden worden hoofdzakelijk in het buitenland geproduceerd (voor elke buitenlandse productieplaats zijn er wel erkende verdelers in België).

Personeel

In 2010 werden de bezoeken uitgevoerd door Andie Dedoncker en Raf Pillaert. Deze laatste is eveneens productverantwoordelijke en volgt dus alle dossiers op binnen COPRO.

INERTE MATERIALEN

Gerecycleerde granulaten

Certificatie: COPRO, BENOR en CE-markering

Personeel

Sectorverantwoordelijke: Johny De Nutte.

Productverantwoordelijken:

Dieter Krikilion (vaste locaties)

Michaël Van Schelvergem (mobiele installaties).

De controlebezoeken werden uitgevoerd door:

Dorien Desmet, Dieter Krikilion, Anneleen Van Bruystegem, Sofie Van Hasselt, Michaël Van Schelvergem, Kristof Wille en Christophe Bruylants. Ons team werd in de loop van 2010 versterkt met Cindy Henderick.

Onderwerp van de certificatie

Het betreft de certificatie van puingranulaten afkomstig van het voorafzeven, breken en zeven van bouw- en slooppuin.

Volgende reglementen zijn van toepassing:

- Voor de **CE-markering niveau 2+**:

- **R/CE 2+ 10/11** - Reglement voor de attestering van de conformiteit van de FPC in het kader van de CE-markering niveau 2+ voor gerecycleerde granulaten conform de Europese normen (versie 1.0 dd 2004-04-16).

- Voor de **COPRO-certificatie:**

- **CRC 01** - Reglement voor productcertificatie in de bouwsector (versie 1.0 dd. 2000-03-24),
- **TRA M10** - Toepassingsreglement voor de certificatie van de milieuhygiënische kwaliteit van puingranulaten geproduceerd op een vaste locatie (versie 1.0 dd. 2006-12-13),

- **TRA M11** - Toepassingsreglement voor de certificatie van de milieuhygiënische kwaliteit van puingranulaten geproduceerd door een mobiele installatie (versie 1.0 dd. 2006-12-13).

Voor de **BENOR-certificatie:**

- **CRC BENOR 01** - Reglement voor productcertificatie in de bouwsector (versie 1.0 dd. 2000-08-01),
- **BENOR TRA 10** - Toepassingsreglement voor puingranulaten geproduceerd op een vaste locatie (versie 1.0 dd. 2006-04-19),
- **BENOR TRA 11** - Toepassingsreglement voor puingranulaten geproduceerd door een mobiele installatie (versie 1.0 dd. 2006-04-19).

Adviesraad

Voorzitter: J. Desmyter

Secretaris: D. Krikilion

Leden: mevrouw C. Flemal, L. Graulus, A. Monnaers, M. Van den Berghe, A. Van Gucht, M. Verboven, de heren M. Briessinck, D. Coveliers, J. D'Hooghe, L. De Bock, J. De Nutte, J. Desmyter, A. Ghodsi, Willy Goossens, K. De Prins, D. Krikilion, J-L Marchal, M. Regnier, E. Van de Velde, M. Van Schelvergem.

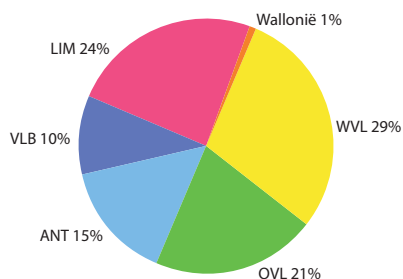
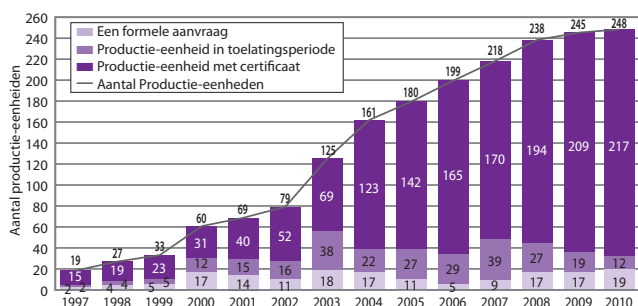
Plaatsvervangers: mevrouw K. Vervest, de heren J. Berger, J. Crochet, D. Fransis, A. Ghodsi, P. Keppens, T. Mariage, J. Petit, H. Pieters, F. Theys, P. Van De Velde.

Overzicht COPRO-certificatie

In 2010 ontvingen we in totaal 16 formele aanvragen, waarvan 12 voor vaste locaties en 4 voor mobiele installaties. Dat brengt het totaal op 250 productie-eenheden.

De toestand op 1 januari 2011: 217 eenheden gecertificeerd (176 + 41), 12 eenheden in toelatingsperiode (10 + 2) en 21 eenheden die nog niet in de toelatingsperiode zijn (19 + 2).

EVOLUTIE VAN HET AANTAL PRODUCTIE-EENHEDEN

Overzicht COPRO-gecertificeerde producten

Totale hoeveelheid gecertificeerde puingranulaten in 2010: 9.870.000 ton.

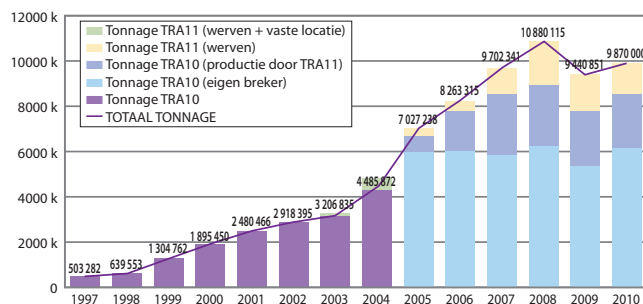
Vaste locatie (TRA10): 8.500.000 ton (waarvan 2.340.000 ton werd geproduceerd door een mobiele installatie met COPRO-certificaat TRA 11)

Mobiele installatie (TRA11) - totale productie 4.200.000 ton, waarvan:

- geproduceerd op bouw- en sloopwerven: 1.370.000 ton
- geproduceerd op vaste locaties (TRA 10): 2.830.000 ton

In totaal zijn er 1904 technische fiches, 1364 voor vaste locaties en 540 voor mobiele brekers.

EVOLUTIE PMB 2000-2010

Totalen van de geproduceerde soorten granulaten:

	Vaste locatie	%	Mobiele installatie (incl. op TRA10)	%
Gebroken betonpuin	2.759.555 ton	32%	1.888.684 ton	45%
Gebroken mengpuin	3.135.336 ton	37%	1.249.808 ton	30%
Gebroken metselwerkpuin	284.762 ton	3%	188.026 ton	4%
Gebroken asfaltpuin	336.530 ton	4%	205.440 ton	5%
Zeezand (beton- en metselwerkpuin)	1.855.441 ton	22%	581.875 ton	14%
Zeezand asfaltpuin	15.724 ton	< 1%	23.417 ton	< 1%
Overige (mengelingen)	112.229 ton	< 1%	62.316 ton	< 1%

Spreading van het tonnage over het aantal vergunninghouders:

	Totaal tonnage/jaar	0 -20.000	20 -40.000	40 -60.000	60 -80.000	80	100	150	200.000 +
TRA 10	aantal vergunningh.	28	42	15	19	9	9	5	6
	%	21%	32%	11%	14%	7%	7%	4%	5%
TRA 11	aantal fabrikanten	11	3	2	5	4	9	4	2
	%	28%	8%	5%	13%	10%	23%	10%	6%

Controlebezoeken COPRO-certificatie

Er werden in totaal 746 controlebezoeken uitgevoerd.

Tijdens deze bezoeken werden 860 monsters ontnomen (688 vast en 165 mobiel).

Wat betreft sancties werden er in totaal 39 waarschuwingen en 20 opschorringen van autonome levering uitgeschreven.

CE- markering niveau 2

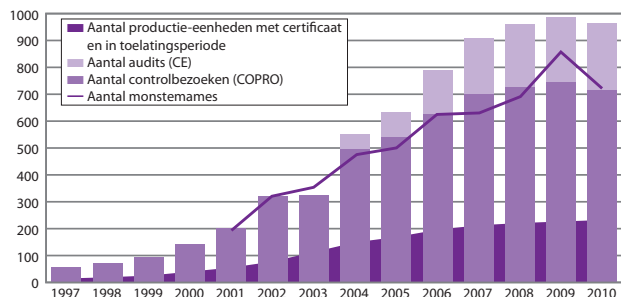
Sedert 2004 is COPRO door de lidstaat België aangeduid als notified body voor gerecycleerde granulaten.

In 2010 werden door COPRO 21 CE-certificaten uitgereikt, wat het totaal op 215 brengt waaronder:

- Vaste locatie: 173
- Mobiele installatie: 42

Voor 22 producenten werd reeds een initiële audit uitgevoerd (waaronder het grootste deel in toelatingsperiode COPRO).

Er werden in totaal 254 audits uitgevoerd.

Natuurgranulaten

Certificatie: BENOR en CE-markering van niveau 2+

COPRO, steeds in een hoofdrol op het gebied van de granulaten

De CE- en BENOR-certificaties van natuurgranulaten worden beheerd door CRIC-OCCN. COPRO (BELAC-geaccrediteerd) fungeert als keuringsinstelling in onderaanneming.

Sinds begin van de jaren 90 is COPRO actief in de kwaliteitscontrole van de natuurgranulaten. In 2005 werd de scope uitgebreid tot de kunstmatige granulaten met de eerste aanvraag van een staalproducent voor van metaalslakken.

Aankankelijk werd de follow-up van dit product verzekerd door de verantwoordelijke van de sector "inerte materialen" Johnny De Nutte, die de taak begin van de jaren 2000 geleidelijk aan overgelaten heeft aan de actuele productverantwoordelijke, Stéphane Baguet. Sinds 2007, versterkt Michaël Van Schelvergem dit team als keurder voor het BENOR-merk.

Ter info, voormelde personen zijn eveneens actief op het gebied van de gerecycleerde granulaten (vb. CE-markering, BENOR- en COPRO-merk). Dit versterkt de algemene kennis betreffende de technische aspecten van granulaten, wat voor de externe kwaliteitscontrole zeker een pluspunt is.

Toepasselijke normen en reglementen

Op 1 juni 2004, werd een nieuw gegeven van toepassing, met name de CE-markering gebaseerd op 4 belangrijkste geharmoniseerde productnormen (aanvaard door alle lidstaten van de Europese Unie). De harmonisatie legt de verplichting op, dit wil zeg-

gen indien het gebruik van dit granulaat binnen het toepassingsgebied valt van ten minste één van de hieronder vermelde normen):

- **NBN EN 12620:** Toeslagmateriaal voor beton
- **NBN EN 13043:** Toeslagmaterialen voor asfalt en oppervlakbehandeling voor wegen, vliegvelden en andere verkeersgebieden
- **NBN EN 13139:** Toeslagmaterialen voor mortel
- **NBN EN 13242:** Granulaten voor ongebonden en hydraulisch gebonden materialen voor civieltechnische werken en wegebouw

Met als belangrijkste gevolgen:

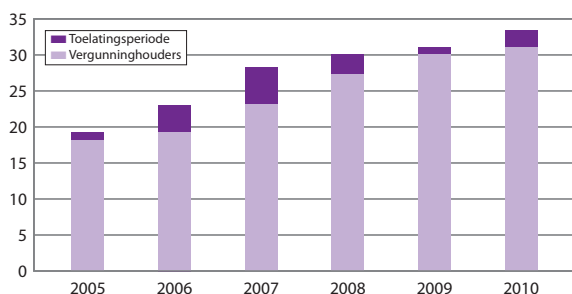
- De intrekking van nationale documenten (beproevingnormen, ...) indien een Europees equivalent bestaat;
- Dat een **vrijwillig** nationaal merk (bijvoorbeeld BENOR) mag blijven bestaan als aanvulling op de CE-markering (indien zij een meerwaarde betekent t.o.v. de wettelijke verplichting);
- Dat de referentiedocumenten voor de BENOR-certificatie van natuurgranulaten (TRA/PTV 400, 401, ...) dienden herzien te worden, hetgeen het begin betekende van de TRA 411 (Toepassingsreglement) "VRIJWILLIGE KWALITEITSCERTIFICATIE VAN DE GRANULATEN" en van de PTV 411 (Technische voorschriften) "CODIFICATIE VAN DE GRANULATEN", overeenkomstig de normen NBN EN 12620, NBN EN 13043, NBN EN 13242 en NBN EN 1313.

Kortom, er was de BENOR vóór 2004, de overgang en de start van de nieuwe BENOR begin 2005, als kwaliteitsaanvulling op de CE-markering.

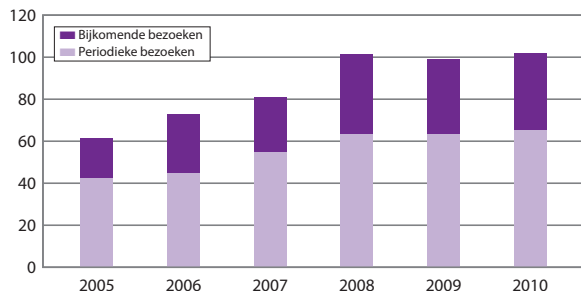
Evolutie van het BENOR-merk tussen 2005 en 2010

Als we begin 2005 nog in onzekerheid waren over het belang van het "nieuwe" BENOR-merk, zien we dat de trends in onze vorige editie geldig blijven, namelijk een constante evolutie van het aantal vergunninghouders en van het aantal gecertificeerde producten.

EVOLUTIE VAN HET AANTAL BENOR-VERGUNNINGHOUDERS SINDS 2005

EVOLUTIE VAN HET AANTAL CONTROLEBEZOEKEN SINDS 2005

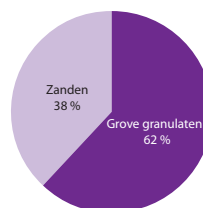

In plaats van gewoon voort te bestaan of zelfs te verdwijnen, heeft de actualisering van de reglementen tengevolge van de invoering van de CE-markering, het BENOR-merk opnieuw leven ingeblazen, hierbij antwoord gevend op nieuwe verwachtingen en vragen.

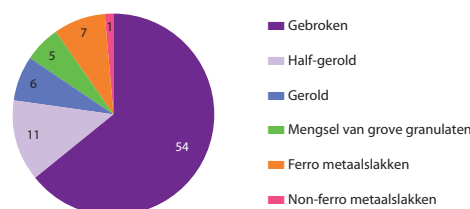
BENOR 2010 in cijfers en feiten

Eind 2010 werden er 135 gecertificeerde BENOR-producten gecontroleerd door COPRO in de volgende verhoudingen:

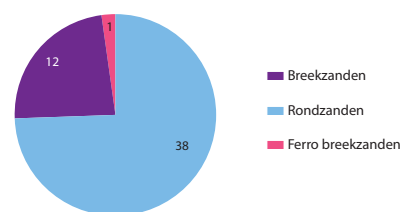
135 GECERTIFICEERDE PRODUCTEN

GROVE GRANULATEN (84 GECERTIFICEERDE PRODUCTEN)

ZANDEN (51 GECERTIFICEERDE PRODUCTEN)

Noot van de redactie: het betreft producten gevolgd door COPRO en is dus geen globale statistiek. COPRO is niet de enige instelling als onderaannemer van OCCN voor het BENOR-merk van granulaten. De producenten van de metaalslakken worden enkel opgevolgd door COPRO.

2010 heeft eveneens aangetoond dat het nodig is nieuwe uitdagingen te integreren, als gevolg van specifieke problemen. De verwachtingen van sommigen voor de toekomst:

- Een vereenvoudiging van de reglementen;
- Het opstellen van een reglement voor tussenhandelaars.

Wergroepen zijn gevormd en wij zullen niet nalaten U op de hoogte te houden van alle toekomstige ontwikkelingen.

En de CE-markering in dit alles?

De voorgeschreven voorwaarde van toegankelijkheid tot het vrijwillig BENOR-merk is dat de producent van tevoren CE gecertificeerd werd van het niveau 2

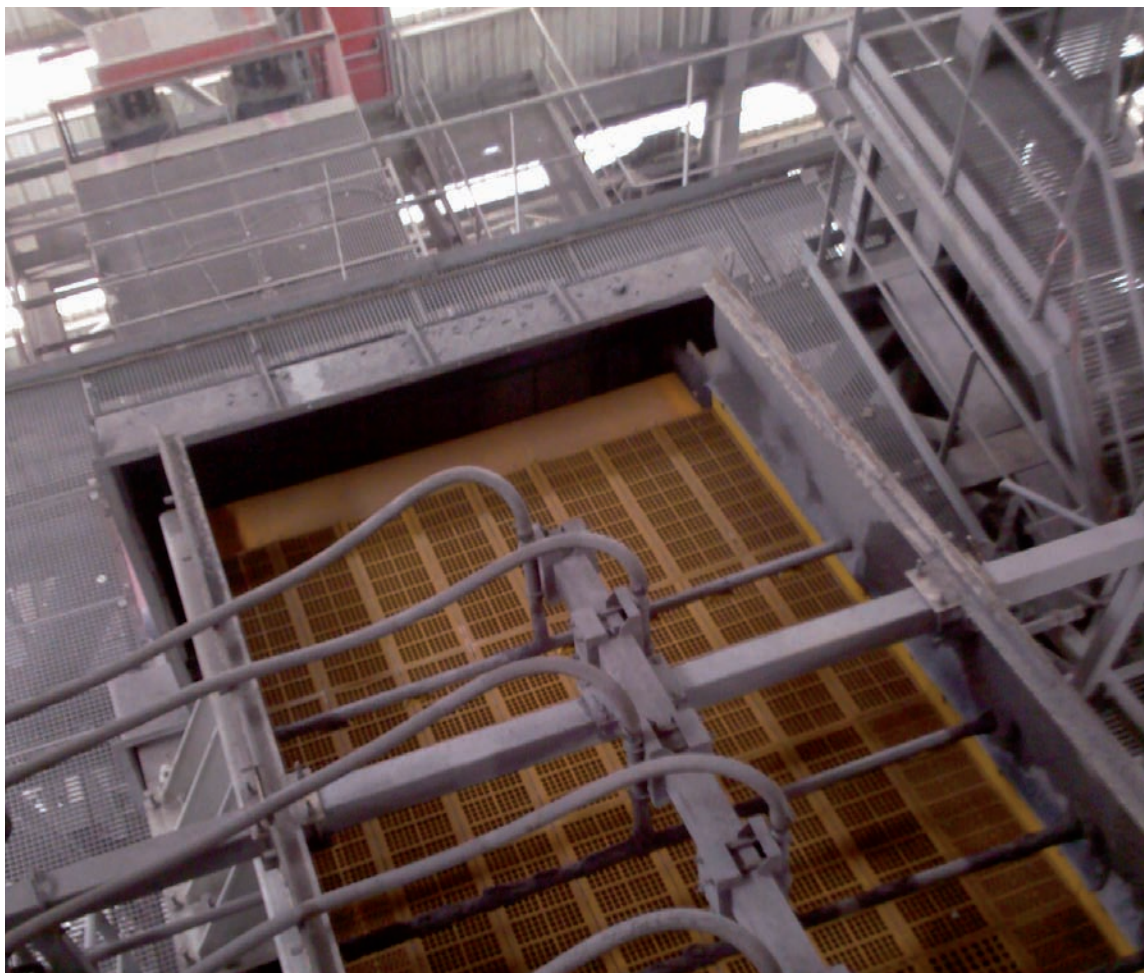
Eind 2010, vertrouwden 18 productie-eenheden (getal in stijgende lijn) ons als keuringsinstelling (initiële audit en toezicht op de FPC, overeenkomstig de reglementen CRIC CRC CE 105 en TRA CE 410) in het kader van hun CE-markering. Bij deze wensen wij hen te bedanken.

Overige informatie

De lijst van alle door COPRO opgevolgde producenten is beschikbaar op onze site www.copro.eu.

COPRO is actief en heeft vertegenwoordigers in volgende bijeenkomsten:

- Directiecomité BENOR van de granulaten;
- Coördinatie van de keuringsinstellingen voor de granulaten;
- Verschillende werkgroepen;
- Spiegelgroep TC 154;
- NBN;
- CCT RW 99 – G.T. 16: gerecycleerde granulaten;
- ...

Waterbouwsteen

De activiteiten door COPRO uitgevoerd binnen het domein van waterbouwsteen omhelzen enerzijds de controles in de steengroeven in het kader van de KOMO-certificatie (met bestemming Nederland in een samenwerking met BMC sinds 2001) en anderzijds de controles voor aanvaarding op de werf (voor waterbouwkundige werken in België).

CERTIFICATIE: KOMO

Deze KOMO-certificatie wordt beheerd door BMC-KIWA (Nederland). COPRO treedt op als inspectie-instelling.

Personeel

De inspecties in het kader van de KOMO-certificatie van waterbouwstenen worden uitgevoerd door Johnny De Nutte.

Onderwerp van de certificatie

Waterbouwsteen wordt toegepast in:

- diverse waterbouwconstructies zoals waterkeringen, bescherming van oevers, bodembescherming, golfbrekers...
- aanvullingen/ophogingen
- bescherming van kabels, leidingen en tunnels...

De fijne materialen worden meestal gebruikt als vulmateriaal voor schanskorven.

Volgende normen en reglementen zijn van toepassing:

- **NEN-EN 13383-1.** Waterbouwsteen - Deel 1: Specificatie
- **NEN 5180.** Nederlandse aanvulling op NEN-EN 13383-1 Waterbouwsteen - Deel 1: Specificaties

Deze norm geeft nadere normatieve invulling aan een aantal keuzemogelijkheden in NEN-EN13383-1, voor wat betreft de toepassing van waterbouwsteen in Nederland.

- **NEN-EN 13383-2.** Waterbouwsteen - Deel 2: Beproevingmethoden
- **BRL 9312.** Nationale beoordelingsrichtlijn betreffende het KOMO-productcertificaat voor waterbouwsteen voor toepassing in GWW-werken.

In 2010 werden geen belangrijke wijzigingen op het vlak van reglementering en normalisering gevent.

Het **KOMO-certificaat** verzekert niet alleen de **civiel-technische eigenschappen**, maar ook de overeenkomstigheid met het **Besluit Bodemkwaliteit (BBK)**. Het certificaat wordt uitgereikt aan de producent, doch desgevallend wordt ook de naam van de leverancier op het certificaat vermeld.

Bij groeven die voor steenslag voor gebruik in ongebonden toestand NL BSB (milieutechnische kwaliteit) gecertificeerd zijn volgens BRL 9324, kunnen de resultaten van die milieuproeven eveneens gelden voor de waterbouwsteen.

De samenwerking tussen COPRO en BMC-KIWA verloopt steeds op een vlotte en efficiënte manier, wat zeker ook door de producenten wordt geapprecieerd.

Bezochte fabrikanten - Aantal bezoeken

COPRO voert de controles, betreffende de KOMO-certificatie, uit bij Belgische producenten.

In 2010 zijn 2 Belgische producenten gestopt. Twee nieuwe producenten behaalden in de loop van 2010 een KOMO-certificaat:

- Sagrex te Beez voor CP 90/250 mm, LMA 5/40 kg, LM 5/70 kg en LMA 10/60 kg.
- Carrières Lemay te Vaulx voor LMA 5/40 kg, 10/60 kg, 40/200 kg en 60/300 kg.
- Cimescaut Matériaux te Antoing voor CP 45/125 mm, 56/125 mm en 90/150 mm.
- Exploitation Rondia te Sprimont voor CP 80/200 mm, LMA 10/60 kg, 40/200 kg, 60/300 kg en HMA 300/1000 kg.
- Carmeuse te Moha voor LM 5/70 kg en LMA 10/60 kg.
- Calcaires de la Sambre te Landelies voor LMA 10/60 kg

In 2010 werden in totaal 16 controlebezoeken door COPRO uitgevoerd.

COPRO-KEURINGEN IN BELGIË

Personeel

Bij de partijkeuringen van waterbouwstenen zijn de volgende medewerkers betrokken: Johnny De Nutte en Michaël Van Schelvergem.

Onderwerp van de keuringen

Bij levering op de werf worden, op vraag van de bouwheer of de aannemer, controles op de aangegeuide partijen uitgevoerd.

De monsternemingen en proeven worden uitgevoerd volgens EN 13383-2. Waterbouwsteen - Deel 2:

Beproevingmethoden of volgens de eisen van het bijzonder bestek:

- De controle van de massaverdeling en de beoordeling van de vorm van de stenen worden op de werf uitgevoerd.
- Voor controles van de intrinsieke eigenschappen (dichtheid, druksterkte, weerstand tegen afslijting en wateropneming/vorst-dooiweerstand) worden de monsternemingen door COPRO uitgevoerd, de proeven dienen evenwel in erkende laboratoria te worden uitgevoerd.

De proefresultaten worden door COPRO geëvalueerd volgens EN 13383-1 en/of de geldende bestekken. Voor de proeven die ter plaatse worden uitgevoerd wordt onmiddellijk een voorlopige beoordeling gedaan. Het definitief verslag volgt binnen de week na het uitvoeren van de proeven.

Referentie

In 2010 werden 19 partijen gecontroleerd voor de werf OW-plan havendammen te Oostende. De samenwerking met de leidende ambtenaar en met de aannemer verliep steeds op een vlotte en doeltreffende manier.

Leidend ambtenaar: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap - Afdeling Maritieme Toegang - Cel Havens en Districten Kust.

Aannemer: Stene Twins THV

Steenslag in ongebonden toestand

Certificatie: NL BSB

Deze NL BSB-certificatie (Besluit Bodemkwaliteit BBK) wordt beheerd door BMC-KIWA (Nederland). COPRO treedt op als inspectie-instelling.

Personeel

Bij de certificatie van de overeenkomstigheid van steenslag aan het Besluit Bodemkwaliteit zijn de volgende medewerkers betrokken: Johny De Nutte

Onderwerp van de certificatie

De certificatie betreft de milieuhygiënische eigenschappen van steenslag die bedoeld is om te worden toegepast als niet-vormgegeven of als vormgegeven bouwstof (afhankelijk van de korrelgrootte van het materiaal), in ongebonden toepassing.

Toepasselijke reglementen:

- Algemeen reglement product- en procescertificatie (2001).
- BRL 9324 (2008) Nationale beoordelingsrichtlijn betreffende het NL-BSB productcertificaat voor de milieuhygiënische kwaliteit van steenslag in ongebonden toestand.

Deze beoordelingsrichtlijn (BRL 9324) betreft alleen de certificering in het kader van het **Besluit Bodemkwaliteit**.

In BRL 9324 zijn de eisen opgenomen met betrekking tot de milieuhygiënische eigenschappen van steenslag, zoals deze in het Besluit Bodemkwaliteit en de Regeling Bodemkwaliteit zijn gesteld.

In de beoordelingsrichtlijn staan ook alle eisen die door de certificatie-instellingen, die hiervoor geaccrediteerd zijn door de Raad voor Accreditatie Nederland, worden gehanteerd bij de behandeling van een aanvraag voor c.q. de instandhouding van een productcertificaat voor steenslag voor toepassing als niet-vormgegeven of als vormgegeven bouwstof.

Bezochte fabrikanten - Aantal bezoeken

De Nederlandse certificatie-instelling BMC beheert de certificatie. COPRO voert controles uit bij volgende Belgische producenten:

- Cimescaut Matériaux S.A. te Antoing
- Sagrex NV te Beez
- Sagrex N.V. (Carrière Lamay) te Vaulx
- Holcim Granulats N.V. (Carrière du Milieu) te Gaurain-Ramecroix
- Holcim Granulats N.V. (Carrières de Soignies) te Soignies

In 2010 werden in totaal 11 controlebezoeken uitgevoerd. Meestal zijn deze gelijktijdig met een controlebezoek in het kader van de controle voor de KOMO-certificatie van waterbouwsteen uitgevoerd. 8 bezoeken werden aldus gecombineerd.

Behandelde grond...

...op vaste locatie en op de werf

Certificatie: COPRO

Personeel

Bij de certificatie van behandelde grond zijn de volgende medewerkers betrokken: Johnny De Nutte en Kristof Wille.

Eén van de taken is het reglement omtrent het met bindmiddelen behandelen van grond op de werf verder te ontwikkelen in samenwerking met experts, aannemers, gebruikers en openbare instellingen. Deze opdracht krijgt absolute prioriteit zonder natuurlijk de andere taken te verwaarlozen.

Certificatie van met bindmiddelen behandelde grond: een meerwaarde!

In 2011 wordt het in ieder geval een uitdaging om de sector van de grondbehandeling te doen heroplevén. In 2010 moesten we immers, spijtig genoeg, vaststellen dat het tonnage behandelde grond onder COPRO-certificaat gehalveerd werd.

Een lichtpunt daarentegen is het feit dat de certificatie van behandelde grond verplicht werd voor een aantal toepassingen sinds het verschijnen van versie 2.2 van het SB250. Hopelijk zorgt dit voor een extra "boost" van de sector.

Door het toepassen van een volledig beheerssysteem (TRA15 of 16) door de fabrikant en het nazicht door COPRO hierop krijgt de klant een voldoende mate van vertrouwen in de conformiteit aan bestek-

ken, normen, ... en een constante kwaliteit van de behandelde grond.

Een extra voordeel bij de behandeling op de werf is het feit dat de aanwezige of uitgegraven bodem nuttig wordt toegepast waardoor er minder grond dient afgevoerd en minder grondstoffen dienen aangevoerd te worden. Hierdoor dalen de transportkosten en vermindert de transporthinder.

Door het uitvoeren van een vooronderzoek van de grond (bepaling van het vochtgehalte, doorval 0,063 en 2 mm, het gehalte aan organische stof en de methyleenblauwwaarde) en het laten uitvoeren van een studie naar bindmiddeldosering kan de fabrikant de dosering van het bindmiddel optimaliseren en wordt "natte vinger"-werk vermeden. Bovendien daalt het verbruik van het bindmiddel.

Een studie naar bindmiddeldosering bepaalt het type bindmiddel, de toe te passen hoeveelheid bindmiddel, het optimale watergehalte bij verwerking en de dichtheid na verdichting. Dit gebeurt door de normale proctorcurve te bepalen van de onbehandelde grond (bij minstens 3 verschillende bindmiddelpercentages) met overeenstemmende draagkracht (IPI of CBR) bij de gekozen watergehalten (minstens 4). Uit de proctorcurve volgt het optimum watergehalte en de bijhorende volumemassa na verdichting.

De aanbestedende overheid kan in de opdrachtdocumenten een vereenvoudigde studie naar de bindmiddeldosering opnemen. Hierbij worden de CBR, IPI en/ of de verhouding CBR 4d onderdompeling/ IPI enkel bepaald bij het te verwachten watergehalte afhankelijk van de toepassing.

Toepasselijke reglementen:

- **CRC 01** Reglement voor productcertificatie in de bouwsector.
- **TRA 16** Toepassingsreglement voor met bindmiddelen behandelde grond geproduceerd op een vaste locatie.
- **TRA 15** Toepassingsreglement voor met bindmiddelen behandelde grond geproduceerd op een werf (ontwerpversie).

Certificatie-activiteiten

In 2010 waren 4 vaste locaties gecertificeerd: Stabozand Gent, Stabozand Sint-Katelijne Waver, Aclagro TOP Gent en Aclagro AGRC Gent.

Er werd 27442 ton verbeterde grond onder het COPRO-certificaat afgevoerd.

Toepassing volgens technische fiche		Tonnage
1	Verbeterde grond voor aanvulling van rioolsleuven en omhulling van buizen	5.985 ton
2	Verbeterde grond voor aanvullingen en ophogingen onder een baanbed.	4.673 ton
3	Verbeterde grond voor gebruik als fundering onder bedrijfsvloeren.	16.784 ton

Er gebeurden 8 periodieke controlebezoeken.

Adviesraad voor de certificatie van de bouwtechnische kenmerken van grond

In 2010 vonden er 2 vergaderingen van de adviesraad plaats.

Voorzitter: Dhr. B. Dethy
Ondervoorzitter: Dhr. H. Backaert
Secretaris: Dhr. K. Wille

Leden: mevrouw M. De Vos en J. Petit
 de heren D. Dedecker, J. D’Hooghe, J. De Nutte, A. Heurckmans, P. Keppens, W. Martens, D. Ponnet, M. Regnier, L. Rens, P. Somers, D. Stove, K. Vermeren, P. Welter, O. Verkinderen, A. Ghodsi

Plaatsvervangers: mevrouw K. Laurysen, M. Verboven, K. Wielant en F. Thewissen.
 de heren H. Baquet, F. Theys, E. Desmedt, J. Desmyter, T. De Vriese, T. Mariage, C. Ployaert, , J. Soers, P. Vanhoegaerden.

Vulstoffen voor asfalt

Certificatie: BENOR, de certificatie wordt beheerd door COPRO.

Algemeen

In het kader van de 5-jaarlijkse review is men in 2009 gestart met de herziening van de EN 13043, de basisnorm voor de certificatie van de vulstoffen. Deze besprekingen zijn verder gezet in 2010.

De belangrijkste veranderingen worden hieronder kort toegelicht.

- In alle granulaatnormen, inclusief EN 13043, werd opgenomen welke materialen onder de Europese norm vallen en welke (nog) niet. Deze aanvulling was noodzakelijk om nieuwe criteria ten aanzien van 'dangerous substances' en 'duurzaamheid' effectief te kunnen implementeren.

De gebruikte grondstoffen bij de productie van vulstoffen zijn opgenomen in deze lijst.

- De verschillende granulaatnormen werden op elkaar afgestemd zodat voor vele granulaten diverse eigenschappen op een zelfde wijze gedeclareerd kunnen worden, onafhankelijk van de toepassing (beton, asfalt, mortel, ...).
- Het hoofdstuk met betrekking tot de Factory Production Control (FPC) is niet langer in de EN 13043 opgenomen, maar zal nu in een aparte norm beschreven worden. Het FPC regelt de eisen die gesteld worden aan het kwaliteitssysteem van de producent. Het is de bedoeling om in deze aparte norm ook de 'Evaluation of Conformity' (EoC) te voorzien. De EoC moet aangeven hoe met keuringscriteria zal moeten omgegaan worden (vb. de producent zal moeten aangeven in welk gebied er 90% van zijn waarnemingen zullen liggen voor vb. de korrelverdeling). Een werkgroep buigt zich

momenteel nog verder over deze evaluatiemethode zodat dit pas in een latere versie van de betreffende norm zal opgenomen worden.

- Er is een nieuwe categorie CC_{60} voor het $Ca(CO)_3$ -gehalte toegevoegd en een nieuwe categorie CAC voor het gehalte aan calciumcarbonaat specifiek voor de kalksteenvulstof gecreëerd.

Toepasselijke documenten

De documenten die aan de basis liggen van de BENOR-certificatie en CE-markering zijn voorlopig niet veranderd. Een gereviseerde uitgave van de EN-norm was voorzien voor begin 2010, maar zal pas een jaartje later verschijnen.

- **NBN EN 13043** (2002) - Toeslagmaterialen voor asfalt en oppervlakbehandeling voor wegen, vliegvelden en andere verkeersgebieden
- **CRC BENOR** (versie 1.0 dd. 2000-08-01) - Reglement voor productcertificatie in de bouwsector
- **TRA 12** (versie 2.0 dd. 2005-04-19) - Toepassingsreglement voor het gebruik en de controle van het BENOR-merk in de sector van de vulstoffen voor koolwaterstofmengsels in de wegenbouw
- **BENOR LOGOREGLEMENT** (versie 2.0 dd. 2003-03-12) - Reglement voor het gebruik van het BENOR-logo en de verwijzing naar het BENOR-merk
- **R/CE 2+ 12** (versie 1.0 dd. 2004-04-16) - Reglement voor de attestering van de conformiteit van de FPC in het kader van de CE-markering niveau 2+ voor vulstoffen voor gebruik in koolwaterstofmengsels voor wegen, vliegvelden en andere verkeersgebieden conform de Europese normen.

Gecertificeerde vergunninghouders en -producten

Vulstoffen zijn fijne toeslagmaterialen die bedoeld zijn ter opvulling van de kleinste poriën in asfaltmengsels, waarmee bijzondere eigenschappen van het eindproduct kunnen worden gerealiseerd.

Vulstoffen voor gebruik in bitumineuze mengsels worden gecertificeerd volgens de norm NBN EN

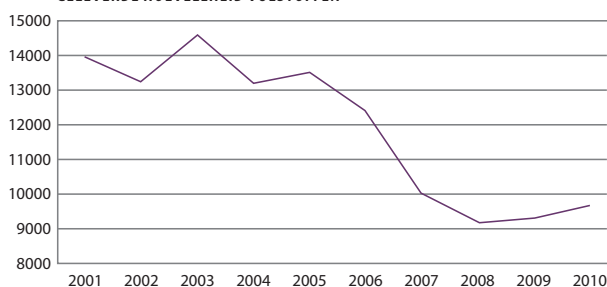
13043. Het BENOR-productcertificaat is een kwaliteitsverklaring bovenop de CE-markering. Het product, het productieproces en het kwaliteitssysteem van de producent worden regelmatig door COPRO gecontroleerd op overeenkomstigheid.

Het aantal gecertificeerde vergunninghouders en het aantal gecertificeerde producten in 2010 is niet gewijzigd t.o.v. het jaar ervoor.

Identificatienr. / Vergunninghouder	Product	Normnaam	Commerciële Benaming
431 Ankerpoort Maastricht b.v.	Type Ia Type Ib Type IIa Type IIa Type IIb	V28/38, BN28/39, MBF10 V28/38, BN28/39, MBF10, CC80 V38/45, BN40/52, MBF10 V38/45, BN40/52, MBF10, Ka5 V44/55, BN40/52, MBF10, Ka20	Duras Filler 1 en 1W Duras Filler 15 Duras Filler 2 en 2W Duras Filler 2K en 15K Duras Filler 25
434 CCB sa	Type Ib	V28/38, BN28/39, MBF10, CC70	Filler
436 Cementbouw Mineralen b.v.	Type Ia Type IIa Type IIa Type IIb	V28/38, BN28/39, MBF10 V38/45, BN40/52, MBF10 V38/45, BN40/52, MBF10, Ka5 V44/55, BN53/62, MBF10, Ka20	Vulprofite 10 en 20 Vulprofite 30 en 40 Vulprofite 35 en 45 Vulprofite 55

In totaal werd 95.449 ton aanvoervulstof onder het BENOR-merk geleverd. Dit is voor de 2e keer op rij een kleine stijging t.o.v. het jaar ervoor (93.019 ton).

GELEVERDE HOEVEELHEID VULSTOFFEN

Activiteiten

Renée Declerck en Johny De Nutte, respectievelijk product- en sectorverantwoordelijke, zijn nog steeds de mensen binnen COPRO die de certificatie van de vulstoffen behartigen.

In het kader van de BENOR-productcertificatie zijn het aantal uitgevoerde controlebezoeken en het

aantal monsternemingen in 2010 quasi gelijk gebleven aan het jaar ervoor. We gaan hierover dan ook niet verder uitweiden.

Ook in het kader van de CE-markering zijn er geen nieuwigheden te melden in verband met de systeemaudits.

In 2010 is er één adviesraad doorgedaan. Hierbij werden vooral de wijzigingen besproken die doorgevoerd zullen worden in de nieuwe EN 13043 en de standaardbestekken SB 250 en RW 99.

Ook de werkgroep BAC-2 'Eigenschappen van vulstoffen' is in 2010 één keer samengekomen. Hierbij werd er dieper ingegaan op het productieproces van aggregaten, zowel in België als in het buitenland, en de impact hiervan op de asfaltproductie. Ook werd verder gewerkt aan het onderzoek aan welke kwaliteit de teruggewonnen of recuperatievulstoffen moeten voldoen.

Fysico-chemisch behandelde granulaten

Certificatie: COPRO, deze certificatie wordt beheerd door de vzw COPRO.

Personeel

Bij de certificatie van fysico-chemisch behandelde granulaten zijn de volgende medewerkers betrokken: Johny De Nutte en Kristof Wille.

In 2010 heeft Dhr. E. Vandenbraembussche COPRO verlaten. Zijn taken werden overgenomen door Dhr. K. Wille die voordien uitsluitend actief was in de sector van de puingranulaten bij COPRO.

Onderwerp van de certificatie

Het reglement behandelt de certificatie van de reinigingscentra wat betreft de fysico-chemisch gewassen granulaten afkomstig van uitgegraven bodem en gelijkaardige afvalstoffen (rioolslib, kolkenzand, zandvangerzand, veegvuil, ...).

In 2010 heeft het toepassingsreglement een aantal ingrijpende wijzigingen ondergaan. Die zijn er gekomen op vraag van FEBEM en OVB. Wat is er nu concreet veranderd?

De voornaamste wijziging zit hem in de werking met productiebatchen. De fabrikant definieert in zijn technisch dossier de wijze waarop een productiebatch wordt samengesteld. Op de eindproducten worden de meest vereiste bouwtechnische proeven uitgevoerd met een frequentie van 1 per 1000 ton, per productiebatch. Voortaan kunnen partijen nu ook visueel worden afgekeurd zonder daarvoor een identificatieproef uit te moeten voeren. Deze partijen dienen te worden afgevoerd naar een verdere verwerker of dienen opnieuw te worden gereinigd. De milieuhygiënische analyses op de eindproducten afkomstig van "Vlarea-stromen" (rioolslib, kolkenzand, zandvangerzand, veegvuil, ...) worden uitge-

voerd met een frequentie van 1 per 1000 ton, per productiebatch, zonder daarbij de voorschriften van het gebruikscertificaat uit het oog te verliezen.

Het fysico-chemisch gewassen zand, afkomstig van gewassen bodem wordt nog steeds volgens de bepalingen van hoofdstuk XIII van het Vlarebo en de regels van het kwaliteitsreglement van de erkende bodemorganisatie te worden gecontroleerd.

Bovenstaande wijzigingen moeten er voor zorgen dat er geen producten onder certificatie op de markt komen die niet conform zijn. Een partij kan slechts worden afgevoerd indien alle resultaten, zowel milieuhygiënisch als bouwtechnisch conform zijn.

Toepasselijke reglementen:

- **CRC 01** Reglement voor productcertificatie in de bouwsector.
- **TRA 17** Toepassingsreglement voor gereinigde granulaten afkomstig van de (Fysico-chemische) reiniging van uitgegraven bodem of van gelijkaardige afvalstoffen.
- **R/CE2+** Reglement voor de attestering van de conformiteit van de FPC in het kader van de CE-markering niveau 2+ voor gerecycleerde granulaten.

Certificatie-activiteiten

In 2010 werden er in totaal 5 CE-audits uitgevoerd. Er gebeurden 10 periodieke controlebezoeken voor de COPRO-certificatie.

Eén producent deed in 2010 zijn formele aanvraag (Grondreinigingscentrum Limburg NV) en de toelatingsperiode werd opgestart. De bedoeling is dat het aantal producenten daarmee in 2011 op vijf komt te staan.

In 2010 werd er in totaal 73.227 ton gewassen zand en granulaat afgevoerd onder het COPRO-certificaat:

	Toepassing volgens technische fiche	Tonnage
1	Gewassen zand voor gebruik in beton volgens NBN EN 12620	39.066 ton
2	Gewassen zand voor funderingsmateriaal volgens NBN EN 13242	24.212 ton
3	Gewassen granulaat voor funderingsmateriaal volgens NBN EN 13242	9.948 ton

Ten opzichte van 2009 komt dit neer op een daling met ongeveer 20.000 ton hetgeen onder andere te maken zal hebben met het strenge vriesweer in het voor- en najaar van 2010 waardoor een aantal sites de productie hebben stilgelegd.

Adviesraad voor de certificatie van de bouwtechnische kenmerken van fysico-chemisch behandelde granulaten

Zie adviesraad voor de certificatie van "met bindmiddelen behandelde grond". Beide sectoren (fysico-chemie en met bindmiddelen behandelde grond) komen aan bod in dezelfde adviesraad.

Hydraulisch gebonden mengsels van korrelige materialen

Certificatie: BENOR, deze certificatie wordt beheerd door de vzw COPRO.

Personeel

Bij de certificatie van hydraulisch gebonden mengsels van korrelige materialen zijn volgende medewerkers betrokken Johny De Nutte, Sofie Van Hasselt, Kristof Wille en Stéphane Baguet.

Toepasselijke documenten

Volgende documenten zijn van toepassing voor de certificatie van hydraulisch gebonden mengsels van korrelige materialen:

- **CRC BENOR** (versie 1.0 dd. 2000-08-01) - Reglement voor productcertificatie in de bouwsector
- **BENOR LOGO-REGLEMENT** (versie 2.0 dd. 2003-03-12) - Reglement voor het gebruik van het BENOR-logo en *de* verwijzing naar het BENOR-merk
- **BENOR TRA 21** (versie 1.0 dd. 2008-02-29) - Toepassingsreglement voor hydraulisch gebonden mengsels van korrelige materialen
- **OMZENDBRIEF** aan de gebruikers van het BENOR-merk voor HYDRAULISCH GEBONDEN MENGSELS VAN KORRELIGE MATERIALEN volgens TRA 21 dd. 2009-07-7

Normen

Het toepassingsreglement TRA 21 werd gebaseerd op de EN-normen, zodat als deze in de toekomst geharmoniseerd worden, de stap naar CE-markering slechts een administratief gegeven is. Volgende EN-normen werden opgenomen in het toepassingsreglement voor hydraulisch gebonden mengsels:

- **NBN EN 14227-1** - Hydraulisch gebonden mengsels - Specificaties - Deel 1: Met cement gebonden mengsels van korrelvormige materialen
- **NBN EN 14227-2** - Hydraulisch gebonden meng-

sels - Specificaties - Deel 2: Met slak gebonden mengsels

- **NBN EN 14227-3** - Hydraulisch gebonden mengsels - Specificaties - Deel 3: Met vlieggas gebonden mengsels
- **NBN EN 14227-4** - Hydraulisch gebonden mengsels - Specificaties - Deel 4: Met hydraulische wegbindmiddelen gebonden mengsels

In het kader van de 5-jaarlijkse review, is men in 2010 gestart met de herziening van normenreeks NBN EN 14227, deze besprekingen zullen worden verder gezet in 2011.

Het product en de certificatie inhoudelijk

De certificatie omvat de hydraulisch gebonden mengsels van korrelige materialen voor **gebruik in funderingen** voor wegenbouw, vliegvelden en andere zones bestemd voor het verkeer. Deze kunnen met de volgende meer gangbare benamingen herkend worden:

- Met toevoegsels behandelde steenslagfundering
- Zandcement mengsels
- Schraal beton

De certificatie volgens TRA 21 staat garant voor een "volledige" productcertificatie. De certificatie omvat dan ook alle noodzakelijke facetten, gaande van controle op de grondstoffen, de voorstudie en fabricagecontrole, tot controle van de eindproducten.

De zelfcontrole omvat volgende aspecten:

- De grondstoffen worden bij levering gecontroleerd op gebruiksgeschiktheid.
- Op elk mengsel wordt een voorstudie uitgevoerd,

waarin de korrelverdeling, het wateroptimum en droge volumemassa, de druksterkte en de verwerkbaarheidsperiode bepaald worden.

- De waterdosering in het productieproces wordt bepaald door controle van de vochtgehalten van de grondstoffen, zodat het wateroptimum benaderd wordt.
- Op de eindproducten worden de korrelverdeling, het watergehalte en de druksterkte bepaald. Door de controle van de (eind-)producten die naar de werf vertrekken, wordt gestreefd naar productkwaliteit tot op de werf. Let wel, deze certificatie vangt niet de controle op de uitvoering op werven.
- Registratie van de geleverde en opgehaalde vrachten, per samenstelling.

Tijdens een controlebezoek door COPRO wordt het zelfcontrolesysteem van de producent onder de loep genomen. Hierbij wordt elk facet van zijn zelfcontrole geëvalueerd.

Meerwaarde door de certificatie

Als de producent zijn productieproces goed beheerst, is het zelfs mogelijk door het uitvoeren van een voorstudie, de samenstelling van zijn **mengsels te optimaliseren**.

- Door het watergehalte gelijk te houden aan het wateroptimum is het mengsel **makkelijker** en efficiënter verdichtbaar op de werf.
- Door de verwerkbaarheidsperiode te bepalen, kan **garantie** gegeven worden op de **verdichtingsmogelijkheid** tot bepaalde tijd na aanmaak van het mengsel.
- Door een goede waterhuishouding kan het **cementgehalte beperkt** worden, wat rechtstreeks invloed heeft op de kost van het mengsel.

De normenreeks waarop TRA 21 gebaseerd is, geeft ruime mogelijkheden op gebied van **grondstoffen**.

- Zowel gerecycleerde, kunstmatige als natuurlijke granulaten zijn mogelijk. Zelfs het gebruik van kwalitatief zeefzand in zandcement, is mogelijk volgens TRA 21.

- Ook op gebied van **bindmiddel** is een grote diversiteit mogelijk, zoals het meest gangbare cement, maar ook vliegassen, slakken en hydraulische wegbindmiddelen zijn niet uitgesloten.

Hierdoor worden veel mogelijkheden gecreëerd en kunnen praktisch alle mengsels die in het SB250 beschreven staan ondergebracht worden onder **éénzelfde toepassingsreglement**, namelijk TRA 21.

Doordat het om een **vrijwillige certificatie** gaat, heeft de producent de keuze om slechts die samenstellingen te certificeren, waarvan hij het nodig acht. Ook uitbreiding van het productengamma is mogelijk, hierdoor kan het productengamma dat onder de certificatie valt geleidelijk aan groeien, op het tempo dat de producent kiest.

Evolutie van de certificatie

In versie 2.1 van SB 250 is de certificatie volgens TRA 21 reeds verplicht voor de cement gebonden steenslagfundering met continue korrelverdeling type IA en IIA en voor fundering in teerhoudend asfaltgranulaat-cement. In versie 2.2 van SB 250 is deze verplichte certificatie uitgebreid met de zandcementfundering, de fundering in schraal beton en zandcement en schraal beton voor allerhande werken.

Door deze nieuwe versie van het Standaardbestek 250 wordt op de werven meer toegezien op de certificatie van deze mengsels, vooral voor de cementgebonden steenslagfunderingen type IA en IIA. Hierdoor stijgt de interesse bij de producenten en verwachten we dat de lijst met BENOR-certificaten in 2011 langer zal worden. Begin 2011 zijn dan ook al verscheidene aanvragen binnengekomen.

Het 3de BENOR-certificaat is ondertussen uitgereikt aan HEIJMANS INFRA in Burcht. Verder zijn nog 5 producenten die in toelatingsperiode vertoeven. 8 producenten hebben hun formele aanvraag ingediend. Zelfs van de eerste 2 werfproductie-eenheden hebben wij een formele aanvraag mogen ontvangen.

Volgende producenten vertoeven in toelatingsperiode:

- RECOM in Tienen
- HIJMANS INFRA in Bilzen
- JACOBS BETON in Sint-Katelijne-Waver
- CBA - Centrale voor Beton en Asfalt in Boortmeerbeek
- DE SUTTER - GOETHALS in Evergem

Volgende producenten hebben hun formele aanvraag reeds gedaan:

- DD MIX in Vlierzele
- DD MIX in Puurs
- DD MIX in Grimbergen
- DD MIX in Gent
- ABR in Grimbergen
- RECOM in Ham
- HEGROLA in Heultje-Westerlo
- GOIJENS in Bree

Zelfs de eerste mobiele centrales hebben hun formele aanvraag ingediend:

- GYRO SIEMEM MDC 500 (Sint-Truiden)
- BALDEWIJNS SIEMEM MDC 200 (Kuringen)

Adviesraad

De adviesraad van Hydraulisch gebonden mengsels is als volgt samengesteld:

Voorzitter: Dhr. M. Briessinck

Ondervoorzitter: Mevr. Ann Van Gucht

Secretaris: Mevr. S. Van Hasselt

Leden: Mevr. Chantal Flemal, Mevr. Caroline Ladang, Mevr. Ann Van Gucht, Mevr. Van Hasselt Sofie, Mevr. Géraldine Welvaert, Dhr. Huges Baquet, Dhr. Margo Briessinck, Dhr. Johan D'Hooghe, Dhr. Olivier De Myttenaere, Dhr. Johny De Nutte, Dhr. Jelle Geraerts, Dhr. Dino Henderickx, Dhr. Freddy Henin, Dhr. Claude Ployaert, Dhr. Marc Regnier, Dhr. Dirk Vandecapelle, Dhr. Serge Vermeren, Dhr. Jan Weckx.

Plaatsvervangers: Mevr. Colette Grégoire, Mevr. Joëlle Petit, Mevr. Sylvie Smets, Mevr. Militza Zamurovic, Dhr. Gerd Bosman, Valère Cornelis, Dhr. Karel De Cuyper, Dhr. Eli Desmedt, Dhr. Dhr. Yves Goffart, Dhr. Willy Goossens, Dhr. Thibault Mariage, Dhr. Luc Rens, Dhr. Jan Soers, Dhr. Erik van de Velde, Dhr. René Van den Broeck, Dhr. Dieter Van Rossem.

METAALSECTOR

Gietijzeren buizen en toebehoren

Certificatie: BENOR

Personeel

In 2010 werden de opvolging van de certificatie van de gietijzeren buizen en de controlebezoeken uitgevoerd door Kris Vandenneucker, productverantwoordelijke "metaal".

Contactgegevens: krisv@copro.eu, of voor dringende inlichtingen: +32 478/31 07 64

Toepasselijke documenten

De toepasselijke documenten waarop de certificatie van gietijzeren buizen gebaseerd is blijven ongewijzigd:

Technische documenten: **NBN EN 598**

Deze norm vormt de technische basis voor het toekennen van het BENOR-certificaat voor de "Buizen, koppelstukken, toebehoren en hun verbindingen, van nodulair gietijzer, voor afvalwatertoepassingen".

Certificatiedocumenten:

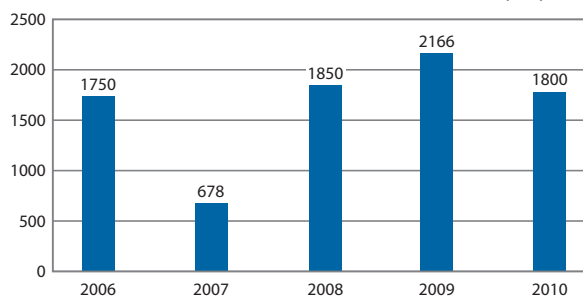
- De verschillende BENOR-reglementen
- Het toepassingsreglement TR (EN 598)

Overzicht van de gecertificeerde fabrikanten

In 2010 werden de gecertificeerde buizen hoofdzakelijk verkocht op de Belgische markt door volgende verdelers:

- Saint-Gobain Pipe Systems Belgium te Landen, voor volgende fabrikanten:
  - Saint-Gobain PAM te Pont-à-Mousson
  - Saint-Gobain Gussrohr te Saarbrücken
- BG Pipe te Wilrijk voor:
  - Sertubi (Duferco Group) te Trieste

EVOLUTIE VAN DE VERKOCHE GECEERTIFICEERDE HOEVEELHEDEN (TON)

De geleverde hoeveelheden op de Belgische markt blijven relatief stabiel, met een kleine uitzondering voor 2007. In 2010 werd **1800 ton** werd geleverd **onder het BENOR-merk**.

Controlebezoeken

Er werden 9 controlebezoeken uitgevoerd bij de verdelers en fabrikanten om de goede werking van de certificatie te garanderen.

Er werd geen enkel probleem vastgesteld betreffende de kwaliteit van de gietijzeren buizen!

Sectorale operator -

Normalisatiecommissie NBN E203

Een sectorale operator is aangeduid door het instituut voor normalisatie NBN voor de coördinatie van één of meerdere normalisatiecommissies.

Om deze taak te vervullen dient er een normalisatiecommissie gevormd te worden waar onder andere de fabrikanten, de verdelers of invoerder, de gebruikers, de besturen, de onderzoekcentra, enz. deel van uitmaken.

Deze normalisatiecommissie NBN E203 is samengesteld uit volgende personen die regelmatig de vergaderingen bijwoonden:

Jean-Claude Bossuyt, Roland Broers, Philippe Decamps, Guy Dedecker, Philippe Gilissen (Ondervoorzitter), Ludo Heedfeld (Voorzitter), Philippe Plumier, Joseph Robeyns, Raphael Thijs, Karel Vangeel en Kris Vandenneucker (secretaris).

De ondernemers hebben helaas geen belangstelling getoond om deze vergaderingen bij te wonen.

Tijdens de Commissievergaderingen in 2010 werd de PTV 811 *“Nodulair gietijzeren buizen en hun mofverbinding voor het transport van drinkwater - geschikt voor de verbinding met hulpstukken volgens NBN EN 12842: Eisen en testmethoden”* uitgewerkt.

Rioleringsonderdelen in gietijzer

Certificatie: BENOR en COPRO

Personeel

De controlebezoeken van de rioleringsonderdelen in gietijzer werden uitgevoerd door Kris Vandenneucker, verantwoordelijke voor de metaalsector. Hij houdt zich tevens bezig met de opvolging van de certificatie.

Toepasselijke documenten

De volgende documenten zijn van toepassing voor de certificatie van de rioleringsonderdelen in gietijzer:

Technische documenten:

- **PTV 800:** Afsluitingsinrichtingen van gietijzer of gietstaal met minimumdikte 10 mm: eisen
- **PTV 801:** Afsluitingsinrichtingen van gietijzer of gietstaal met minimumdikte 7 mm: eisen
- **PTV 802:** Rioleringsonderdelen en toestellen uit gietijzer bestemd voor opvang en afvoer van water: kwaliteitseisen
- **PTV 803:** Boomroosters: kwaliteitseisen
- **NBN EN 124**
- **NBN B53-101**

Tijdens de vergaderingen van de Adviesraad werden in 2010 wijzigingen aangebracht aan de PTV 800, PTV 801 en PTV 802. De PTV's zullen ter goedkeuring van de Raad van Bestuur worden voorgelegd.

Controledocumenten:

- Reglement voor productcertificatie in de bouwsector CRC BENOR
- Reglement voor productcertificatie in de bouwsector CRC 01
- Toepassingsreglement voor het gebruik en de controle van het BENOR-merk in de sector van de afdekkings- en afsluitingsinrichtingen voor verkeerszones die worden gebruikt door voetgangers en voertuigen TRA 80
- Toepassingsreglement voor rioleringsonderdelen van gietijzer TRA 124

Overzicht van de fabrikanten van rioleringsonderdelen in gietijzer

Volgende productie-eenheden bezitten een BENOR-certificaat:

Fondatel - Gieterij	Herne (B)	
Fonderies Lecomte	Andenne (B)	
Norfond - Groupe Norinco	Saint Crépin Ibouvillers (F)	verdelers: Bernard Cassart - Brussel
Saint-Gobain Canalização	Itauna (Brazilië)	verdelers: SGPS Belgium - Landen
Saint-Gobain PAM UK	Leicestershire (GB)	verdelers: SGPS Belgium - Landen

Volgende productie-eenheden zijn COPRO-gecertificeerd:

Fondatel - Gieterij	Herne (B)	
Fonderies Lecomte	Andenne (B)	
Buderus Guss	Limburg (D)	verdelers: Wolters-Mabeg - Zelem
Norfond- Groupe Norinco	Saint Crépin Ibouvillers (F)	verdelers: Bernard Cassart - Brussel
Saint-Gobain PAM	Pont-à-Mousson (F)	verdelers: SGPS Belgium - Landen
Saint-Gobain Canalização	Itauna (Brazilië)	verdelers: SGPS Belgium - Landen
Saint-Gobain Slévárna	Králuv Dvur (CZ)	verdelers: SGPS Belgium - Landen
Decloedt-Decov	Veldegem	verdelers: Probo - Gistel
P.P.H.U Deptula	Lidzbark Warminski (PL)	verdelers: Imcoma - Hamme

In 2010 werd ongeveer 18.500 ton gecertificeerde materialen geleverd op de Belgische markt.

Controlebezoeken

In 2010 heeft COPRO 43 controlebezoeken uitgevoerd bij de fabrikanten en de verdelers.

Volgende punten hebben onze aandacht getrokken. Hiervoor dienden de fabrikanten en verdelers acties te ondernemen:

- vermijden van fouten bij het gieten van de gietijzeren stukken;
- de weerstand bestuderen van het scharnier van de deksels;
- de weerstand bestuderen van de boomroosters zodat deze conform zijn aan de specificaties van de PTV 803;
- up-to-date brengen van de technische fiches.

De certificatie van de riooldeksels met waterdichte sluiting voor een interne overdruk van 1 bar en industriële zelfcontrole voor gietijzeren paaltjes werden in 2010 op punt gesteld.

De Adviesraad Gietijzer

In 2010 werd een nieuwe voorzitter evenals een nieuwe ondervoorzitter benoemd voor de vergaderingen van de Adviesraad, namelijk:

Voorzitter: William Martens

Ondervoorzitter: Sven Couck

In 2010 hebben volgende personen de vergaderingen bijgewoond:

Kurt Beghyn, Bernard Cassart, Rudy Lombet, Bart Stulens, Hans Vercruysse, Mark Van Heck, Kris Vandenneucker (secretaris) en bovenvermelde personen.

Net als de vorige jaren zijn de aannemers helaas niet geïnteresseerd in het bijwonen van de vergaderingen.

Wij dienen tevens vast te stellen dat de mensen van het bestuur van het Waals Gewest niet meer deelnemen aan de vergaderingen van de Adviesraad.

Tijdens de vergaderingen van de Adviesraad werden volgende punten uitgewerkt of besproken:

- een proefmethode voor het testen van het scharnier van een deksel met het oog op de veiligheid van de gebruiker;
- een **ontwerp van reglement** werd opgesteld voor de certificatie van meervoudige deksels;
- de minimale afmetingen van de straatkolken en de inhoud van de bakken;
- de identificatie van de waterdichte deksels van 1 bar: de melding "1 bar";
- de identificatie van de deksels: de melding "DRWA" wordt niet meer aanvaard

Herziening van de Europese norm EN 124

In 2010 heeft de werkgroep 4 van de Europese technische commissie CEN/TC165 verder gewerkt aan de herziening van de norm EN 124.

In 2010 heeft Kris Vandenneucker de opvolging van de vergaderingen overgenomen van Toon De Ruyver.

Tijdens deze vergaderingen werd er onder meer beslist de norm EN 124 op te splitsen in verschillende delen voor elk materiaal. De delen zullen in detail besproken worden in 2011.

METALEN DEKSEL

De COPRO-gecertificeerde metalen deksels in roestvrij staal worden geproduceerd en geleverd door GE Power Controls, gevestigd te Haaksbergen in Nederland.

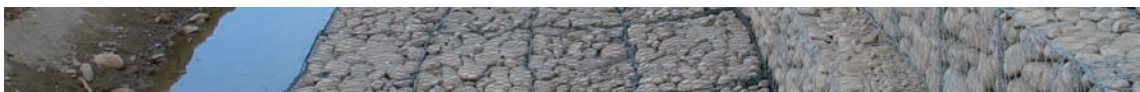
De certificatie gebeurt op basis van de norm NBN EN 124.

De deksels worden gebruikt voor ondergrondse kasten voor elektriciteitsverdeling. De prefab betonelementen van deze kasten maken geen deel uit van de certificatie.

Schanskorven

Certificatie: COPRO

Ook het voorbije jaar hebben we moeten vaststellen dat er weinig of geen wijzigingen waren op de markt betreffende COPRO-gekeurde schanskorven.

Ook dit jaar werd de certificatie van schanskorven opgevolgd door:

Dieter Krikillion

Contactgegevens:

Dieterk@copro.eu of +32 474 96.14.14

En door Kris Vandenneucker.

Contactgegevens:

Krisv@copro.eu of +32 478 31.07.64

Toepasselijke reglementen

De documenten van toepassing voor de certificatie van de schanskorven blijven ongewijzigd:

Toepassingsreglement voor schanskorven
TRA 68

De certificatie van schanskorven gebeurt op basis van het Standaardbestek 250, hoofdstuk III - 12.12

Overzicht gecertificeerde fabrikanten van schanskorven

Dit jaar werden de volgende fabrikanten/leveranciers van nabij opgevolgd:

- Egetra nv - Beveren-Leie
- Link Middle East - Dubaï, VAE
- Maccaferri - Bologna

Controlebezoeken

In de loop van 2010 werden bij de verdelers en fabrikanten 9 controlebezoeken uitgevoerd. Er werden geen noemenswaardige tekortkomingen vastgesteld betreffende de kwaliteit van de gecertificeerde schanskorven.

Verwachtingen voor 2011:

CE-markering voor schanskorven

Ondanks het feit dat de COPRO-certificatie zeer vlot verliep in 2010, kregen we steeds meer vragen om info naar CE-markering voor schanskorven. Daar er voor schanskorven geen geharmoniseerde normen bestaan, is een CE-markering op basis van een ZA-bijlage aan een norm niet mogelijk.

Deze CE-markering voor schanskorven is wel mogelijk op basis van een ETA (Europese technische goedkeuring) uitgereikt volgens een CUAP (Common Understanding of Assessment Procedure). Wij hopen dat deze tendens zich mag verder zetten en dat we in 2011 mogen overgaan tot de uitreiking van ons eerste CE-certificaat.

Toch moeten wij de meeste mensen er op wijzen dat een CE-markering geen alternatief of vervanging is van een nationaal keurmerk zoals het COPRO-keurmerk. "COPRO" is en blijft een vrijwillig kwaliteitskeurmerk en kan niet vervangen worden door een CE-certificaat.

Stalen vangrails

Certificatie: COPRO - BENOR - CE

Certificatie

De certificatie van stalen vangrails wordt beheerd door Kim Vandenhoeke. In 2010 werd hij hierin bijgestaan door Kris Vandenneucker, voor 2011 zal het team worden uitgebreid met Sarie De Temmerman.

Het totale certificatiepakket kan onderverdeeld worden in 3 deelgebieden:

- COPRO-certificatie van losse onderdelen bestemd voor herstellingen van bestaande constructies
- BENOR-certificatie van nieuw te plaatsen constructies
- CE-certificatie in het kader van de CE-markering verplicht vanaf 01/01/2011

Reglementen

Toepassingsreglement voor onderdelen voor stalen vangrails **TRA 69 COPRO versie 1.0 van 2001-01-18**

Toepassingsreglement voor stalen vangrailconstructies **TRA 69 BENOR versie 2.0 van 2008-10-07**
COPRO regulations for CE attestation

R/CE 1317 version 1.0 from 2008-08-20

COPRO

COPRO-certificatie blijft nodig om zicht te houden op de losse onderdelen die voor het herstellen van bestaande niet-BENOR-gecertificeerde constructies worden aangewend.

Het is van belang dat de controle op de staalkwaliteit, geometrie en verzinking van deze losse onderdelen behouden blijft.

BENOR

Daar waar in 2008 en 2009 de basis werd gelegd

voor de BENOR-certificatie van stalen vangrailconstructies was 2010 een belangrijk jaar waarin de certificatie met tal van constructies en vergunninghouders werd uitgebreid.

Hieronder een kleine samenvatting van wat de BENOR-certificatie inhoudt:

De fabrikant of ontwerper van een vangrailconstructie dient zijn constructie te laten certificeren op basis van de botsproefverslagen afkomstig van een geaccrediteerd testlaboratorium waar hij zijn constructie initieel getest heeft.

Het botsproefverslag moet voldoen aan de eisen van de normenreeks EN 1317 en de PTV 869.

Indien COPRO voldoende vertrouwen heeft in de fabrieksproductiecontrole van de fabrikant kan de constructie onder het BENOR-merk op de werf worden geleverd.

BENOR-certificatie houdt ook in dat er controlebezoeken op de werf worden uitgevoerd. Dit is van grote meerwaarde voor het bestuur omdat leidende ambtenaren via deze controlebezoeken met technisch en theoretisch advies kunnen worden bijgestaan betreffende de conformiteit van de te plaatsen constructie.

CE

COPRO is door de Belgische Federale Overheidsdienst Economie genotificeerd voor de producten die onder de scope van de Europese norm EN 1317-5 vallen.

De CE-markering van stalen vangrails is verplicht vanaf 01 januari 2011.

Botsproeven

COPRO onderhoudt goede relaties met de meest gerenommeerde testlabo's in Europa.

In 2010 was COPRO meermaals getuige van botsproeven in het kader van de BENOR- en CE-certificatie bij L.I.E.R en TÜV-TNO.

Werfcontroles

In het kader van de BENOR-certificatie heeft COPRO talrijke werfcontroles uitgevoerd tijdens de grootste projecten van 2010. Zo werd tijdens de zomer ongeveer 10 km stalen vangrails - met als prestatieklasse H2 W5 ASI A - geplaatst langs de E17 te Kruishoutem. COPRO was actief betrokken bij de controle van de plaatsing hiervan.

Uitbreiding certificatie

De normenreeks EN 1317 bestaat intussen al uit 8 delen, waarvan deel 2 op vangrails slaat.

COPRO streeft ernaar de certificatie uit te breiden naar andere delen zoals obstakelbeveiligers, transities, terminals...

Ook wordt er gestreefd om andere types dan stalen vangrails te certificeren. De normenreeks EN 1317 spreekt van wegafscherpende systemen en in die zin zou het ook logisch en duidelijker zijn voor

gebruikers om de scope van PTV 869 uit te breiden naar afscherpende constructies in plaats van enkel stalen vangrails. Zo worden ook reeds houten vangrails, motorplanken en synthetisch materiaal in PTV 869 opgenomen of besproken. Heel recent duiken ook stalen-betonnen constructies op. Ook hiervoor moet een oplossing gevonden worden.

Dit zal verder worden behandeld in de betreffende werkgroepen waarin alle betrokken partijen vertegenwoordigd zijn.

Vergunninghouders

In 2010 is er ongeveer 2400 ton aan vangrailonderdelen verkocht op de Belgische markt onder het COPRO- en BENOR-merk.

Momenteel beschikken volgende fabrikanten of leveranciers over een COPRO- en/of BENOR-vergunning: *(Zie tabel hieronder)*

Ook fabrikanten en leveranciers van geteste constructies hebben alle baat bij een BENOR-certificatie van hun systemen. Door te kiezen voor certificatie vermijden ze de voorgeschreven partijkeuringen per werf en kiezen ze voor een vlotte gang van zaken betreffende de indiening van hun dossier bij de besturen en de plaatsing op de werf.

Vergunninghouder	Productieplaats	COPRO	BENOR
Prins Dokkum	Dokkum (NL)	Gecertificeerd	Gecertificeerd
MS3	Monticello d'Alba (I)	/	Gecertificeerd
De Groote A. & zn	Madrid (E)	/	Gecertificeerd
Marcegaglia Buildtech Srl.	Pozzolo Formigaro (I)	/	Gecertificeerd
Prins Dokkum	Corvera (E)	/	Gecertificeerd
Belgian Guard Rails	Beringen	Gecertificeerd	Gecertificeerd
Kant Constructies N.V.	Temse	Gecertificeerd	/
SPIG GmbH	Schmelz Limbach (D)	Gecertificeerd	/

BENOR-gecertificeerde constructies

Op moment van schrijven zijn onderstaande con-

structies van volgende vergunninghouders BENOR-gecertificeerd.

Vergunninghouder	Constructie	Prestatiekenmerken	Toepassing
Prins Dokkum	Eco-rail H2 W4	H2 W4 ASI A	Aardebaan
	Eco-rail light	H2 W5 ASI B	Aardebaan
	Eco-rail H2 W4 dubbel	H2 W4 ASI B	Aardebaan
	Eco-rail HA	H2 W6 ASI A	Aardebaan
	Eco-rail H2 W5 trionda	H2 W5 ASI A	Aardebaan
	Eco-rail H2 W6 dubbel	H2 W6 ASI A	Aardebaan
	Eco-rail H4b dubbel	H4b W5 ASI B	Aardebaan
	SB2 houten geleiderail	N2 W5 ASI A	Aardebaan
	Eco-rail H2 W4 brug	H2 W4 ASI A	Brugdek
	Eco-rail H4b/H2	H4b W5 / H2 W3 ASI B	Brugdek
MS3	BRL 31	H2 W4 ASI A	Aardebaan
	BRL 40	H4b W6 ASI A	Aardebaan
	BRL 43	H4b W4 ASI B	Aardebaan
	BRL 53	H2 W6 ASI A	Aardebaan
	BRL 62	H2 W4 ASI A	Aardebaan
	Spt 42 dubbel	H2 W5 ASI A	Aardebaan
	BPL 28	H2 W5 ASI B	Brugdek
	BPL 47	H4b W6 ASI B	Brugdek
	BPL 58	H2 W4 ASI B	Brugdek
De Groote A. & zn	H2/L1	H2 W5 ASI A	Aardebaan
Marcegaglia Buildtech	N2BL-NEW	N2 W5 ASI A	Aardebaan
	N2W2-MARC2006	N2 W2 ASI A	Aardebaan
	H1BL-MARC2008	H1 W3 ASI A	Aardebaan
	H1BL-MARC2006	H1 W5 ASI A	Aardebaan
	H2BL-MARC2007	H2 W4 ASI A	Aardebaan
Belgian Guard Rails	S1-Rail	H2 W4 ASI B	Asfalt
	S2-Rail	H2 W5 ASI B	Aardebaan

Adviesraad

De leden van de Adviesraad hebben in 2010 5 maal vergaderd om de certificatie samen met bijhorende documenten te bespreken en verder uit te werken. Ook in 2011 zal verder worden gewerkt aan de optimalisatie van deze certificatie.

Volgende leden namen frequent deel aan de vergaderingen:

Armand Rouffaert (voorzitter), Philippe Braine, David De Saedeleer, Michel Niezen, Wolter N. Jager, John Kreps, Luca Felappi, Kris Redant, Erik De Bisschop, Natascha Siemes en Kim Vandenhoeke (secretaris).

Eind 2010 werd voorzitter Armand Rouffaert opgevolgd door Mevr. Eva Van den Bossche, het nieuwe hoofd van de Afdeling Expertise, Verkeer en Telematica van het agentschap Wegen en Verkeer.

Werkgroepen

Om een optimale certificatie te kunnen aanbieden participeert COPRO in volgende werkgroepen:

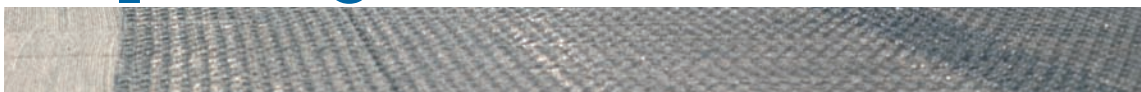
- SG04 Circulation fixtures
- CEN TC 226/WG1 Road restraint systems
- REC (Road Equipment Commission), spiegelcomité van CEN TC 226
- Spiegelcomité van de werkgroep CEN TC 226 WG 1
- RW99 werkgroep GT5

Wapeningsnetten van metaal

Certificatie: COPRO

Kort samengevat: de certificatie van wapeningsnetten van metaal is in 2010 ongewijzigd gebleven.

De controlebezoeken worden nog steeds uitgevoerd door Dieter Krikilion. Bijkomende inlichtingen kunnen verkregen worden bij Kris Vandenneucker.

Contactgegevens:

DieterK@copro.eu of +32 (0)474 96 14 14
KrisV@copro.eu of +32 (0)478 31 07 64

Toepasselijke reglementen

Het volgende document nog steeds in voege (toestand ongewijzigd t.o.v. 2008):
Toepassingsreglement voor wapeningsnetten van metaal TRA 67

De certificatie van de wapeningsnetten van metaal gebeurt op basis van het Standaardbestek 250, RW 99, Typebestek 2000 of volgens een door COPRO

gewaarmerkte technische fiche opgesteld door de fabrikant.

Overzicht gecertificeerde fabrikanten van wapeningsnetten van metaal

In het jaar 2010 werden er ongeveer 196.000 m² COPRO-gecertificeerd metalen wapeningsnetten verkocht op de Belgische markt. Dit is een opmerkelijke stijging ten opzichte van 2009 (127.000 m²). De certificatie van deze netten gebeurt volgens de specificaties van de technische fiche met referentie AS-03-20 van november 1999.

Controlebezoeken

In 2010 werden in totaal 3 controlebezoeken uitgevoerd door COPRO bij Bekaert nv te Zwevegem. Ook werd de productie-eenheid te Hlohovec bezocht door Dieter Krikilion om na te gaan of alle certificatieregels van het reglement gerespecteerd werden. Er werden geen problemen vastgesteld betreffende de kwaliteit van de aangeboden materialen.

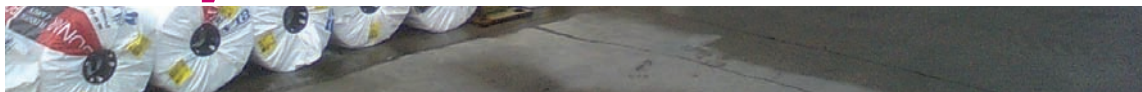

SECTOR KUNSTSTOFFEN

Geosynthetics

Geotextiel

Personeel

Productverantwoordelijke: Toon De Ruyver

Keurder: Sarie De Temmerman

Certificatie

BENOR-certificatie

Geotextiel wordt door COPRO gecertificeerd onder het BENOR-merk. Elk BENOR-gecertificeerd type geotextiel wordt aan specifieke controles onderworpen. Deze bestaan uit een doorlopende industriële zelfcontrole door de fabrikant enerzijds en periodieke controlebezoeken door de certificatie-instelling COPRO anderzijds. Er wordt nagekeken of het geotextiel en de productie ervan voldoet aan de desbetreffende normen en reglementen en in het bijzonder of het eindproduct voldoet aan de specificaties verklaard door de producent op de technische fiche van elk individueel type geotextiel. Bij elke audit wordt minstens 1 monster genomen dat getest wordt bij één van de externe geaccrediteerde laboratoria.

De BENOR-certificatie van geotextiel gebeurt aan de hand van volgende reglementen:

- **TRA 29 BENOR** (versie 2.0 - 11.10.2004)
Toepassingsreglement voor het gebruik en de controle van het BENOR-merk in de sector van het geotextiel - Dit toepassingsreglement bevat concrete bepalingen als aanvulling op het CRC BENOR.
- **PTV 829** (versie 3.1 - 08.12.2010)
Technische voorschriften voor geotextiel en aan geotextiel verwante producten.

- **CRC BENOR** (versie 1.0 - 01.08.2000)
Algemeen reglement voor productcertificatie in de bouwsector onder het BENOR-merk.
- **BENOR LOGO** (versie 2.0 - 12.03.2003)
Reglement voor het gebruik van het BENOR-logo en de verwijzing naar het BENOR-merk.

Elk type geotextiel waarvoor BENOR-certificatie wordt aangevraagd moet voldoen aan de PTV 829. Binnen deze PTV 829 wordt vervolgens nog verwezen naar volgende Europese normen voor de vereiste eigenschappen van geotextiel en aan geotextiel verwante producten per toepassingsgebied:

- **NBN EN 13249** - wegebouw en voor andere verkeersbestemmingen (exclusief spoorwegen en asfaltlagen)
- **NBN EN 13250** - spoorwegbouw
- **NBN EN 13251** - grondwerken, funderingen en keermuren
- **NBN EN 13252** - drainagesystemen
- **NBN EN 13253** - beschermingsconstructies tegen erosie (kust- en oeververdedigingswerken)
- **NBN EN 13254** - bouw van spaarbekkens en stuw-dammen
- **NBN EN 13255** - kanaalbouw
- **NBN EN 13256** - tunnelbouw en in ondergrondse bouwwerken
- **NBN EN 13257** - opslagplaatsen voor vaste afvalstoffen
- **NBN EN 13265** - projecten voor het insluiten van vloeibare afvalstoffen

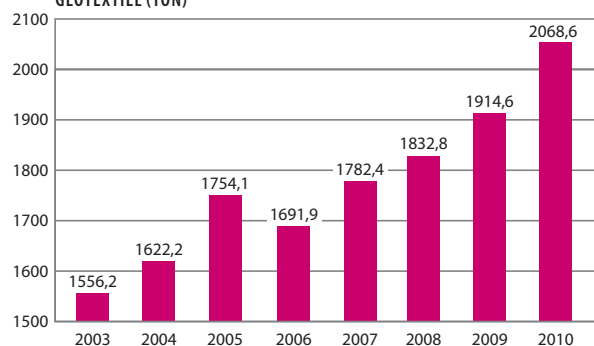
CE-markering

COPRO is erkend als “notified body” in het kader van de CE-markering van geotextielen die gebruikt worden in de toepassingen die vallen onder de eerder vermelde normen met de toevoeging van NBN EN 15381 (wegverhardingen en asfaltdekkingen). Het niveau van attestering is 2+.

De CE-markering van geotextiel gebeurt aan de hand van het COPRO-reglement voor CE-attestering R/CE 2+ 29 (versie 2.1 - 27.08.2010): attestering van de overeenkomstigheid van de FPC in de sector van het geotextiel en aan geotextiel verwante producten.

Evolutie BENOR-certificatie geotextiel

EVOLUTIE VAN DE TOTALE HOEVEELHEID GELEVERD BENOR-GECERTIFICEERD GEOTEXTIEL (TON)

- In 2010 werd er een totaal van 2068,1 ton BENOR-gecertificeerd geotextiel geleverd.
- In 2010 werden de productconformiteit en de kwaliteit gewaarborgd door 23 BENOR-audits. Deze werden uitgevoerd bij fabrikanten en verdelers in België, Frankrijk en Duitsland.
- Er zijn momenteel 5 producenten van BENOR-gecertificeerd geotextiel. Er werden in 2010 geen nieuwe certificatieaanvragen ingediend.

Overzicht BENOR-gecertificeerde producenten en verdelers van geotextiel

Vergunninghouder	Productieplaats
Beaulieu Technical Textiles	Komen
Bonar Technical Fabrics Lokeren	Lokeren
Bonar Technical Fabrics Zele	Zele
Cassart Special Products	Bezons Cedex (Tencate)
Emotrade	Gronau (Propex Fabrics)

Adviesraad

De adviesraad is een overlegorgaan voor de verschillende belanghebbende partijen binnen de sector. Leden van deze raad zijn vertegenwoordigers van de overheid, de fabrikanten, de gebruikers en de experts. In 2010 kwam de adviesraad geotextiel vijf keer samen.

De huidige leden zijn:

Philippe Keppens (voorzitter), Fred Foubert (ondervoorzitter), Toon De Ruyver (secretaris), Paul Blomme, Ronny Borny, Luc Courard, Jürgen De Bock, M. de Vaulx de Champion, Jacques Deblire, Christian Debuyscher, Chantal Flémal, Jean-Marie Gerardy, Eric Ghilain, Frans De Meerleer, Marc Helewaut, Noël Huybrechts, Johanna Louwagie, André Meurrens, Etienne Motte, Walter Pauwels, Dirk Peereman, Ramon Roman, Marc Scheppermans, Els Serbruyns, Wouter Spleers, Patrick Surmont, Claude T'Joen, Ann Vanelstraete, Frank Theys, Nancy Bertram en Sarie De Temmerman.

Een van de belangrijkste realisaties van de adviesraad geotextiel in 2010 was het vernieuwen van de PTV 829 (versie 3.1). Er werd ook advies gegeven betreffende de invulling van het gedeelte over geotextiel in het Standaardbestek 250 waarvan in 2010 een nieuwe versie (2.2) uitkwam.

Vernieuwde PTV 829

In 2010 werd er door de adviesraad geotextiel gewerkt aan de vernieuwing van de PTV 829 (technische voorschriften voor geotextiel en aan geotextiel verwante producten). De nieuwe versie 3.1 trad in werking op 1 januari 2011.

Het doel van deze herziening was de waarden voor de verschillende toepassingen te actualiseren en in overeenstemming te brengen met de huidige kennis. Ook is getracht meer informatie te geven die de gebruiker moet helpen bij de keuze van een type geotextiel.

Geaccrediteerde laboratoria

Momenteel zijn er drie geaccrediteerde laboratoria die de monsters geotextiel beproeven die door COPRO bij BENOR-audits worden genomen:

- Vakgroep Textielkunde aan de Universiteit Gent
- Onderzoekscentrum voor Bouwkunde (Brugge)
- Institut für textile Bau- und Umwelttechnik (tBU) (Greven).

Geogrid

Personeel

Productverantwoordelijke: Toon De Ruyver

Keurder: Sarie De Temmerman

Het product

Geogrids zijn sterk verwant aan geotextiel. Ze behoren allebei tot de geosynthetics. Beide producten kunnen uit vergelijkbare grondstoffen vervaardigd worden met als belangrijkste verschil dat geogrids zowel uit kunststof als uit glasvezel kunnen bestaan. Geogrids worden voornamelijk gebruikt voor het wapenen en versterken van, onder andere, wegen (asfaltwapening), taluds en bermconstructies.

Certificatie onder het COPRO-merk

De certificatie van geogrid gebeurt aan de hand van volgende reglementen:

- **TRA 24** (versie 1.0 - 09.09.2002)
Toepassingsreglement voor het gebruik en de controle van het COPRO-merk in de sector van de geogrids - Dit toepassingsreglement bevat concrete bepalingen als aanvulling op het CRC COPRO.
- **CRC COPRO** (versie 1.0 - 24.03.2000)
Reglement voor productcertificatie in de bouwsector onder het COPRO-merk.
- **COPRO LOGO** (versie 2.0 - 19.03.2003)
Reglement voor het gebruik van het COPRO-logo en de verwijzing naar het COPRO-merk.

De certificatie van geogrids kan gebeuren voor elk product dat voorwerp uitmaakt van minstens een van de volgende documenten:

- Standaardbestek 250 - hoofdstuk III: art. 13.3
- Typebestek 2000 - hoofdstuk C.40
- Cahier des charges - type RW99 - chapitre C.27
- Een bijzondere specificatie.

De fabrikant specificeert zijn productengamma aan de hand van een door de certificatie-instelling gewaarmerkte technische fiche voor ieder gecertificeerd product. Deze technische fiche maakt integreerend deel uit van het certificaat.

Europese normering

Voor de meeste toepassingen van geogrid gelden de 10 Europese normen van geotextiel. Een lijst van die normen vindt u onder de rubriek "geotextiel".

Voor de toepassing van geogrids als scheurremmende tussenlaag in asfalt wordt verwezen naar EN 15381:2008 - Geotextiel en aan geotextiel verwante producten - Vereiste eigenschappen voor het gebruik in wegverhardingen en asfaltdekklagen.

Vanaf 2011 is ook voor deze toepassing de CE-markering verplicht.

Evolutie COPRO-gecertificeerde geogrids

- In 2010 werd er een totaal van 501 941 m² COPRO-gecertificeerde geogrids geleverd.
- In 2010 werden de productconformiteit en de kwaliteit gewaarborgd door 11 COPRO-audits. Deze werden uitgevoerd bij fabrikanten en verdelers in België, Italië, Groot-Brittannië, Duitsland, Hongarije en China.
- Er zijn momenteel 6 producenten van COPRO-gecertificeerde geogrids. Er werden in 2010 geen nieuwe certificatieaanvragen ingediend.

Overzicht COPRO-gecertificeerde producenten en verdelers van geogrids

Verdeler	Producent	Productieplaats
De Neef Conchem	Tenax Spa	Viganò
	Technolen Technicky Textil Hlinsko	Hlinsko
Emotrade	Huesker	Gesher
Texion Geosynthetics	BOSTD	Qindao City
Tradec	Tensar International	Blackburn
	Tolnate	Tolna

Adviesraad

In december 2010 werd de adviesraad geogrid her-
vat. Het belangrijkste agendapunt was de start van
het opstellen van de PTV 824.

De huidige leden zijn:

Philippe Keppens (voorzitter), Fred Foubert (onder-
voorzitter), Toon De Ruyver (secretaris), Paul
Blomme, Ronny Borny, Luc Courard, Frank Croon-
enberg, Jürgen De Bock, Frans De Meerleer, Jo
De Neef, Frans De Schepper, Sarie De Temmerman,

M. de Vaulx de Champion, Christian Debuyscher,
Bernard Dethy, Pierre Evrard, Chantal Flemal, Jean-
Marie Gerardy, Eric Ghilain, Marc Helewaut, Rutger
Holtus, Noël Huybrechts, Theo Huybregts, Gert-Jan
Kommers, Johanna Louwagie, André Meurrens,
Etienne Motte, Hugues Nancy, Luk Ottevaere, Wal-
ter Pauwels, Dirk Peereman, Ramon Roman, Bruno
Roten, Marc Scheppermans, Els Serbruyns, Wouter
Spleers, Patrick Surmont, Frank Theys, Tony Thomas,
Christ van Gorp, Ann Vanelstraete.

Gras-kunststofplaten

Personeel

Productverantwoordelijke: Toon De Ruyver

Keurder: Sarie De Temmerman

Waarom gras-kunststofplaten

De grote toename van verharde oppervlakken in ons land heeft tot gevolg dat de regen niet meer op een natuurlijke wijze in de ondergrond kan dringen. Het regenwater stroomt af aan het oppervlak en wordt opgevangen in onze riolen. Deze riolen kunnen vaak de overvloed aan water niet slikken waardoor er wateroverlast ontstaat.

Het water laten infiltreren via een waterdoorlatende verharding met gras-kunststofplaten is hiervoor de oplossing.

Bouwheren die kiezen voor gras-kunststofplaten willen natuurlijk kwaliteitsgaranties. De specificaties in de PTV 828 en het daaraan verbonden COPRO keurmerk helpen hen daarbij.

Certificatie onder het COPRO-merk

Enkele jaren geleden vroeg de Vlaamse Overheid of COPRO ervoor kon zorgen dat enkel geschikte en conforme gras-kunststofplaten op de werf werden geleverd. Inspelend op die vraag verzamelde COPRO een groep van experts (bouwheren, fabrikanten, labo's, enz.) die zich een dubbel doel stelde: goede specificaties opstellen en een betrouwbaar controlesysteem ontwikkelen.

De certificatie van gras-kunststofplaten gebeurt aan de hand van volgende reglementen:

- **TRA 28** (versie 1.0 - 15.03.2007)
Toepassingsreglement voor het gebruik en de controle van het COPRO-merk in de sector van de gras-kunststofplaten - Dit toepassingsreglement bevat concrete bepalingen als aanvulling op het CRC COPRO.

- **Rondzendbrief 28/2007/01**
Rondzendbrief aan de vergunninghouders en aanvragers COPRO-certificatie gras-kunststofplaten betreffende een beslissing van de adviesraad gras-kunststofplaten over de interne proeffrequenties.
- **PTV 828** (versie 3.0 - 04.10.2007)
Technische voorschriften voor gras-kunststofplaten.
- **CRC COPRO** (versie 1.0 - 24.03.2000)
Reglement voor productcertificatie in de bouwsector onder het COPRO-merk.
- **COPRO LOGO** (versie 2.0 - 19.03.2003)
Reglement voor het gebruik van het COPRO-logo en de verwijzing naar het COPRO-merk.

PTV 828

De PTV 828 is het normatief document voor gras-kunststofplaten. Hierin worden de verschillende eisen vastgelegd. De beschreven parameters omvatten het materiaal, de dimensies en vormkenmerken en de mechanische karakteristieken. Ook is rekening gehouden met de plaats van verwerking door het definiëren van drie gebruiksklassen.

PTV 828 - Gebruiksklassen gras-kunststofplaten		
Gebruiksklasse	Toepassing	Belastingstype
A	wegberm	intensieve belasting
B	parking	gewone belasting
C	voetgangers	lichte belasting

De gebruiksklasse van gras-kunststofplaten wordt bepaald aan de hand van de hoogte, de druksterkte, de vervorming, de treksterkte van de verbindingen en een impacttest waarbij een bevroren tegel een val vanaf variabele hoogte moet doorstaan.

Nuttig voor de gebruikers is dat de PTV 828 in een bijlage ook informatieve richtlijnen geeft voor de opbouw van een verharding met gras-kunststofplaten.

De PTV 828 werd goedgekeurd en geregistreerd door:

- de adviesraad gras-kunststofplaten op 04.12.2007,
- de Federale Overheidsdienst Economie, KMO, Middenstand en Energie op 14.10.2008 onder het nr. Q/341.

De PTV 828 is opgenomen in versie 2.2 van het Standaardbestek 250, dat is gepubliceerd in 2010. Bijgevolg dienen alle openbare bestekken die uitkomen vanaf 2011 gras-kunststofplaten voor te schrijven die voldoen aan de PTV 828.

De PTV kan je vinden op de website www.copro.eu onder 'COPRO documenten'.

TRA 28

De TRA 28 beschrijft de procedures om de certificatie van gras-kunststofplaten onder het COPRO keurmerk mogelijk te maken. In de TRA 28 zitten namelijk de verschillende eisen voor het productieproces verwerkt. Deze eisen leiden tot een hogere maat van interne controle. Er wordt namelijk verwacht dat een certificaathouder een geregistreerde controle heeft over het traject dat zijn product doorloopt.

Van ingangskontrolle op de aangekochte basismaterialen tot opvolging van klachten van klanten na verkoop. Een certificaathouder moet kunnen bewijzen dat hij zijn verantwoordelijkheid neemt voor alle aspecten van de TRA 28.

Evolutie COPRO-gecertificeerde gras-kunststofplaten

- In 2010 werden de productconformiteit en de kwaliteit gewaarborgd door 12 COPRO-audits. Deze werden uitgevoerd bij fabrikanten en verdelers in België, Nederland en Duitsland.

- Er zijn momenteel 3 producenten van COPRO-gecertificeerde gras-kunststofplaten. Er werden in 2010 geen nieuwe certificatieaanvragen ingediend.

Overzicht COPRO-gecertificeerde producenten en verdelers van gras-kunststofplaten			
Vergunninghouder	Productieplaats	Productnaam	Gebruiksklasse
De Neef Conchem	Vroomschoop (AKG)	Flowblock	A
		Slimblock	B
Kremers	Son (GL Plastics)	Multiraster	B
Tradec	Arzberg (Purus Arzberg)	Ecoraster Elastic E40	B
		Ecoraster Elastic E50	A
		Ecoraster Elastic S50	B

Adviesraad

In 2010 kwam de adviesraad gras-kunststofplaten 3 keer samen. Tijdens deze adviesraad werd er voornamelijk gediscussieerd over de vernieuwing van de PTV 828. De grootste verandering hierin zal de aanpassing van de impactproef zijn. Deze vernieuwde impactproef is momenteel nog in ontwikkeling.

De huidige leden van de adviesraad zijn:

Patrick Surmont (voorzitter), Olivier De Myttenaere (ondervoorzitter), Toon De Ruyver (secretaris), Bas Bergman, Bert Bolink, Margo Briessinck, Barbara De Neef, Marc de Wolff, Bruno Roten, Pierre-Yves Lamy, Christian Mauroit, Ferdinand Meyer, Luk Ottevaere, Jan van Erp, Ron van Raam, Joris Vienne en Sarie De Temmerman.

COPRO op de Vlario-dag

Op 30 maart 2010 was COPRO aanwezig op de Vlario-dag met een eigen stand. Daar stelden we gecertificeerde gras-kunststofplaten in de kijker. Momenteel zijn er drie leveranciers die gecertificeerde gras-kunststofplaten kunnen aanbieden, op onze stand waren dan ook infolders en stalen van hun tegels te vinden. De beurs was een groot succes en we

werden dan ook overstelpt met vragen over deze en andere gecertificeerde producten. Het was voor COPRO ook een gelegenheid om de meerwaarde van certificatie aan diverse besturen, studie bureaus maar ook producenten te verduidelijken.

Wat moet ik doen als bouwheer om kwaliteit te krijgen?

Om zeker te zijn dat er in de toekomst enkel gras-kunststofplaten van goede kwaliteit geleverd worden op de werf is het belangrijk in het bestek COPRO-gecertificeerde gras-kunststofplaten te vragen. Hierbij dient u te verwijzen naar de PTV 828 en hierbij ook de gebruiksklasse te vermelden. Bij levering op de werf controleert u of de geleverde gras-kunststofplaten het COPRO-keurmerk dragen en of het etiket verwijst naar de PTV 828 en de gevraagde gebruiksklasse.

Geaccrediteerd laboratorium

Momenteel werkt COPRO samen met één geaccrediteerd onafhankelijk laboratorium voor de beproeving van gras-kunststofplaten, namelijk BECETEL - Belgian research centre for pipes and fittings te Merelbeke.

SECTOR DIVERSEN

Afdichtingsringen

Certificatie: BENOR 2010

Personeel

Bij de certificatie van afdichtingsringen zijn volgende personen betrokken:

Productverantwoordelijke: Raf Pillaert

Keurder: Kim Vandenhoeke

In 2010 hebben Kim en Raf alle voorziene bezoeken gepland en uitgevoerd. De opvolging van de labo-verslagen werd eveneens opgevolgd door Raf.

Toepasselijke reglementen

Er zijn geen wijzigingen in de toepasselijke reglementen. Dit betekent dat nog steeds TRA 32 versie 4.0 van toepassing is.

Overzicht gecertificeerde fabrikanten

Dit jaar waren er 4 gecertificeerde vergunninghouders met in totaal 5 gecertificeerde productie-eenheden. Dit is 1 meer dan in 2009. De eerste productie-eenheid buiten Europa (Israël) behaalde een BENOR-certificaat.

Deze productie-eenheden bevinden zich in Duitsland (2), Spanje (1), Polen (1) en Israël (1).

In totaal zijn er bijna 980000 afdichtingsringen onder het BENOR-merk geleverd op de Belgische markt. Dit is een stijging van 10% ten opzichte van 2009 zodat we terug op het aantal van 2008 zitten.

Strengere controles

Zoals reeds eerder aangehaald is er dus een Israëlische fabrikant bijgekomen. En zoals steeds werden er strenge controles uitgevoerd. En dit niet alleen door COPRO maar ook door de beveiliging en douane op de luchthaven in Tel Aviv. Deze controles waren zelf zo streng dat de controleur van COPRO bij aankomst voor het tweede controlebezoek door de douane met een foto van de controleur bij de hand uit de rij werd geplukt. Natuurlijk zat deze met een ei in zijn broek, maar uiteindelijk is alles goed afgelopen.

Doelstellingen 2011

Tijdens 2011 zal er verder werk gemaakt worden van de certificatie volgens de verschillende Europese normen. Eveneens zal er bij de verschillende sectoren van leidingsystemen aangedrongen worden met behulp van de opdrachtgevende overheden op het gebruik van gecertificeerde afdichtingen.

Wegmarkeringen

Personeel

Sectorverantwoordelijke: Raf Pillaert

Productverantwoordelijke: Philippe du Bus de Warnaffe

Keurder: Kim Vandenhoeke

Werkgroepen

Voor deze sector neemt COPRO deel aan volgende werkgroepen:

- SG 04 Circulation fixtures;
- CEN TC 226: Task group EN 1423 en 1424: Werkgroep voorgezeten door Ines Scaldaferrri (Potters Ballotini);
- REC (Road Equipment Commission), le Spiegelcomité CEN TC 226;
- Spiegelcomité van de werkgroep CEN TC 226 WG 2;
- Uitvoerend bureau 6.1 van BUTgb;
- Gespecialiseerde groep 6 van BUTgb;
- Adviesraad Wegmarkeringen;
- RW99 Werkgroep GT8: sub-werkgroep voor de werkmarkeringen.

De activiteiten van COPRO in de sector van de wegmarkeringen kunnen gegroepeerd worden volgens de certificatiesystemen, zoals weergegeven in onderstaande tabel:

De wegmarkering en de Europese voor Bouwproductenrichtlijn: CE-markering

Sinds mei 2005 is de CE-markering voor de nastrooi-producten verplicht binnen de EER (Europese Economische Ruimte). Voor de andere wegmarkingsproducten is de CE-markering nog niet onmiddellijk beschikbaar en een langere periode van co-existententie is voorzien teneinde tijd te geven aan de fabrikanten voor het uitvoeren van de duurzaamheidsproeven, bijvoorbeeld door proeven op homologatiewerven.

CE-markering van nastrooi-producten

COPRO is een genotificeerde instelling (Notified Body) voor het toekennen van CE-conformiteitscertificaten aan nastrooi-producten volgens de norm EN 1423 sinds 2004.

Ondanks het feit dat er maar één fabriek van glasparels is in België, hebben 10 fabrikanten gekozen beroep te doen op COPRO voor de CE-certificatie van hun productie van nastrooi-producten. Onze inspecteurs beoordelen de gelijkvormigheid van de dossier in het Frans, Nederlands, Duits en Engels gezien de cliënten voor de CE-markering gevestigd zijn in België (1), Duitsland (2), Frankrijk (1), Nederland (1), Polen (1), Verenigd-Koninkrijk (3) en sinds 2008 eveneens in Texas (1).

Wegmarkeringen		
Wettelijke marking	Vrijwillige kwaliteitsmerken	
CE	BENOR	ATG
Nastrooi-producten	Nastrooi-producten	Wegenverf
	Premix glasparels	Thermoplasten
		Koudplasten
		Voorgevormde markeringen

De controlebezoeken worden ofwel door COPRO, ofwel door het SPW uitgevoerd, dat tevens genotificeerd is door België, maar uitsluitend in de hoedanigheid van inspectie-instelling.

Sinds 2009 is COPRO tevens de genotificeerde instantie in het kader van de CE-markering van retro-reflecterende nastrooiproducten gefabriceerd door 3M in Texas.

De vrijwillige certificatie van de wegmarkeringsproducten

De wegbeheerders wensen van harte de kwaliteit van de wegmarkeringen te verbeteren.

Om te borgen dat wegmarkeerders over producten beschikken die een vastgelegd kwaliteitsniveau behalen en die niet teveel variëren, hebben de besturen specificaties opgesteld voor de meeste wegmarkeringsproducten. De specificaties zijn momenteel gebaseerd op Europese normen en op de ervaring in België.

Op basis van deze specificaties, hebben de producenten de mogelijkheid een vrijwillige certificatie te vragen teneinde de overeenkomstigheid van hun producten aan te tonen op basis van in toepassingsreglementen vastgelegde regels. De certificatie van wegmakingsproducten is één schakel in de kwaliteitsketen van de wegmarkeringen, die borgt dat de wegmarkeerders voor de beheersing van het markeringsproces kunnen beroep doen op conforme producten.

Adviesraad Wegmarkeringen

De voorschriften voor de certificatie zijn opgesteld door de Adviesraad Wegmarkeringsproducten. De effectieve leden zijn in 2010:

De voorzitter: Gauthier Michaux

De secretaris: Philippe du Bus de Warnaffe

De leden: Xavier Appelmans, Kirsten Bortels, Guy Cools, Luc Courard, Roel Coupillie, Stéphan Dujardin,

Christos Economides, Marc Grommen, Pascal Hivert, Vincianne Lerate, François Parent, Bas van der Tak, Lionel Voos, Jean-Michel Wyns.

BENOR kwaliteitsmerk voor de nastrooiproducten en de premix glasparels

COPRO is de instelling van de sector aangeduid voor de BENOR-certificatie van glasparels en de stroefmakende middelen.

De controlebezoeken worden uitgevoerd door SPW en COPRO, beiden BELAC-geaccrediteerd voor deze keuringen.

Momenteel zijn er 5 gecertificeerde producenten.

Technische goedkeuring met certificatie voor de verven, thermoplasten, koudplasten en voorgevormde markeringen

Vanaf juli 2010 is COPRO de goedkeurings- en certificatie-operator voor de wegmarkeringsproducten binnen de BUtgb (Belgische Unie voor technische goedkeuring in de bouw). De nieuwe structuur van BUtgb komt stilaan in orde in 2010-2011. Bij de verlenging van de goedkeuringen dienen alle documenten (technische goedkeuringen, kaderovereenkomsten van goedkeuring) aangepast te worden teneinde deze wijziging te op te nemen. Tijdens deze overgangsfase is er dus nog heel wat werk voor de boeg.

In 2007 begon de BUtgb een homologatiesysteem van markeringen. Deze homologatie is gebaseerd op de goedkeuringsleidraad G0025 en geeft de fabrikanten de mogelijkheid de duurzaamheid en het prestatievermogen van het voor homologatie voorgestelde systeem aan te tonen; Het doel is om de systemen te klasseren zodanig dat wegmarkeerders de performante systemen kunnen selecteren, hetgeen hen zal toelaten om de beschikbare middelen beter te kunnen evalueren om de prestaties te bekomen die de opdrachtgever van hen verwacht. In de toekomst wordt voorzien dat de bestekken opleggen dat enkel systemen van producten, die een geschiktheidsattest hebben ontvangen,

gebruikt mogen worden. Voorrang wordt gegeven aan producten die beschikken over een conformiteitscertificaat (BENOR of ATG).

COPRO neemt actief deel aan het Uitvoerend bureau BE 6.1, die de dossiers van technische goedkeuringen behandelt en de nieuwe gids van richtlijnen voorbereidt.

De effectieve leden van het Uitvoerend Bureau 6.1 zijn:

De voorzitter: Gauthier Michaux

De secretaris: Philippe du Bus de Warnaffe

De leden: Kirsten Bortels, Roel Coupillie, Marc Grommen, Frédéric Michel, Kris Redant, Lionel Voos en Géraldine Welvaert.

Europese Technische goedkeuring

Zoals vermeld in vorig punt, is COPRO voortaan de goedkeurings- en certificatie-instelling voor de wegmarkeringsproducten binnen de BUtgb (Belgische Unie voor technische goedkeuring in de bouw).

De aanvragen van Europese Technische goedkeuringen voor de wegmarkeringsproducten (verticale en horizontale signalisatie) zijn eveneens administratief behandeld door COPRO. Daar de Heer Gauthier Michaux rapporteur was voor de aanvragen van ETA is hij eveneens door BE 6.1 aangeduid als rapporteur voor de nieuwe aanvragen in deze sector.

Natuurstenen wegenisproducten

Personeel

Productverantwoordelijke: Toon De Ruyver

Keurder: Kris Vandenneucker, Renée Declerck

Kwaliteit natuurstenen producten

Topklasse projecten vereisen top (natuur)stenen. Alleen het BENOR-merk geeft het nodige vertrouwen in de kwaliteit van natuurstenen wegenisproducten. Het BENOR-merk spreekt zich uit over de eigenschappen van uw eindproduct maar ook over de natuursteen als grondstof en de verwerking ervan.

Voor de beoordeling van de natuursteen zoals die gevonden wordt in de groeve, is er de technische goedkeuring ATg die een onderdeel is van het BENOR-merk.

Ook de Vlaamse overheid kiest voor kwaliteit in het Standaardbestek 250. De nieuwste versie 2.2 van dit bestek voor de wegenbouw is gepubliceerd. De voorschriften voor wegenisproducten van natuursteen vind je terug in Hoofdstuk 3 voor de grondstof zelf en voor de straatkeien, tegels en boordstenen (art. 21, 23.1, 23.7 en 31). De bepalingen verwijzen naar PTV 841 tot 844. De PTV's zijn gratis beschikbaar op de COPRO website.

De natuurstenen wegenisproducten moeten voldoen aan deze specificaties en dat moet worden aangetoond door het BENOR-merk (Art. 0 van Hoofdstuk 3).

Voor de gevallen waar levering met BENOR (nog) niet mogelijk is vraagt het Standaardbestek 250 een partijkeuring door COPRO. COPRO verifieert dan de conformiteit met dezelfde specificaties als hierboven, per partij van 1000 m² of 1000 lopende m. De partijkeuring wordt aangevraagd door leverancier of aannemer.

Het Waalse gewest kiest in zijn typebestek RW99 voor een andere aanpak die uiteindelijk hetzelfde resultaat moet geven. Dit typebestek schrijft een heel zware procedure voor lotkeuring voor. In de

“Modalités de réception technique préalable” wordt echter aangegeven dat indien de producten voorafgaandelijk zijn gecertificeerd deze procedure niet moet worden doorlopen. Impliciet kiest dus ook het Waalse gewest voor certificatie.

Het Brussels gewest heeft nog een andere aanpak. Voor een hele reeks producten volgt ook dit gewest de systematiek van certificatie. Echter niet voor natuurstenen wegenisproducten. De tekst van het typebestek vermeldt voor deze producten dat de aangeleverde partijen zouden moeten worden gekeurd ongeacht of ze gecertificeerd zijn of niet. Wat er moet gebeuren tijdens deze keuring en met welke frequentie is niet duidelijk beschreven. Het hangt dus van geval tot geval af of er een keuring is en hoe die keuring verloopt. Het gevolg kan zijn dat voor een werf een partij niet wordt gekeurd terwijl voor een andere werf een partij 2 maal wordt gekeurd: een eerste maal in het kader van de certificatie en een tweede maal op de werf.

In tegenstelling tot wat geregeld ten onrechte wordt verkondigd vervangt de technische goedkeuring van de grondstof (ATg) de keuring van het product (BENOR of partijkeuring COPRO) niet.

De firma **Eggermont** van Deinze is momenteel de enige die ATg/BENOR-gecertificeerde natuurstenen wegenisproducten kan leveren. En dit al voor een lange periode. We kunnen Eggermont alleen maar feliciteren dat hij al die jaren de inspanningen levert om kwaliteitsproducten op de markt te brengen. Nog een andere leverancier van wegenisproducten van Chinese kalksteen is in de toelatingsperiode voor het behalen van het certificaat. We denken het certificaat te kunnen afleveren in de loop van 2011.

Het is spijtig te moeten vaststellen dat onze Belgische groeven van Belgische Blauwe Hardsteen de stap naar certificatie van producten (nog) niet zetten.

Partijkeuring

In afwachting dat enkel nog gecertificeerde wegenisproducten worden geleverd voert COPRO partijkeuringen uit. Het aantal bewijst dat toch een aantal bouwheren het belang van de keuring van natuurstenen wegenisproducten inzien. Dit is positief, al moet gezegd worden dat COPRO en haar collega-instelling BCCA (die natuursteen voor gebouwen certificeert) van oordeel zijn dat ATG/BENOR-certificatie nog meer kwaliteitsgaranties biedt.

Code van goede praktijk

Tot besluit kunnen we melden dat het Onderzoekscentrum voor de Wegenbouw gestart is met het opstellen van een code van goede praktijk voor verhardingen van natuursteen. Daarin komen richtlijnen voor de keuze van de soort natuursteen, opbouw van de fundering en uiteraard de uitvoering van de verharding zelf. Ook wordt veel aandacht besteed aan de kwaliteitscontrole van de geleverde producten.

Dit is een zeer goed initiatief waar COPRO dan ook graag zijn medewerking aan verleent.

Waterdoorlatende bestratingen

Waarom waterdoorlatende bestratingen

De grote toename van verharde oppervlakken in België heeft tot gevolg dat de regen niet meer op een natuurlijke wijze in de ondergrond kan dringen. Het regenwater wordt via de oppervlakken afgevoerd naar de riolen waar het wordt opgevangen. De huidige riolen kunnen de overvloed aan water vaak niet slikken waardoor er wateroverlast ontstaat.

Het water laten infiltreren via een waterdoorlatende bestrating is hiervoor de oplossing. Een waterdoorlatende bestrating is een structuur die als geheel een hoeveelheid water kan bufferen, infiltreren en/of vertraagd afvoeren.

Bouwheren die kiezen voor waterdoorlatende bestratingen willen uiteraard kwaliteitsgaranties. De specificaties in PTV 827 en het daaraan verbonden COPRO keurmerk helpen hen daarbij.

Waarom moet een waterdoorlatende bestrating voldoen?

Enkele jaren geleden werd er door verschillende overheden de vraag gesteld waaraan een goede

waterdoorlatende bestrating dient te voldoen. Inspelend op die vraag verzamelde COPRO een groep van experts (bouwheren, fabrikanten, aannemers enz.) die zich bezighield met het opstellen van goede specificaties en een betrouwbaar controlesysteem.

Vandaag is de technische specificatie PTV 827 beschikbaar. Bij het vastleggen van de specificaties is de groep experts op zoek gegaan naar de eisen waaraan een goede waterdoorlatende bestrating dient te voldoen qua opbouw, materialen en plaatsing. Dit resulteert in twee verschillende systemen: waterdoorlatende bestratingen met buffering van het water in de onderfundering en waterdoorlatende bestratingen met buffering in de fundering.

Buffering in de onderfundering kan toegepast worden bij bedrijfsterreinen, KMO-zones, winkelcentra, woonstraten, pleinen, wandelstraten, fietspaden, opritten terrassen, parkings, ...

Buffering in de fundering daarentegen wordt best beperkt tot voetpaden, fietspaden en parkings (plaatsen waar geen zwaar verkeer kan of zal passeren).

PTV 827 is gratis te downloaden. Zie onze website www.copro.eu onder 'COPRO documenten'.

Wat moet ik als bouwheer doen om kwaliteit te bekomen?

Wat moet ik als bouwheer doen om een goede waterdoorlatende bestrating op de werf te bekomen?

Het (bijzonder) bestek verwijst voor de waterdoorlatende bestrating naar PTV 827 en bijhorende COPRO-certificatie. Leg hierbij zeker vast of u kiest voor een buffering in de fundering of in de onderfundering. Eventueel kan reeds een keuze gemaakt worden uit de verschillende te gebruiken materialen (bestrating, fundering, onderfundering, geotextiel, buizen, ...).

Bij plaatsing op de werf dient er nagekeken te worden of de gebruikte materialen en de plaatsing overeenkomen met de op de door COPRO gearmerkte T.F. vermelde materialen en plaatsingsmethodes.

COPRO vzw • Z.1 Researchpark-Kranenberg 190 • 1731 Zellik (Asse)
Tel. +32(0)2 468 00 95 • Fax +32(0)2 469 10 19 • info@copro.eu

www.copro.eu